

TRANSPORT VA AVTOMOBILSOZLIK SOHALARIDA
KASBIY MALAKALARNI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA
TARMOQ KENGASHI

KASBIY STANDART

TORTISH HARAKATDAGI TEMIR YO'L TARKIBINI BOSHQARISH VA UNGA TEXNIK XIZMAT KO'RSATISH

“Tortish harakatdagi temir yo‘l tarkibini boshqarish va unga texnik xizmat ko‘rsatish” kasbiy standarti 2025-yil 18-dekabrdagi Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo‘yicha Respublika kengashi majlisining 114-son bayoni bilan tasdiqlangan “Kasbiy standart shakli” hamda Milliy malaka tizimini rivojlantirish instituti direktorining 2025-yil 19-dekabrdagi 55-son buyrug‘i bilan tasdiqlangan “Kasbiy standartlarni ishlab chiqish va yangilash metodologiyasi”ga muvofiq, Transport sohasida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo‘yicha tarmoq kengashi tomonidan ishlab chiqilgan.

KASBIY STANDART

Tortish harakatdagi temir yo'l tarkibini boshqarish va unga texnik xizmat ko'rsatish

Reyestr raqami:

UZ-KS-2026-T1.0-0134

I. Umumiy ma'lumotlar

1. Kasbiy standartning qo'llanilish sohasi: Kasbiy standartning qo'llanilish sohasi: Ushbu Kasbiy standart "Dizel poyezd, avtomotris mashinisti", "Dizelpoyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezd mashinisti yordamchisi", "Drezina haydovchisi", "Elektrovoz mashinisti yordamchisi", "Teplovoz mashinisti yordamchisi", "Tortish agregati mashinisti" va "Lokomotivlarni ta'minlash bo'yicha chilangar" kasb (lavozim)lari uchun ta'lim dasturlarini ishlab chiqishda, kasbiy malakalarni mustaqil baholashda, shuningdek, tashkilotlarda xodimlarni boshqarish sohasida keng ko'lamli masalalarni hal qilishda qo'llaniladi.

2. Ushbu Kasbiy standartda quyidagi asosiy tushunchalar va atamalar qo'llaniladi:

bilim – kasbiy faoliyat doirasidagi vazifalarni bajarish uchun zarur bo'ladigan, o'rganilgan va o'zlashtirilgan ma'lumotlar;

DACUM – korxonaning tajribali xodimlaridan iborat ekspert guruhlarida tuzilgan guruh muhokamalarini o'tkazish usuli;

informal ta'lim – aniq maqsadga yo'naltirilgan, ammo institutsionallashtirilmagan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtirmagan), rasmiy yoki norasmiy ta'limdan ko'ra kamroq tashkillashtirilgan va tarkiblashtirilgan hamda oiladagi, ish joyidagi, yashash joyidagi va kundalik hayotdagi o'quv faoliyatini o'z ichiga olgan ta'lim shakli;

iqtisodiy faoliyat turi – savdo uchun mo'ljallangan mahsulot ishlab chiqarish (xizmat ko'rsatish) maqsadida u yoki bu turdagi resurslarni (uskunalar, mehnat, texnologiya va boshqalar) birlashtirishga asoslangan ishlab chiqarish jarayoni;

kasb – ko'nikma va bilimlarni talab qiladigan muayyan funksiyalar va vazifalarni bajarish bilan bog'liq bo'lgan faoliyat turi;

kasb xaritasi – kasb nomi, mehnat funksiyalari tavsifi, kasbga qo'yiladigan asosiy xususiyatlar va talablarni o'z ichiga olgan muayyan kasb to'g'risidagi tizimlashtirilgan ma'lumotlarni o'z ichiga olgan kasbiy standartning tarkibiy elementi;

kasbiy standartlar reyestri – bu kasbiy standartlarning nomi, qamrab olingan kasblar, uni qabul qilishga oid qaror (buyruq) rekvizitlari hamda amal qilish muddatini o'z ichiga olgan tizimlashtirilgan ro'yxat;

ko'nikma – mehnat vazifasi doirasida alohida yoki yakka harakatlarni jismoniy va aqliy jihatdan bajarish;

mehnat funksiyasi – kasbiy faoliyat doirasida xodim tomonidan belgilangan natijaga erishish uchun amalga oshiriladigan mehnat vazifalari majmui;

mehnat vazifasi – mehnat funksiyasi doirasida xodimga yuklanadigan (topshiriladigan) ishning aniq turi;

mehnat harakatlari – xodimning mehnat predmeti bilan o'zaro ta'sirida muayyan mehnat natijasiga erishiladigan jarayon;

norasmiy ta'lim – ta'lim xizmatlari taqdim etilishini ta'minlovchi shaxs yoki tashkilot tomonidan institutsionallashtirilgan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtiruvchi), aniq maqsadga yo'naltirilgan va rejalashtirilgan, shaxsni butun hayoti davomida o'qitishdagi rasmiy ta'limga qo'shimcha va (yoki) uning muqobil shakli;

baholash mezonlari – kasbiy malakani aniqlash jarayonida qo'llaniladigan, bilim, ko'nikma va malakalarni o'lchash uchun belgilangan talablar majmui;

kasbiy kompetensiya – belgilangan kasbiy faoliyatni samarali bajarish uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va shaxsiy fazilatlar yig'indisi;

lokomotiv – temir yo'l izlari bo'ylab poyezdlar va alohida vagonlarni olib yurish uchun mo'ljallangan temir yo'l tortish tarkibi;

mashinist – transport nazorati inspeksiyasi tomonidan berilgan amaldagi mashinist guvohnomasiga va harakatdagi tarkib harakati xavfsizligi uchun mas'ul bo'lgan, tortish harakatdagi temir yo'l tarkibini mustaqil boshqarish huquqiga ega bo'lgan temir yo'l transportidagi mutaxassis;

ekspluatatsiya – lokomotiv, shuningdek, o'ziyurar mashinalardan foydalanish va uni ishlashga tayyor holda saqlash jarayoni;

texnik xizmat – lokomotiv, shuningdek, o'ziyurar mashinalarning uzluksiz ishlashini ta'minlash uchun profilaktik va rejalashtirilgan xizmat ko'rsatish ishlari;

rejadan tashqari ta'mirlash – lokomotiv, shuningdek, o'ziyurar mashinalarning kutilmagan nosozligi sababli bajariladigan ta'mirlash ishlari;

depo – lokomotiv, shuningdek, o'ziyurar mashinalarga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash ishlari olib boriladigan texnik baza;

signalizatsiya – poyezdlar harakatini boshqarish va xavfsizlikni ta'minlash uchun ishlatiladigan yorug'lik va ovozli signallar tizimi;

markazlashtirish va blokirovkalash – poyezdlar harakatini boshqarish va yo'l kesishmalarida xavfsizlikni ta'minlash uchun mo'ljallangan tizimlar;

lokomotiv brigadasi – lokomotiv, shuningdek, o'ziyurar mashinalarni boshqarish va texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha mas'ul xodimlar guruhi;

tormoz tizimi – lokomotiv va poyezdlarni to'xtatish yoki tezligini pasaytirish uchun ishlatiladigan mexanizm;

yo'l holati – temir yo'lning texnik va ekspluatatsion holati, poyezd harakati xavfsizligini ta'minlash uchun muhim omil;

energiya ta'minoti – lokomotiv shuningdek, o'ziyurar mashinalarga zaruriy quvvat yetkazib berish tizimi (elektr, yoqilg'i yoki bug') ;

favqulodda vaziyat – harakat xavfsizligiga tahdid soluvchi texnik yoki ekspluatatsion holatlar;

marshrut – poyezd harakatlanishi kerak bo'lgan oldindan belgilangan yo'nalish;

blokirovka tizimi – poyezdlar to'qnashuvining oldini olish va xavfsiz harakatni ta'minlash tizimi;

malakaga ega shaxslar reestri – malakani baholash markazlarida kasbiy imtihondan muvaffaqiyatli o'tgan, malaka sertifikat va malaka pasportiga ega shaxslar to'g'risidagi doimiy yangilanadigan ma'lumotlar bazasi;

mashinist yordamchisi – temir yo'l transporti tashkiloti (ish beruvchi) tomonidan berilgan amaldagi mashinist yordamchisi guvohnomasiga ega bo'lgan, texnik ijrochilar toifasiga kiruvchi, tortish harakatdagi temir yo'l tarkibini mustaqil boshqarish huquqsiz va o'z mehnat faoliyatida bevosita tortish harakatdagi temir yo'l tarkibi mashinistga bo'ysunuvchi temir yo'l transporti xodimi. Istisno tariqasida, tortish harakatdagi temir yo'l tarkibini mustaqil boshqarishga amaliy sinovlardan o'tish (tayyorgarlik ko'rish) maqsadida tortish harakatdagi temir yo'l tarkibi kabinasida bo'lgan mashinist yordamchisi bundan mustasno;

guvohnoma – belgilangan namunadagi hujjat bo'lib, uning egasiga tortish harakatdagi temir yo'l tarkibini boshqarishda muayyan funksional vazifalarni bajarish huquqini beradi;

tortish harakatdagi temir yo'l tarkibi (keyingi o'rinlarda — tortish harakatdagi tarkibi) – tortish xususiyatlarga ega bo'lgan va temir yo'llarda poyezdlar va alohida vagonlarni olib yurish uchun mo'ljallangan lokomotivlar, motorvagonli harakatdagi tarkib, maxsus o'ziyurar harakatlanuvchi tarkib.

3. Kasbiy standartni ishlab chiqishga asos bo'lgan normativ huquqiy hujjatlar:

O'zbekiston Respublikasining "Temir yo'l transporti to'g'risida"gi 2024-yil 27-noyabr O'RQ-1006-son qonuni;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasi milliy malaka tizimini yanada takomillashtirish chora tadbirlari to'g'risida"gi 2024-yil 30-sentyabr PQ-345-son qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi O'zbekiston texnik jihatdan tartibga solish agentligining (Texnik tartibga solish agentligi) 2025-yil 18-iyul 94/MSt - son qarori bilan tasdiqlangan O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiy faoliyat turlari tasniflagichi (IFUT 2.1);

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Transport sohasida kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish hamda ilmiy va innovatsion faoliyat tizimini tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida" 2023-yil 28-sentyabr 504-son qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "O'zbekiston Respublikasi milliy malaka tizimini tartibga solishga qaratilgan ayrim normativ-huquqiy hujjatlarni tasdiqlash to'g'risida"gi 2025-yil 17-iyun 369-son qarori.

4. Ushbu Kasbiy standartda quyidagi qisqartirishlar qo'llaniladi:

MMR – Milliy malaka ramkasi;

TMR – Tarmoq malaka ramkasi;

IFUT – O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiy faoliyat turlarining umumdavlat tasniflagichi;

MMK – Mashg'ulotlarning milliy klassifikatori;

TTMM – tarmoq tarif malaka ma'lumotnomasi.

II. Kasbiy standartning pasporti

1.	Kasbiy standartning nomi:	Lokomotivlar mashinistlari va turdosh kasb ishchilari
2.	Kasbiy faoliyatning asosiy maqsadi:	Temir yo'llarda lokomotivlarning harakatlanishini ta'minlash, poyezdlarni yoki alohida vagonlarni ish holatida saqlash.
3.	IFUT bo'yicha seksiya, bo'lim, guruh, sinf va kichik sinf:	C seksiyasi. Ishlab chiqaradigan sanoat: 33. Mashina va uskunalarni ta'mirlash va o'rnatish 33.1 Tayyor metall buyumlar, mashina va uskunalarni ta'mirlash 33.17 Transport uskunalarining boshqa turlarini ta'mirlash, texnik xizmat ko'rsatish 33.17.0 Temir yo'l lokomotivlari va harakatdagi sostavlar, jumladan tramvaylar, metro vagonlari va trolleybuslarni ta'mirlash, texnik xizmat ko'rsatish H seksiyasi. Tashish va saqlash: 52. Ombor xo'jaligi va yordamchi transport faoliyati 52.2 Transportda tashish bo'yicha yordamchi faoliyat 52.21 Quruqlik transporti sohasidagi xizmatlar 52.21.0 Quruqlik transporti sohasidagi xizmatlar
4.	Kasbiy standartning qisqacha mazmuni:	Tortish harakatdagi temir yo'l tarkibini boshqarish, harakat xavfsizligini ta'minlash, texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash bo'yicha talablarni belgilaydi. Ushbu standartga ko'ra, mashinist va texnik xodimlar tortish harakatdagi temir yo'l tarkibining texnik holatini tekshirish, boshqarish va nosozliklarni bartaraf etish bo'yicha bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak. Tortish harakatdagi temir yo'l tarkibini boshqarish bo'yicha talablar harakatni boshlashdan oldin dvigatel va asosiy tizimlarni ishga tayyorlash, harakat davomida tezlikni boshqarish, tormoz tizimidan foydalanish va dispetcherlik xizmati bilan aloqa o'rnatishni o'z ichiga oladi. Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash bo'yicha ishlar harakatdan oldin va keyin tortish harakatdagi temir yo'l tarkibining texnik holatini tekshirish, profilaktik xizmat ko'rsatish, dvigatel, uzatma va tormoz tizimlarini ta'mirlash, elektr jihozlari va signalizatsiya tizimlarini sozlash hamda favqulodda vaziyatlarda nosozliklarni bartaraf etishni o'z ichiga oladi. Ish xavfsizligi va mehnat muhofazasi talablariga rioya qilish zarur bo'lib, bunda elektr toki, mexanik jarohatlar va yong'in xavfsizligi qoidalariga qat'iy amal qilish talab etiladi. Standartga ko'ra, tortish harakatdagi temir yo'l tarkibini boshqaruvchi mutaxassis texnik hujjatlar bilan ishlash, temir yo'l signalizatsiyasi va dispetcherlik tizimlari bo'yicha bilimga ega bo'lishi, tortish harakatdagi temir yo'l tarkibining har xil

		turlari va ularning asosiy texnik xususiyatlarini tushunishi hamda dvigatel va uzatma tizimlarining ishlash prinsiplarini bilishi lozim. Ushbu kasbiy standart temir yo'l transportining samaradorligini ta'minlash va xavfsizligini oshirishga qaratilgan.	
5.	Qamrab olingan kasblar ro'yxati va malaka darajasi:	Kasblar kodi va nomi:	TMR dagi malaka darajasi:
		72331005-Lokomotivlarni ta'minlash bo'yicha chilangar	3
		83110002-Dizelpoyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezd mashinisti yordamchisi	3
		83110003-Drezina haydovchisi	3
		83110008-Elektrovoz mashinisti yordamchisi	3
		83110024-Teplovoz mashinisti yordamchisi	3
		83110026-Tortish agregati mashinisti	3
		83110001-Dizel poyezd, avtomotris mashinisti	4

III. Kasbiy faoliyat turining funksional xaritasi

Kasblar		Mehnat funksiyalari		Mehnat vazifalari	
T/r	Kodi va nomi:	Kodi	Nomi	Kodi	Nomi
1.	72331005- Lokomotivlarni ta'minlash bo'yicha chilangar	A1.3	Lokomotivni ta'mirlash jarayonida payvandlash, mahkamlash, rostlash va sinovdan o'tkazish ishlarini bajarib, belgilangan texnik me'yorlarga muvofiqligini nazorat qilish	A1.01.3	Lokomotiv detallari va konstruksiya qismlarida payvandlash hamda mahkamlash ishlarini bajarish, birikmalarning mustahkamligi va texnik talablarga mosligini tekshirish
				A1.02.3	Agregat va mexanizmlarini rostlash, sinovdan o'tkazish hamda aniqlangan nosozliklarni bartaraf etib, ularning belgilangan texnik me'yorlar asosida ishlashini ta'minlash
		A2.3	Lokomotiv agregat va mexanizmlarini nosozliklarni aniqlash	A2.01.3	Agregat va mexanizmlarini diagnostika asboblari yordamida tekshirib, nosozliklarning sabablarini aniqlash hamda ularni bartaraf etish choralari belgilash
				A2.02.3	Mexanik va pnevmatik hamda elektr tizimlarida yuzaga kelgan nosozliklarni texnik hujjatlar asosida aniqlash, ta'mirlash uchun zarur ehtiyot qismlar va usullarni tanlash
		A3.3	Lokomotivning tormoz, sovutish, moylash va elektr tizimlarini ta'mirlash hamda sozlash ishlarini bajarish	A3.01.3	Lokomotivning tormoz tizimini tekshirish, nosoz qismlarni aniqlash va ularni ta'mirlash hamda sozlash ishlarini bajarish
				A3.02.3	Sovutish tizimining nasoslar, radiatorlar va quvurlarini diagnostika qilish, nosozliklarni bartaraf etish va normal ishlashini ta'minlash
				A3.03.3	Moylash tizimi elementlarini (nasos, filtr, quvur va boshqalar) tozalash, almashtirish va sozlash orqali uzluksiz moy yetkazilishini ta'minlash

				A3.04.3	Elektr tizimi simlari, kontaktlari va boshqaruv qismlarini tekshirish, nosozliklarni aniqlash va xavfsiz ishlashini ta'minlash uchun ta'mirlash ishlarini bajarish
		A4.3	Lokomotivning uzal va detallarini diagnostika uskunalari yordamida tekshirish, profilaktik ta'mirlash ishlarini bajarish hamda lokomotivning uzluksiz va xavfsiz ishlashini ta'minlash	A4.01.3	Lokomotivning uzal va detallarini diagnostika uskunalari yordamida tekshirib, ularning texnik holatini aniqlash va nosozliklarni erta bosqichda aniqlash
				A4.02.3	Diagnostika natijalari asosida profilaktik ta'mirlash ishlarini rejalashtirish va bajarish, eskirgan yoki ishdan chiqqan qismlarni vaqtida almashtirish
				A4.03.3	Lokomotivning mexanik, elektr va pnevmatik tizimlarida texnik xizmat ko'rsatish ishlarini amalga oshirib, uzluksiz ishlashini ta'minlash
				A4.04.3	Lokomotivning xavfsiz ekspluatatsiyasi uchun sinov va nazorat ishlarini o'tkazish, aniqlangan kamchiliklarni bartaraf etish hamda texnik me'yorlarga muvofiqligini ta'minlash
2.	83110002-Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezd mashinisti yordamchisi	B1.3	Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdni tayyorlash va yakuniy ishlar bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarish	B1.01.3	Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdni qabul qilish (topshirish)da asosiy uzallar, tizimlar va asboblarning ishlashini tekshirish bilan yordamchi funksiyalarni bajarish
				B1.02.3	Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdni ishga tayyorlash va jihozlash bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarish
				B1.03.3	Tormozlarni sinovdan o'tkazishda ishtirok etish
				B1.04.3	Belgilangan hujjatlarni yuritish
		B2.3	Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdning samarali	B2.01.3	Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdni boshqarishda yordamchi funksiyalarni bajarish

			harakatini ta'minlash bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarish	B2.02.3	Depo va stansiya yo'llarida manevr ishlarini bajarishda yordamchi funksiyalarni bajarish
				B2.03.3	Yuk tashish xavfsizligiga ta'sir qiluvchi sharoitlarni nazorat qilish bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarish
				B2.04.3	Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdning uzellari va agregatlarini nazorat qilish bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarish
				B2.05.3	Favqulodda tormozlashni qo'llash
		B3.3	Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdning texnik xizmatini bajarish bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarish	B3.01.3	Yo'l davomida yuzaga kelgan nosozliklarni bartaraf etishda yordamchi funksiyalarni bajarish
				B3.02.3	Yo'l davomida dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdning texnik xizmatini bajarishda yordamchi funksiyalarni bajarish
3.	83110003-Drezina haydovchisi	D1.3	O'zi yurar maxsus temir yo'l harakat tarkibini boshqarish, texnik xizmat ko'rsatish va reja asosidagi profilaktik ta'mirlash	D1.01.3	Ta'mirlash, qurilish va tozalash ishlarini bajarishda o'zi yurar maxsus temir yo'l harakat tarkibini boshqarish
				D1.02.3	Ish bajariladigan joyga temir yo'l orqali harakatlanishda o'zi yurar maxsus temir yo'l harakat tarkibini boshqarish
				D1.03.3	O'zi yurar maxsus temir yo'l harakat tarkibiga texnik xizmat ko'rsatish va uni reja asosida profilaktik ta'mirlashda ishtirok etish
4.	83110008-Elektrovoz mashinisti yordamchisi	E1.3	Ish jarayonining tayyorlov va yakuniy bosqichlarida yordamchi vazifalarni bajarish	E1.01.3	Elektrovozni qabul qilish (topshirish) jarayonida asosiy uzellar, tizimlar va asboblarni ko'zdan kechirish hamda ularning ishlashini tekshirish bo'yicha yordamchi ishlarni bajarish

				E1.02.3	Elektrovozni ishga tayyorlash va uni jihozlash (ekipirovka qilish) bo'yicha yordamchi ishlarni bajarish
				E1.03.3	Tormozlarni sinovdan o'tkazishda ishtirok etish
				E1.04.3	Belgilangan hujjatlarni yuritish
		E2.3	Poyezdni oqilona boshqarish rejimida tashishni amalga oshirish bo'yicha yordamchi ishlarni bajarish	E2.01.3	Elektrovozni boshqarishda yordamchi ishlarni bajarish
				E2.02.3	Depo va stansiya yo'llarida manevr ishlarini bajarishda yordamchi ishlarni bajarish
				E2.03.3	Tashish xavfsizligiga ta'sir etuvchi sharoitlarni nazorat qilish bo'yicha yordamchi ishlarni bajarish
				E2.04.3	Elektrovozning uzal va agregatlari holatini nazorat qilish bo'yicha yordamchi ishlarni bajarish
				E2.05.3	Favqulodda tormozlashni qo'llash
		E3.3	Elektrovozni texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha yordamchi ishlarni bajarish	E3.01.3	Yo'l davomida yuzaga kelgan nosozliklarni bartaraf etish bo'yicha yordamchi ishlarni bajarish
				E3.02.3	Yo'l davomida elektrovozga texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha yordamchi ishlarni bajarish
5.	83110024-Teplovoz mashinisti yordamchisi	F1.3	Yordamchi ishlarni amalga oshirishda yordamchi funksiyalarni bajarish	F1.01.3	Teplovozni qabul qilishda (topshirishda), asosiy uzellar, tizimlar va asboblarning ishlashini ko'zdan kechirish va tekshirishda yordamchi funksiyalarni bajarish
				F1.02.3	Teplovozni ishga tayyorlash va uni jihozlash bo'yicha yordamchi vazifalarni bajarish
				F1.03.3	Teplovozning tormoz uskunasi ishini tekshirishda yordamchi vazifalarni bajarish
				F1.04.3	Depoda yordamchi ishlarni bajarish
				F1.05.3	O'rnatilgan hujjatlarni yuritish

	QCL7527	F2.3	Teplovozdan poyezdni ratsional rejimda foydalanishni amalga oshirishga ko'maklashuvchi funksiyalarni bajarish	F2.01.3	Teplovozni boshqarishda yordamchi funksiyalarni bajarish
				F2.02.3	Ishlab chiqarishda yordamchi funksiyalarni, shuningdek, yo'lda va umumiy foydalanishdagi manyovr ishlarini bajarish
				F2.03.3	Tashish xavfsizligiga ta'sir ko'rsatuvchi shartlarni nazorat qilish bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarish
				F2.04.3	Teplovoz uzellari va agregatlari holatini nazorat qilish bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarish
				F2.05.3	Favqulodda tormozlashni qo'llash
		F3.3	Teplovozga texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarish	F3.01.3	Yo'lda paydo bo'lgan nosozliklarni bartaraf etish bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarish
				F3.02.3	Yo'lda teplovozga texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarish
6.	83110026-Tortish agregati mashinisti	G1.3	Tortish agregatining uzluksiz va samarali ishlashini ta'minlash, uni ishga tayyorlash, ishga tushirish, boshqarish hamda texnologik jarayonlarga muvofiq foydalanishni amalga oshirish.	G1.01.3	Tortish agregatidan foydalanishning samaradorligi, uzluksizligi va xavfsizligini ta'minlash
				G1.02.3	Tortish agregati faoliyatini kompleks tashkil etish, boshqarish va nazorat qilish
		G2.3	Tortish ishlarini belgilangan texnologik rejimlar, yo'riqnomalar va ishlab chiqarish topshiriqlariga muvofiq bajarish, ish jarayonini nazorat qilish va kerakli hollarda tartibga solish.	G2.01.3	Tortish ishlarini texnologik rejimlar va ishlab chiqarish talablariga muvofiqlashtirish
				G2.02.3	Tortish jarayonini nazorat qilish, boshqarish va tartibga solish
		G3.3	Tortish agregatining texnik jihatdan soz holatda bo'lishini	G3.01.3	Tortish agregatining texnik holatini kompleks nazorat qilish va monitoring qilish

	QCL7527		ta'minlash, uni muntazam tekshirish, texnik xizmat ko'rsatish va joriy ta'mirlash ishlarini bajarishda ishtirok etish.	G3.02.3	Texnik xizmat ko'rsatish va joriy ta'mirlash ishlarini tashkil etish va bajarilishini ta'minlash
				G3.03.3	Agregatni uzluksiz va samarali ishlashga tayyor holda saqlash
		G4.3	Bajarilgan ishlar, agregatning ishlash ko'rsatkichlari, yoqilg'i va energiya sarfi hamda aniqlangan nosozliklar bo'yicha belgilangan tartibda hujjatlarni to'ldirish.	G4.01.3	Ish jarayoni va agregat faoliyati bo'yicha hujjatlarni yuritish
				G4.02.3	Ishlab chiqarish ko'rsatkichlari va resurs sarfi bo'yicha hisobot tayyorlash
				G4.03.3	Aniqlangan nosozliklar va texnik hodisalar haqida ma'lumotlarni belgilangan tartibda qayd etish
				G4.03.3	Ish jarayonida mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi qoidalariga qat'iy rioya qilish
				G4.04.3	Favqulodda holatlarning oldini olish va xavfsiz ish muhitini ta'minlash
7.	83110001-Dizel poyezd, avtomotrisa mashinisti	H1.4	Ish jarayonining tayyorlov va yakuniy bosqichlarida vazifalarni bajarish	H1.01.4	Dizel-poyezd, avtomotrisani qabul qilish (topshirish), asosiy uzellar, tizimlar va qurilmalar holatini ko'zdan kechirish hamda ularning ishlashini tekshirish
				H1.02.4	Dizel-poyezd, avtomotrisani ishga tayyorlash va uni jihozlash (ekipirovka qilish)
				H1.03.4	Tormozlarni sinovdan o'tkazish
				H1.04.4	Belgilangan hujjatlarni yuritish
		H2.4	Dizel-poyezd, avtomotrisani boshqarishda oqilona (ratsional) rejimda tashishni amalga oshirish	H2.01.4	Dizel-poyezd, avtomotrisani boshqarish
				H2.02.4	Depo va stansiya yo'llarida manevr ishlarini bajarish
				H2.03.4	Tashish xavfsizligiga ta'sir qiluvchi holatlarni nazorat qilish
				H2.04.4	Elektr, mexanik va yordamchi jihozlar, dizel dvigatel hamda gidrouzatmaning sozligi va ishlashini nazorat qilish

				H2.05.4	Oxirgi stansiyalarda to'xtash vaqtida mexanik qism, buksa uzellari va g'ildirak juftliklarining holatini tekshirish
				H2.06.4	Zarurat tug'ilganda favqulodda tormozlashni qo'llash
		H3.4	Dizel-poyezd, avtomotrisaga texnik xizmat ko'rsatish	H3.01.4	Yo'l davomida yuzaga kelgan nosozliklarni bartaraf etish
				H3.02.4	Yo'l davomida dizel-poyezd, avtomotrisaga texnik xizmat ko'rsatish
		H4.4	Lokomotiv brigadasini boshqarish va xodimlarni o'qitish	H4.01.4	Lokomotiv brigadasi ishiga rahbarlik qilish
				H4.02.4	Mashinist yordamchisini va dizel-poyezd, avtomotrisa mashinisti stajyorini o'qitish

IV. Kasblar xaritasi va mehnat funksiyalari tavsifi

Kasbning nomi:	Lokomotivlarni ta'minlash bo'yicha chilangar	
Mashg'ulot nomining kodi:	72331	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Yangi ishga qabul qilinadigan xodimlar uchun boshlang'ich tayyorlov (stajirovka) davri belgilanishi mumkin, bu davrda ular tajribali mutaxassis rahbarligida amaliy ko'nikmalarni egallaydi	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	Maxsus ruxsatlar: - mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi bo'yicha o'qitishdan o'tganlik guvohnomasi - elektr qurilmalar bilan ishlashga ruxsat (tegishli malaka guruhi) - temir yo'l transportida ishlash uchun tibbiy ko'rikdan o'tganlik va yaroqlilik xulosasi - xavfli ishlab chiqarish sharoitida ishlash bo'yicha yo'riqnoma va ruxsatnomalar Ishga munosabat va xulq atvor: - ishga mas'uliyat bilan yondashish, topshiriqlarni o'z vaqtida va sifatli bajarish - mehnat intizomiga qat'iy rioya qilish - hamkasblar bilan hurmat va hamkorlikda ishlash - favqulodda holatlarda tezkor va to'g'ri qaror qabul qila olish - doimiy o'qish va malakasini oshirishga intilish	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	o'rta maxsus ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	boshlang'ich professional ta'lim yoki o'rta maxsus ta'lim yoki umumiy o'rta ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	Mavjud emas	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	2–6 razryadli Lokomotivlarni ta'minlash bo'yicha chilangar	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	3	Elektrovoz va teplovozlarni ta'mirlovchi chilangar
	3	Harakat tarkibini ta'mirlash bo'yicha chilangar

QCL7527

Mehnat funksiyalarining tavsifi

Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
A1.3 Lokomotivni ta'mirlash jarayonida payvandlash, mahkamlash, rostlash va sinovdan o'tkazish ishlarini bajarib, belgilangan texnik me'yorlarga muvofiqligini nazorat qilish	A1.01.3 Lokomotiv detallari va konstruktsiya qismlarida payvandlash hamda mahkamlash ishlarini bajarish, birikmalarning mustahkamligi va texnik talablarga mosligini tekshirish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Payvandlashdan oldin detal va konstruktsiya yuzalarini tozalaydi, zang va iflosliklardan xoli qiladi
		2. Payvandlash usuli va rejimini tanlaydi, tok kuchi va elektrod turini texnik talablarga muvofiq belgilash
		3. Detallarni yig'ish va mahkamlashdan oldin joylashuvini tekshiradi, o'lchov asboblari yordamida aniqlikni nazorat qiladi
		4. Payvandlash ishlarini ketma ketlikda bajaradi, choklar sifatini nazorat qiladi
		5. Mahkamlash elementlarini qotiradi, bolt va gaykalarni belgilangan moment bo'yicha siqadi
		6. Birikmalarni tekshiradi, yoriq bo'shliq va deformatsiyalarni aniqlaydi
		Ko'nikmalar:
		Mexanik va elektr tizimlardagi nosozliklarni aniqlaydi va bartaraf etadi
		Payvandlash va mahkamlash ishlarini texnik talablarga muvofiq bajaradi
		Diyagnostika uskunalaridan foydalanib texnik holatni tekshiradi
		Asbob uskunalar bilan xavfsiz ishlash va mehnat muhofazasi qoidalariga rioya qiladi
		Bilimlar:
		Lokomotivning umumiy tuzilishi va asosiy agregatlari haqida bilim
		Mexanik tizimlarning ishlash prinsipi haqida bilim
		Elektr tizimlarning ishlash prinsipi haqida bilim
		Pnevmatik tizimlarning ishlash prinsipi haqida bilim
		Tormoz tizimi tuzilishi va ishlash qoidalarini haqida bilim
		Sovutish va moylash tizimlarining

QCL7527

		vazifasi va ishlash jarayoni haqida bilim
		Diagnostika uskunalari va ularni qo'llash usullari haqida bilim
		Payvandlash texnologiyasi va metall birikmalar xususiyatlari haqida bilim
		Texnik chizmalar va sxemalarni o'qish qoidalari haqida bilim
		Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi qoidalari haqida bilim
	A1.02.3 Agregat va mexanizmlarini rostlash, sinovdan o'tkazish hamda aniqlangan nosozliklarni bartaraf etib, ularning belgilangan texnik me'yorlar asosida ishlashini ta'minlash	Mehnat harakatlari:
		1. Agregat va mexanizmlarning texnik holatini vizual ko'rikdan o'tkazadi
		2. Rostlash ishlari uchun zarur o'lchov asboblari va kalitlarni tayyorlaydi
		3. Mexanik uzellarni belgilangan texnik me'yorlarga muvofiq rostlaydi
		4. Elektr va pnevmatik tizim parametrlarini sozlaydi va tekshiradi
		5. Sinovdan oldin barcha birikmalar va ulanishlarni mustahkamlaydi
		6. Sinov jarayonida agregatlarning ishlashini kuzatish va ko'rsatkichlarni qayd etadi
		7. Aniqlangan nosozliklarni diagnostika qiladi va sababini aniqlaydi
		8. Nosoz detallarni ta'mirlash yoki almashtirish ishlarini bajaradi
		Ko'nikmalar:
		Mexanik, elektr va pnevmatik agregatlarni rostlaydi va sozlaydi
		Diagnostika uskunalari yordamida nosozliklarni aniqlaydi
		Sinov jarayonida texnik ko'rsatkichlarni kuzatadi va tahlil qiladi
		Nosoz detallarni ta'mirlash yoki almashtirishni bajaradi
		Texnik me'yorlar va xavfsizlik qoidalariga rioya qilgan holda ishlaydi
		Bilimlar:
		Agregat va mexanizmlarning tuzilishi va ishlash prinsipi haqida bilim
		Mexanik tizimlarni rostlash usullari va texnik talablari haqida bilim

		Elektr va pnevmatik tizimlarning ishlash qonuniyatlari haqida bilim
		Diagnostika uskunolari va ularning ishlash prinsipi haqida bilim
		Sinovdan o'tkazish tartibi va texnik me'yorlar haqida bilim
		Nosozlik turlari va ularni aniqlash usullari haqida bilim
		Mehnat muhofazasi va xavfsizlik texnikasi qoidalari haqida bilim
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Bajarilayotgan ishlar uchun to'liq javobgarlikni his qilish va texnik me'yorlarga qat'iy rioya qilish
		2. Nosozliklarni aniqlash va bartaraf etishda mustaqil qaror qabul qila olish
		3. Ish jarayonida xavfsizlik qoidalariga so'zsiz amal qilish va xavfli holatlarning oldini olish
		4. Berilgan topshiriqlarni nazorat ostiga olmasdan ham sifatli va o'z vaqtida bajarish
		5. Ish natijalarining ishonchliligi va lokomotivning xavfsiz ishlashi uchun shaxsiy mas'uliyatni his qilish
A2.3 Lokomotiv agregat va mexanizmlarini nosozliklarni aniqlash	A2.01.3 Agregat va mexanizmlarini diagnostika asboblari yordamida tekshirib, nosozliklarning sabablarini aniqlash hamda ularni bartaraf etish choralarini belgilash	Mehnat harakatlari:
		1. Diagnostika asboblari ishga tayyorlaydi ularning sozligi va ishlash holatini tekshiradi
		2. Agregat va mexanizmlarni tashqi ko'rikdan o'tkazadi, dastlabki nuqson va belgilarni aniqlaydi
		3. Diagnostika qurilmalari yordamida o'lchovlarni bajaradi, texnik parametrlarni aniqlaydi va qayd etadi
		4. Olingan natijalarni texnik me'yorlar bilan solishtiradi, farqlarni tahlil qiladi
		5. Nosozlik sabablarini aniqlaydi, ularning kelib chiqish omillarini tahlil qilish
		6. Ta'mirlash choralarini belgilaydi, nosozlikni bartaraf etish yo'llarini aniqlaydi
		Ko'nikmalar:
		Diagnostika asboblariidan to'g'ri va xavfsiz foydalanadi

		Agregat va mexanizmlarni vizual ko'rikdan o'tkazadi
		Texnik parametrlarni o'lchash va natijalarni tahlil qiladi
		Nosozlik belgilarini aniqlaydi va farqlaydi
		Nosozlik sabablarini tahlil qiladi va xulosa chiqaradi
		Ta'mirlash choralarini belgilaydi va to'g'ri yechim tanlaydi
		Texnik me'yorlar va xavfsizlik qoidalariga rioya qilgan holda ishlatadi
		Bilimlar:
		Diagnostika asboblarning turlari va ularning ishlash prinsipi haqida tushuncha
		Lokomotiv agregat va mexanizmlarining tuzilishi va vazifalari haqida ma'lumot
		Texnik parametrlar va ularning me'yoriy ko'rsatkichlari haqida ma'lumot
		Nosozlik turlari va ularning belgilarini aniqlash usullari haqida tushuncha
		Mexanik tizimlarning ishlash asoslari haqida ma'lumot
		Elektr tizimlarning ishlash asoslari haqida ma'lumot
		Pnevmatik tizimlarning ishlash asoslari haqida ma'lumot
		Mehnat muhofazasi va xavfsizlik texnikasi qoidalari haqida tushuncha
	A2.02.3 Mexanik va pnevmatik hamda elektr tizimlarida yuzaga kelgan nosozliklarni texnik hujjatlar asosida aniqlash, ta'mirlash uchun zarur ehtiyot qismlar va usullarni tanlash	Mehnat harakatlari:
		1. Texnik hujjatlar va sxemalar asosida tizim ishlash tartibini aniqlaydi
		2. Mexanik, pnevmatik va elektr tizimlarni tashqi ko'rikdan o'tkazib dastlabki nosozlik belgilarini aniqlaydi
		3. Diagnostika asboblari yordamida tizim parametrlarini o'lchaydi va nosozlikni aniqlaydi
		4. Aniqlangan nosozliklarni texnik me'yorlar bilan solishtirib sababini tahlil qiladi
		5. Ta'mirlash uchun zarur ehtiyot

	QCL7527	qismlarni tanlaydi va ularning holatini tekshiradi
		6. Ta'mirlash usullari va texnologik ketma ketlikni belgilaydi
		7. Nosoz qismlarni demontaj qiladi va almashtirish ishlarini bajaradi
		8. Ta'mirdan so'ng tizimlarni sinovdan o'tkazib to'g'ri ishlashini tekshiradi
		Ko'nikmalar:
		Texnik hujjatlar va sxemalarni tahlil qiladi
		Mexanik, pnevmatik va elektr tizimlarni tashqi ko'rikdan o'tkazadi
		Diagnostika asboblariidan foydalanib nosozliklarni aniqlaydi
		Texnik parametrlarni o'lchaydi va natijalarni tahlil qiladi
		Nosozlik sabablarini aniqlaydi
		Ehtiyot qismlarni tanlaydi va mosligini tekshiradi
		Ta'mirlash ishlarini bajaradi
		Tizimlarni sinovdan o'tkazadi va ishga yaroqliligini aniqlaydi
		Bilimlar:
		Texnik hujjatlar va sxemalarni tahlil qilish tartibi
		Mexanik tizimlarning tuzilishi va ishlash prinsipi
		Pnevmatik tizimlarning tuzilishi va ishlash prinsipi
		Elektr tizimlarning tuzilishi va ishlash prinsipi
		Diagnostika asboblari va ularning qo'llanilishi
		Nosozlik turlari va ularni aniqlash usullari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Bajarilgan ishlar uchun to'liq javobgarlikni o'z zimmasiga oladi
		2. Nosozliklarni aniqlash va bartaraf etishda mustaqil qaror qabul qiladi
		3. Texnik me'yorlar va xavfsizlik qoidalariga qat'iy rioya qiladi
		4. Ish jarayonini nazorat qilmasdan ham sifatli bajaradi

		5. Favqulodda holatlarda tezkor va to'g'ri harakat qiladi
A3.3 Lokomotivning tormoz, sovutish, moylash va elektr tizimlarini ta'mirlash hamda sozlash ishlarini bajarish	A3.01.3 Lokomotivning tormoz tizimini tekshirish, nosoz qismlarni aniqlash va ularni ta'mirlash hamda sozlash ishlarini bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Tormoz tizimining texnik holatini tashqi ko'rikdan o'tkazadi
		2. Tormoz quvurlari va ulanish joylarini tekshiradi
		3. Tormoz tizimidagi bosim ko'rsatkichlarini o'lchaydi
		4. Diagnostika asboblari yordamida nosoz qismlarni aniqlaydi
		5. Tormoz kolodkalari va disklarining yeyilish darajasini tekshiradi
		6. Nosoz qismlarni demontaj qiladi va ta'mirlaydi
		7. Zarur ehtiyot qismlarni tanlaydi va almashtiradi
		8. Tormoz mexanizmlarini texnik me'yorlarga muvofiq sozlaydi
		9. Ta'mirdan so'ng tormoz tizimini sinovdan o'tkazadi
		10. Tormoz tizimining xavfsiz va barqaror ishlashini tekshiradi
		Ko'nikmalar:
		Tormoz tizimini tashqi ko'rikdan o'tkazadi
		Diagnostika asboblardan foydalanib nosozliklarni aniqlaydi
		Tormoz tizimidagi bosim ko'rsatkichlarini o'lchaydi va tahlil qiladi
		Tormoz kolodkalari va disklarining holatini tekshiradi
		Nosoz qismlarni demontaj qiladi va almashtiradi
		Tormoz mexanizmlarini texnik me'yorlarga muvofiq sozlaydi
		Tormoz tizimini sinovdan o'tkazadi va ishga yaroqliligini aniqlaydi
		Bilimlar:
		Tormoz tizimining tuzilishi va ishlash prinsipi
		Tormoz quvurlari va ulanish elementlarining vazifasi

		Tormoz bosimi me'yorlari va o'lchash tartibi
		Diagnostika asboblari va ularning qo'llanilishi
		Tormoz kolodkalari va diskларining ishlash xususiyatlari
		Nosozlik turlari va ularni aniqlash usullari
		Tormoz tizimini demontaj va montaj qilish tartibi
		Tormoz mexanizmlarini sozlash usullari
		Tormoz tizimini sinovdan o'tkazish tartibi
		Mehnat muhofazasi va xavfsizlik texnikasi qoidalari
	A3.02.3 Sovutish tizimining nasoslar, radiatorlar va quvurlarini diagnostika qilish, nosozliklarni bartaraf etish va normal ishlashini ta'minlash	Mehnat harakatlari:
		1. Sovutish tizimining nasoslari, radiatorlari va quvurlarini tashqi ko'rikdan o'tkazadi
		2. Sovutish suyuqligi sathi va aylanish holatini tekshiradi
		3. Diagnostika asboblari yordamida tizimdagi bosim va harorat ko'rsatkichlarini o'lchaydi
		4. Quvurlar va ulanish joylaridagi sizib chiqish holatlarini aniqlaydi
		5. Nosoz nasos, radiator yoki quvur qismlarini demontaj qiladi va ta'mirlaydi
		6. Ta'mirdan so'ng sovutish tizimini texnik me'yorlarga muvofiq sozlaydi
		7. Sovutish tizimini sinovdan o'tkazadi va normal ishlashini tekshiradi
		Ko'nikmalar:
		Sovutish tizimini tashqi ko'rikdan o'tkazadi
		Diagnostika asboblari yordamida bosim va harorat ko'rsatkichlarini o'lchaydi
		Sovutish suyuqligi aylanish holatini tekshiradi
		Quvurlar va ulanish joylaridagi sizib chiqishlarni aniqlaydi
		Nosoz qismlarni demontaj qiladi va

		almashtiradi
		Sovutish tizimini sinovdan o'tkazadi va ish holatini tekshiradi
		Bilimlar:
		Sovutish tizimining tuzilishi va ishlash prinsipi
		Nasoslarning vazifasi va ishlash xususiyatlari
		Radiatorlarning tuzilishi va sovutish jarayonidagi ahamiyati
		Sovutish quvurlari va ulanish elementlarining vazifasi
		Sovutish suyuqliklarining turlari va xususiyatlari
		Diagnostika asboblari va ularning qo'llanilishi
		Bosim va harorat me'yorlarini aniqlash tartibi
		Nosozlik turlari va ularni bartaraf etish usullari
		Mehnat muhofazasi va xavfsizlik texnikasi qoidalari
A3.03.3 Moylash tizimi elementlarini (nasos, filtr, quvur va boshqalar) tozalash, almashtirish va sozlash orqali uzluksiz moy yetkazilishini ta'minlash		Mehnat harakatlari:
		1. Moylash tizimi elementlarini tashqi ko'rikdan o'tkazadi
		2. Moy nasosining ishlash holatini tekshiradi
		3. Filtrlarning ifloslanish darajasini aniqlaydi
		4. Moy quvurlari va ulanish joylarini tekshiradi
		5. Moy sizib chiqish holatlarini aniqlaydi
		6. Ifloslangan filtr va nosoz qismlarni demontaj qiladi
		7. Zarur ehtiyot qismlarni almashtiradi
		8. Moylash tizimini texnik me'yorlarga muvofiq sozlaydi
		9. Tizimni sinovdan o'tkazadi va uzluksiz moy yetkazilishini tekshiradi
		10. Moylash tizimi elementlarini tashqi ko'rikdan o'tkazadi
		Ko'nikmalar:
		Moylash tizimini tashqi ko'rikdan o'tkazadi

		Moy nasosining ishlash holatini tekshiradi
		Filtrlarning ifloslanish darajasini aniqlaydi
		Moy quvurlari va ulanish joylarini tekshiradi
		Moy sizib chiqish holatlarini aniqlaydi
		Nosoz qismlarni demontaj qiladi va almashtiradi
		Moylash tizimini texnik me'yorlarga muvofiq sozlaydi
		Tizimni sinovdan o'tkazadi va moy yetkazilishini tekshiradi
		Bilimlar:
		Moylash tizimining tuzilishi va ishlash prinsipi
		Moy nasosining vazifasi va ishlash xususiyatlari
		Filtrlarning turlari va ularning vazifasi
		Moy quvurlari va ulanish elementlarining tuzilishi
		Moylash materiallarining turlari va xususiyatlari
		Moy bosimi va aylanish jarayonining me'yorlari
		Nosozlik turlari va ularni aniqlash usullari
		Moylash tizimini ta'mirlash va sozlash tartibi
		Mehnat muhofazasi va xavfsizlik texnikasi qoidalari
	A3.04.3 Elektr tizimi simlari, kontaktlari va boshqaruv qismlarini tekshirish, nosozliklarni aniqlash va xavfsiz ishlashini ta'minlash uchun ta'mirlash ishlarini bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Elektr tizimi simlari va kontaktlarini tashqi ko'rikdan o'tkazadi
		2. Ulanish nuqtalaridagi bo'shashgan yoki oksidlangan kontaktlarni aniqlaydi
		3. Diagnostika asboblari yordamida elektr zanjirlarini tekshiradi
		4. Simlarning uzilish yoki qisqa tutashuv holatlarini aniqlaydi
		5. Nosoz sim va kontaktlarni demontaj qiladi
		6. Zarur qismlarni almashtiradi va ulanishlarni mustahkamlaydi

	QCL7527	7. Boshqaruv qismlarining ishlash holatini tekshiradi va sozlaydi
		8. Ta'mirdan so'ng elektr tizimini sinovdan o'tkazadi va xavfsiz ishlashini tekshiradi
		Ko'nikmalar:
		Elektr simlari va kontaktlarni tashqi ko'rikdan o'tkazadi
		Diagnostika asboblariidan foydalanib elektr zanjirlarini tekshiradi
		Qisqa tutashuv va uzilishlarni aniqlaydi
		Nosoz kontakt va simlarni demontaj qiladi
		Elektr qismlarini almashtiradi va ulanishlarni mustahkamlaydi
		Boshqaruv qismlarini sozlaydi va tekshiradi
		Elektr tizimini sinovdan o'tkazadi va xavfsiz ishlashini aniqlaydi
		Bilimlar:
		Elektr tizimining tuzilishi va ishlash prinsipi
		Elektr simlari va ulanish elementlarining vazifasi
		Kontaktlar va ularning ishlash xususiyatlari
		Elektr zanjirlari va ularning ishlash qonuniyatlari
		Diagnostika asboblari va ularning qo'llanilishi
		Qisqa tutashuv va uzilish sabablari
		Boshqaruv tizimlarining tuzilishi va ishlash prinsipi
		Mehnat muhofazasi va elektr xavfsizligi qoidalari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Bajarilgan ishlar uchun to'liq mas'uliyatni o'z zimmasiga oladi
		2. Elektr nosozliklarini aniqlash va bartaraf etishda mustaqil qaror qabul qiladi
		3. Elektr xavfsizligi qoidalariga qat'iy rioya qiladi

		4. Ishni sifatli va belgilangan texnik me'yorlar asosida bajaradi 5. Favqulodda vaziyatlarda tezkor va to'g'ri harakat qiladi 6. Bajarilgan ishlar uchun to'liq mas'uliyatni o'z zimmasiga oladi 7. Elektr nosozliklarini aniqlash va bartaraf etishda mustaqil qaror qabul qiladi
A4.3 Lokomotivning uzal va detallarini diagnostika uskunalari yordamida tekshirish, profilaktik ta'mirlash ishlarini bajarish hamda lokomotivning uzluksiz va xavfsiz ishlashini ta'minlash	A4.01.3 Lokomotivning uzal va detallarini diagnostika uskunalari yordamida tekshirib, ularning texnik holatini aniqlash va nosozliklarni erta bosqichda aniqlash	Mehnat harakatlari:
		1. Diagnostika uskunalari ishga tayyorlaydi
		2. Uzal va detallarni tashqi ko'rikdan o'tkazadi
		3. Diagnostika qurilmalari yordamida texnik parametrlarni o'lchaydi
		4. O'lchov natijalarini me'yoriy ko'rsatkichlar bilan solishtiradi
		5. Vibratsiya, harorat va bosim ko'rsatkichlarini tahlil qiladi
		6. Nosozlik belgilarini erta bosqichda aniqlaydi
		7. Aniqlangan nuqsonlar bo'yicha texnik xulosa chiqaradi
		8. Profilaktik ta'mirlash choralarini belgilaydi
		Ko'nikmalar:
		Diagnostika uskunalari sozlaydi va ulardan foydalanadi
		Uzal va detallarni tashqi ko'rikdan o'tkazadi
		Texnik parametrlarni o'lchaydi va tahlil qiladi
		O'lchov natijalarini me'yorlar bilan solishtiradi
		Vibratsiya, harorat va bosim ko'rsatkichlarini tahlil qiladi
		Nosozlik belgilarini erta bosqichda aniqlaydi
		Texnik xulosa chiqaradi
		Profilaktik ta'mirlash choralarini belgilaydi
		Bilimlar:
		Diagnostika uskunalari turlari va ishlash prinsipi

		Lokomotiv uzal va detallarining tuzilishi
		Mexanik, elektr va pnevmatik tizimlarning ishlash asoslari
		Texnik parametrlar va me'yoriy ko'rsatkichlar
		Vibratsiya, harorat va bosim ko'rsatkichlari haqida tushuncha
		Nosozlik turlari va ularning belgilari
		Diagnostika jarayonini o'tkazish tartibi
		Texnik hujjatlar va sxemalarni o'qish qoidalari
		Mehnat muhofazasi va xavfsizlik texnikasi qoidalari
A4.02.3 Diagnostika natijalari asosida profilaktik ta'mirlash ishlarini rejalashtirish va bajarish, eskirgan yoki ishdan chiqqan qismlarni vaqtida almashtirish		Mehnat harakatlari:
		1. Diagnostika natijalarini tahlil qiladi va texnik holatini baholaydi
		2. Profilaktik ta'mirlash ishlarini rejalashtiradi va ustuvorliklarni belgilaydi
		3. Eskirgan yoki ishdan chiqqan qismlarni aniqlaydi va almashtirishga tayyorlaydi
		4. Zarur ehtiyot qismlar va asbob-uskunalarini tanlaydi va tayyorlaydi
		5. Nosoz yoki eskirgan detallarni demontaj qiladi va almashtiradi
		6. Ta'mirlash ishlarini texnik me'yorlarga muvofiq bajaradi va nazorat qiladi
		7. Yakuniy sinovdan o'tkazadi va lokomotivning ishga yaroqliligini tekshiradi
		Ko'nikmalar:
		Diagnostika natijalarini tahlil qiladi
		Texnik holatni baholaydi
		Profilaktik ta'mirlash ishlarini rejalashtiradi
		Eskirgan yoki nosoz qismlarni aniqlaydi
		Ehtiyot qismlar va asboblarni tanlaydi
		Nosoz detallarni demontaj qiladi
		Ta'mirlash ishlarini bajaradi
		Bajarilgan ishlar sifatini nazorat qiladi
		Yakuniy sinovdan o'tkazadi va ishga

		yaroqliligini aniqlaydi
		Bilimlar:
		Diagnostika natijalarini tahlil qilish tartibi
		Texnik holatni baholash mezonlari
		Profilaktik ta'mirlash turlari va ularning vazifasi
		Eskirish va ishdan chiqish jarayonlari haqida tushuncha
		Detallarni almashtirish mezonlari va talablari
		Ehtiyot qismlar va ularning texnik xususiyatlari
		Ta'mirlash texnologik jarayonlari va ketma ketligi
		Sinovdan o'tkazish tartibi va bosqichlari
		Mehnat muhofazasi va xavfsizlik texnikasi qoidalari
		Texnik hujjatlar va ekspluatatsiya me'yorlari
	A4.03.3 Lokomotivning mexanik, elektr va pnevmatik tizimlarida texnik xizmat ko'rsatish ishlarini amalga oshirib, uzluksiz ishlashini ta'minlash	Mehnat harakatlari:
		1. Mexanik, elektr va pnevmatik tizimlarni tashqi ko'rikdan o'tkazadi
		2. Tizimlarning texnik holatini diagnostika asboblari yordamida tekshiradi
		3. Mexanik uzellarni moylash, rostlash va sozlash ishlarini bajaradi
		4. Elektr tizimlaridagi kontaktlar va ulanishlarni tekshiradi va mustahkamlaydi
		5. Pnevmatik tizim bosimini o'lchaydi va me'yorlarga mosligini aniqlaydi
		6. Nosoz qismlarni aniqlaydi va ularni demontaj qiladi
		7. Zarur ehtiyot qismlarni almashtiradi va tizimni qayta yig'adi
		8. Texnik xizmatdan so'ng tizimlarni sinovdan o'tkazadi va uzluksiz ishlashini tekshiradi
		Ko'nikmalar:
		Mexanik, elektr va pnevmatik tizimlarni tashqi ko'rikdan o'tkazadi

		Diagnostika asboblari yordamida texnik holatni tekshiradi
		Mexanik uzellarni moylaydi, rostlaydi va sozlaydi
		Elektr tizimlaridagi kontakt va ulanishlarni tekshiradi
		Pnevmatik tizim bosimini o'lchaydi va tahlil qiladi
		Nosoz qismlarni aniqlaydi va demontaj qiladi
		Zarur ehtiyot qismlarni almashtiradi va tizimni yig'adi
		Ta'mirlangan tizimlarni sinovdan o'tkazadi
		Tizimlarning uzluksiz ishlashini nazorat qiladi
		Bilimlar:
		Lokomotivning mexanik, elektr va pnevmatik tizimlarining umumiy tuzilishi va ishlash prinsipi
		Mexanik uzellar (g'ildirak jufti, podshipnik, tormoz mexanizmi)ning vazifasi va ishlashi
		Elektr jihozlar (generator, tortish dvigateli, akkumulyator)ning tuzilishi va ishlash prinsipi
		Pnevmatik tizimlar (kompressor, havo magistrali, tormoz tizimi)ning ishlash asoslari
		Elektr sxemalarini o'qish va tahlil qilish asoslari
		Diagnostika usullari va nosozliklarni aniqlash tamoyillari
		Texnik xizmat ko'rsatish turlari va ularni bajarish tartibi
		Detallar eskirishi va ishdan chiqish sabablari hamda ularni oldini olish usullari
		Ta'mirlash va profilaktika ishlarini tashkil etish va rejalashtirish asoslari
		Mehnat muhofazasi va texnik xavfsizlik qoidalari lokomotiv ekspluatatsiyasida
	A4.04.3	Mehnat harakatlari:

QCL7527	Lokomotivning xavfsiz ekspluatatsiyasi uchun sinov va nazorat ishlarini o'tkazish, aniqlangan kamchiliklarni bartaraf etish hamda texnik me'yorlarga muvofiqligini ta'minlash	1. Lokomotivni ekspluatatsiyadan oldin texnik ko'rikdan o'tkazadi
		2. Mexanik, elektr va pnevmatik tizimlar parametrlarini sinovdan o'tkazadi
		3. Tormoz tizimi ish samaradorligini tekshiradi
		4. Elektr jihozlar va boshqaruv tizimlarini diagnostika qiladi
		5. Aniqlangan kamchiliklarni qayd etadi va tahlil qiladi
		6. Kamchiliklarni bartaraf etish ishlarini bajaradi va sozlaydi
		7. Sinov natijalarini texnik me'yorlar bilan solishtiradi
		8. Lokomotivning ekspluatatsiyaga tayyorligini baholaydi va nazorat qiladi
		Ko'nikmalar:
		Lokomotivning mexanik, elektr va pnevmatik tizimlarini vizual va instrumental tekshiradi
		Diagnostika uskunalaridan foydalanib nosozliklarni aniqlaydi
		Tormoz tizimi ishini sinovdan o'tkazadi va baholaydi
		Elektr sxemalarini o'qiydi va ulanishlarni tekshiradi
		Pnevmatik tizimdagi bosim va havo sizib chiqishini nazorat qiladi
		Nosoz detallarni demontaj va montaj qilish ishlarini bajaradi
		Texnik xizmat ko'rsatish jarayonida xavfsizlik qoidalariga rioya qiladi
		Bilimlar:
		Lokomotivning mexanik, elektr va pnevmatik tizimlarining tuzilishi va ishlash prinsipi
		Mexanik uzellar (g'ildirak jufti, podshipnik, tormoz tizimi)ning vazifasi va ishlash qonuniyatlari
		Elektr jihozlar (generator, tortish dvigateli, akkumulyator)ning tuzilishi va ishlash asoslari
		Pnevmatik tizimlar (kompessor, havo magistrali, tormoz tizimi)ning ishlash

QCL7527		prinsipi
		Elektr sxemalarni o'qish va ulanishlarni tahlil qilish qoidalari
		Diagnostika usullari va nosozliklarni aniqlash asoslari
		Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash ishlarini bajarish tartibi va me'yorlari
		Mehnat muhofazasi va texnik xavfsizlik qoidalari lokomotiv ekspluatatsiyasida
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Topshirilgan ishlarni o'z vaqtida va sifatli bajarish uchun javobgarlikni his qiladi
		2. Lokomotivning xavfsiz ekspluatatsiyasi uchun shaxsiy mas'uliyatni o'z zimmasiga oladi
		3. Texnik xizmat ko'rsatish jarayonida qoidalar va me'yorlarga qat'iy amal qiladi
		4. Nosozliklarni aniqlash va bartaraf etishda mustaqil qaror qabul qiladi
		5. Ish jarayonida xavfsizlik texnikasi talablariga rioya qilishni ta'minlaydi
		6. Berilgan vazifalarni nazoratsiz ham mustaqil bajarish ko'nikmasiga ega bo'ladi
		7. Aniqlangan kamchiliklar haqida o'z vaqtida xabar berish va to'g'ri harakat qiladi
		8. Ish natijasi uchun javobgarlikni to'liq o'z zimmasiga oladi
	Texnik va/yoki texnologik talab:	
	Lokomotivning mexanik, elektr va pnevmatik tizimlarini bilish va ularni texnik ko'rikdan o'tkazish, Chilangarlik asboblari va o'lchov jihozlaridan to'g'ri foydalanish, Detallarni demontaj va montaj qilish texnologiyasini bilish, Payvandlash, kesish va yig'ish ishlarini bajarish ko'nikmasiga ega bo'lish, Nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish usullarini bilish, Texnik chizmalar va sxemalarni o'qish va tahlil qilish, Diagnostika uskunalari bilan ishlashni	

	bilish, Texnik xizmat ko'rsatish reglamentlari va me'yorlariga rioya qilish standartlariga to'liq rioya etish, Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash jarayonlarini ketma-ketlik asosida bajarish, Detallarni almashtirish va tiklash texnologiyasiga amal qilish, Sifat nazorati va sinov ishlarini o'tkazish tartibini bilish, Yig'ish jarayonida aniqlik va o'lchov me'yorlariga rioya qilish, Materiallar va ehtiyot qismlardan to'g'ri foydalanish texnologiyasini bilish, Profilaktik ta'mirlash ishlarini reja asosida bajarish, Ish jarayonida xavfsizlik va mehnat muhofazasi talablariga amal qilish, Bajarilgan ishlarni hujjatlashtirish va texnik qaydlarni yuritish.
--	--

Kasbning nomi:	Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezd mashinisti yordamchisi	
Mashg'ulot nomining kodi:	83110	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Tortish harakatdagi tarkib mashinistining amaldagi mashinist yordamchisi (mashinist yordamchisi nazarda tutilmagan tortish harakatdagi tarkib bundan mustasno) sifatida 12 oydan kam bo'lmagan mehnat stajiga ega bo'lish.	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	Maxsus ruxsatlar: - tortish harakatdagi tarkibni ta'mirlash (tegishliligi) bo'yicha uchinchi razryaddan past bo'lmagan malaka pasportiga (sertifikatiga) ega bo'lish; - qonun hujjatlarida belgilangan tartibda majburiy dastlabki (ishga kirishda) va davriy tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan), shuningdek, navbatdan tashqari tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan) o'tish. Ishga munosabat va xulq atvor: rahbarlariga o'z vaqtida va to'g'ri ma'lumotlarni taqdim etish; o'z bilimi, tajribasi va vakolati doirasida qarorlar qabul qilish; belgilangan vazifalarni ish vaqtidan unumli va oqilona foydalangan holda bajarish; mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik texnikasi, atrof muhitni muhofaza qilish, sanitariya gigiyena, yong'in va elektr xavfsizligi qoidalariga rioya qilish; o'z tajribasini hamkasblari bilan bo'lishish; jamoaga bilan inoq ishlash; o'z vazifalariga bog'liq yangilik va innovatsiyalarni kuzatib borish, o'zlashtirish va joriy qilish.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	o'rta maxsus ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	boshlang'ich professional ta'lim yoki o'rta maxsus ta'lim yoki umumiy o'rta ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reestrida mavjudligi:		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	4–5 razryadli Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezd mashinisti yordamchisi	
Boshqa kasblar bilan	TMR bo'yicha	Kasbning nomi:

aloqadorligi:	malaka darajasi:	
	3	Elektrovoz mashinisti yordamchisi
	3	Lokomotiv, motovoz, paravoz mashinisti
	3	Teplovoz mashinisti yordamchisi

Mehnat funksiyalarining tavsifi

Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
	O'qitish natijalari	
B1.3 Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdni tayyorlash va yakuniy ishlar bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarish	B1.01.3 Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdni qabul qilish (topshirish)da asosiy uzellar, tizimlar va asboblarning ishlashini tekshirish bilan yordamchi funksiyalarni bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Poyezdning texnik xizmatini bajarish uchun (qabul qilish, topshirish, jihozlash, ishga tayyorlash jarayonida) asbob-uskunalarni tayyorlaydi va ishlarni bajarish ketma-ketligini belgilaydi.
		2. Asosiy agregatlar, dizel, yoqilg'i apparati, elektr, mexanik, tormoz va yordamchi uskunalar, nazorat-o'lchov asboblari, yong'inni aniqlash va o'chirish tizimlari, qum berish qurilmalari, lokomotiv xavfsizlik qurilmalari va yozuvchi qurilmalarni, vagonlarning isitish agregatlari, konditsionerlar, yo'lovchilarni xabardor qilish tizimini qabul qilish (topshirish) va ishga tayyorlash jarayonida tekshiradi
		3. Yoqilg'i (elektr) tizimi himoya joylari holati va yaxlitligini, yoqilg'i, qum, sovutish suyuqligi, moylash va artish materiallarining mavjudligini tekshiradi
		4. Poyezdning pnevmatik tizimini mahkamlaydi va soz holatdaligini tekshiradi
		5. Qabul qilish (topshirish) va ishga tayyorlash jarayonida aniqlangan nosozliklarni bartaraf etadi yoki ular haqida lokomotiv depo navbatchisini va boshqa mas'ul xodimlarni xabardor qiladi
		6. Plombalar, inventar, yong'in o'chirish vositalari, tormoz shinalari, signal vositalari, tibbiy qutilar mavjudligi va yaxlitligini tekshiradi
		7. Yo'lovchi salonlari va hojatxona majmualarining sanitariya tozaligi,

		tarkibni yuvish, dezinfeksiya vositalari va tozalash inventari bilan ta'minlanganligini tekshiradi
		8. Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezd yo'lovchilarni chiqarishga qo'yilishidan oldin vagonlar ichidagi haroratni tekshiradi
		Ko'nikmalar:
		Qabul qilish, topshirish va ishga tayyorlash jarayonida aniqlangan dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezd tizimlarining asosiy nosozliklarini aniqlash va bartaraf etish
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdning pnevmatik tizimini siqish (purge) ko'nikmasi
		Kamida 3-razryadli harakat tarkibini ta'mirlash chilangari darajasida chilangarlik ishlarini bajarish
		Ishni xavfsiz usullar va texnologiyalar orqali bajarish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'llardan texnik foydalanish qoidalari va ish faoliyatini tartibga soluvchi boshqa normativ-huquqiy hujjatlar
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Tormoz uskunalari texnik xizmat ko'rsatish va tormozlarni boshqarish qoidalari, dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezd tormoz tizimining konstruksiyasi
		Qabul qilish, topshirish va ishga tayyorlash jarayonida Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezd tizimlarida yuzaga keladigan asosiy nosozliklar sabablari va ularni aniqlash usullari
		Kamida 3-razryadli harakat tarkibini ta'mirlash chilangari darajasida chilangarlik ishlari.
		Mexanika asoslari.
		Elektrotexnika asoslari.

B1.02.3 Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdni ishga tayyorlash va jihozlash bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajaradi.		Mehnat muhofazasi, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologik talablar.
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va korxonada mehnatni muhofaza qilish boshqaruv tizimi (SUOT) hujjatlari.
		Mehnat harakatlari:
		1. Poyezdni yoqilg'i, qum, suv, moylash va artish materiallari bilan ta'minlaydi
		2. Poyezdning uzellari va detallari uchun moylash ishlarini bajaradi
		3. Avtoshtangalar va vagonlararo bog'lamlarning ishonchliligini tekshiradi
		4. Poyezdni o'z-o'zidan harakatlanishini oldini olish uchun tormoz shinalari bilan mahkamlaydi
		Ko'nikmalar:
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdni ishga tayyorlash va jihozlash bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarishda asbob-uskunalaridan foydalanish
		Tormoz shinalaridan xavfsiz foydalanish
		Ishni xavfsiz usullar va texnologiyalar orqali bajarish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'llarda texnik foydalanish qoidalari va ishni bajarishni tartibga soluvchi boshqa normativ-huquqiy hujjatlar
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdning uzellari va agregatlarini ishlatish va texnik xizmat ko'rsatish qoidalari
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdning texnik tavsiflari
		Qabul qilish (topshirish) va ishga tayyorlash jarayonida yordamchi funksiyalarni bajarishda harakat tarkibini bog'lash va ajratish qoidalari
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdni qabul qilish (topshirish) va ishga tayyorlash jarayonida tormoz shinalaridan foydalanish qoidalari
		Mexanika asoslari

		Elektrotexnika asoslari
		Ishni xavfsiz usullar va texnologiyalar orqali bajarish
B1.03.3 Tormozlarni sinovdan o'tkazishda ishtirok etish		Mehnat muhofazasi, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologik talablar
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va korxonada mehnatni muhofaza qilish boshqaruv tizimi (SUOT) hujjatlari
		Mehnat harakatlari:
		1. Tormoz qurilmalarining ishlashini tekshiradi
		2. Poyezdning pnevmatik tizimidagi havoning bosimini tekshiradi
		Ko'nikmalar:
		Tormoz qurilmalarining ishlashini tekshira olish
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdning pnevmatik tizimidagi havoning bosimini tekshira olish
		Ishni xavfsiz usullar va texnologiyalar orqali bajarish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'llarda texnik foydalanish qoidalari va ishni bajarishni tartibga soluvchi boshqa normativ-huquqiy hujjatlar
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdni boshqarish va ishlatish qoidalari
		Tormoz uskunalari texnik xizmat ko'rsatish va tormozlarni boshqarish qoidalari, dizel poyezd tormoz tizimining konstruksiyasi
		Mexanika asoslari
		Mehnat muhofazasi, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologik talablar
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va korxonada mehnatni muhofaza qilish boshqaruv tizimi (SUOT) hujjatlari
	B1.04.3	Mehnat harakatlari:

	Belgilangan hujjatlarni yuritadi	1. Belgilangan hujjatlarni qabul qiladi va topshiradi
		2. Belgilangan shakllar va jurnallarni to'ldiradi
		Ko'nikmalar:
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdlarni ekspluatatsiya qilish tizimida hisobot yurita olish
		Ishni xavfsiz usullar va texnologiyalar orqali bajarish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'llarda texnik foydalanish qoidalari va ishni bajarishni tartibga soluvchi boshqa normativ-huquqiy hujjatlar
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdarni ekspluatatsiya qilish tizimida hisobot yuritish tartibi
		Mehnat muhofazasi, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologik talablar
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va korxonada mehnatni muhofaza qilish boshqaruv tizimi (SUOT) hujjatlari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz va elektr poyezdlarni ishga tayyorlash jarayonida ularning texnik holatini tekshirishda ishtirok etish.
		2. Tayyorlash va yakuniy ishlar jarayonida xavfsizlik talablariga qat'iy rioya qilish.
		3. Aniqlangan oddiy nosozliklar haqida o'z vaqtida xabar berish va ularni bartaraf etishda ishtirok etish.
		4. Ish jarayonida belgilangan texnik reglamentlar va yo'riqnomalarga muvofiq harakat qilish.
		5. Oddiy nosozliklarni aniqlash va bartaraf etishda mustaqil hamda mas'uliyatli yondashish.
		6. Ish jarayonida yuzaga keladigan muammolarni hal qilishda tashabbus ko'rsatish.
		7. Berilgan topshiriqlarni samarali bajarish uchun ishni to'g'ri tashkil etish

		va rejalashtirishda faol ishtirok etish.
		8. Favqulodda holatlarda mashinist yoki mas'ul shaxs ko'rsatmalariga asosan tezkor va to'g'ri choralar ko'rish.
B2.3 Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdning samarali harakatini ta'minlash bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarish	B2.01.3 Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdni boshqarishda yordamchi funksiyalarni bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Belgilangan talablar bo'yicha o'z vaqtida signal beradi va signal berish harakatlarini bajaradi
		2. Signal chiroqlari ko'rsatmalariga binoan xavfsizlik asboblaridan olingan ma'lumotlar asosida dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdning tezlik rejimini baholaydi
		3. Poyezd yo'lovchilari uchun ma'lumot beradi
		4. Yo'lovchilarni poyezdga chiqish va tushishini nazorat qiladi
		5. Eshiklarini vizual va asboblar yordamida yopilganini nazorat qiladi
		6. Vagonlarda harorat rejimini tekshiradi
		7. Radioaloqa qoidalariga muvofiq radio orqali muloqot qiladi
		8. Majburiy to'xtash holatida poyezdni tormoz bloklari bilan mahkamlaydi
		9. Yo'l harakati davomida va to'xtash joylarida poyezdga texnik xizmat ko'rsatadi
		Ko'nikmalar:
		Belgilangan signal berish qoidalariga rioya qilish
		Poyezd uskunalarining texnik holatini aniqlash
		Lineer va radial tarmoqlarda ishlashga mo'ljallangan radio stansiyalardan foydalanish
		Tormoz bloklaridan foydalanish
		Xavfsiz ishlash usullari va texnikalarini qo'llash
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'llarda texnik foydalanish qoidalari va ishni bajarishni tartibga soluvchi boshqa normativ-huquqiy hujjatlar
		Yo'lning reja va profili, signal va belgilarning joylashuvi va ularning

		maqsadi, belgilangan harakat tezliklari
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdni boshqarish va ishlatish asoslari
		Tormoz uskunalari va tormozlarni boshqarish qoidalari, dizel poyezdning tormoz tizimi konstruksiyasi
		Signalizatsiya, strelkalarni markazlashtirish va yo'l blokirovkasi qurilmalarining ishlash asoslari va foydalanish qoidalari
		Yo'l harakati davomida va to'xtash joylarida dizel poyezdga xizmat ko'rsatish tartibi
		Lokomotiv tortish nazariyasi asoslari
		Xavfsiz ishlash usullari va texnikalari
		Mehnat muhofazasi, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologik talablar
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va korxonada mehnatni muhofaza qilish boshqaruv tizimi (SUOT) hujjatlari
	B2.02.3 Depo va stansiya yo'llarida manevr ishlarini bajarishda yordamchi funksiyalarni bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Poyezdning depo va stansiya yo'llarida xavfsiz harakatlanishini ta'minlash bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajaradi
		2. Manevrlar vaqtida harakat tezligini tekshiradi
		Ko'nikmalar:
		Texnologik radioaloqa tizimining liniyaviy va radial tarmoqlarida ishlash uchun mo'ljallangan radiostansiyalardan foydalanish
		Belgilangan signallarni berish
		Ishni xavfsiz usullar va texnikalar orqali bajarish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'llarda texnik foydalanish qoidalari va ishni bajarishni tartibga soluvchi boshqa normativ-huquqiy hujjatlar

QCL7527		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdni boshqarish va ishlatish qoidalari
		Tormoz uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va tormozlarni boshqarish qoidalari, dizel poyezd tormoz tizimining konstruksiyasi
		Yo'lning reja va profili, signal va belgilar joylashuvi, ularning vazifasi va belgilangan harakat tezliklari
		Signalizatsiya, strelkalarni markazlashtirish va yo'l blokirovkasi qurilmalarining ishlash prinsiplari va foydalanish qoidalari
		Lokomotiv tortish nazariyasi asoslari
		Mehnat muhofazasi, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologik talablar
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish boshqaruv tizimi (SUOT) hujjatlari
	B3.03.3 Yuk tashish xavfsizligiga ta'sir qiluvchi sharoitlarni nazorat qilish bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Poyezd harakati jarayonida temir yo'lning holatini, yo'l o'tkazgichlarini (strelkalar), svetofor ko'rsatkichlarini, signal belgilarini va ko'rsatkichlarni, shuningdek temir yo'l xodimlari tomonidan beriladigan signallarni baholaydi
		2. Kontakt tarmog'i holatini, qarshi kelayotgan poyezdlarni, signalizatsiya, markazlashtirish va blokirovka (keyingi o'rinlarda — SMB) hamda aloqa tizimlarini baholaydi
		3. Temir yo'l, strelkalar, qarshi poyezdlar, kontakt tarmog'i, SMB va aloqa qurilmalari, nazorat-o'lchov asboblari va dizel-poyezdning kompleks bort boshqaruv tizimida nosozlik aniqlansa, mashinistni xabardor qiladi
		4. Favqulodda vaziyatlarda yo'lovchilarga axborot beradi, zarur

		bo'lsa temir yo'l harakat tarkibi birliklarini ajratadi
		5. Temir yo'l obyektlarida jarohatlangan yoki to'satdan kasallangan shaxslarga birinchi tibbiy yordam ko'rsatadi
		Ko'nikmalar:
		Temir yo'l, strelkalar, qarshi poyezdlar, kontakt tarmog'i, SMB va aloqa qurilmalarining holatini aniqlay olish
		Temir yo'l harakat tarkibi birliklarini ajrata olish
		Birinchi yordam ko'rsata olish
		Xavfsiz ish usullari va uslublarini qo'llay olish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida texnik ekspluatatsiya qoidalari va ishlarni tartibga soluvchi boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlar
		Yo'lning rejasi va profili, signal va ko'rsatkichlarning joylashuvi, ularning vazifasi va belgilangan harakat tezliklari
		Signalizatsiya, strelkalarni va signallarni markazlashtirish, yo'l blokirovkasi qurilmalarining asosiy ishlash prinsiplari va foydalanish qoidalari
		Mexanika asoslari
		Elektrotexnika asoslari
		Xavfsiz mehnat usullari va uslublari
		Mehnatni muhofaza qilish talablari, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi hamda sanitariya-epidemiologiya talablari
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
	B2.04.3 Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdning uzellari va agregatlarini nazorat qilish bo'yicha yordamchi	Mehnat harakatlari:
		1. Yo'l davomida poyezdning uzal va agregatlarining texnik holatini tekshiradi
		2. Harakat vaqtida uskunalar, qurilmalar va nazorat-o'lchov asboblarning ishlash parametrlarini tekshiradi
		3. Yo'l davomida uskunalar, qurilmalar, nazorat-o'lchov asboblari hamda poyezdning kompleks bort boshqaruv

	funksiyalarni bajarish	tizimida nosozlik aniqlansa, mashinistni xabardor qiladi
		4. To'xtash vaqtida poyezdning texnik holatini tekshiradi, aniqlangan nosozliklarni bartaraf etadi yoki bu haqda mashinistga xabar beradi
		5. Poyezd tormozlarining ishga tushish sabablarini aniqlashda tormoz magistralining zichligi va yaxlitligini tekshiradi, aniqlangan nosozliklarni bartaraf etadi yoki bu haqda mashinistga xabar beradi
		Ko'nikmalar:
		Yo'l davomida dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezd uzal va agregatlarining texnik holatini aniqlay olish
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezd tormoz uskunalari texnik holatini tekshira olish
		Uzal va agregatlar ishida yuzaga kelgan nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish
		Xavfsiz ish usullari va uslublarini qo'llay olish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida texnik ekspluatatsiya qoidalari va ishlarni tartibga soluvchi boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlar
		Xizmat ko'rsatilayotgan dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezd uskunalari, uzal va agregatlarining tuzilishi va ulardan foydalanish qoidalari
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdning texnik tavsiflari
		Yo'l davomida dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezd va harakat tarkibiga texnik xizmat ko'rsatish qoidalari
		Tormoz qurilmalarining tuzilishi va ularni boshqarish texnologiyasi
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezd uzal va agregatlaridagi nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish

		usullari
		Mexanika asoslari
		Elektrotexnika asoslari
		Xavfsiz mehnat usullari va uslublari
		Mehnatni muhofaza qilish, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi hamda sanitariya-epidemiologiya talablari
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
B2.05.3 Favqulodda tormozlashni qo'llash		Mehnat harakatlari:
		1. To'sqinlik paydo bo'lganda yoki "to'xtash" signali berilganda poyezdni to'xtatish uchun favqulodda tormozlashni qo'llaydi
		2. Poyezd egallab turgan temir yo'l uchastkasini bo'shatish choralari ko'radi va harakat xavfsizligini ta'minlaydi
		3. Favqulodda vaziyatlarda yo'lovchilarga axborot beradi, zarur bo'lsa temir yo'l harakat tarkibi birliklarini ajratadi
		4. Temir yo'l obyektlarida jarohatlangan yoki to'satdan kasallangan shaxslarga birinchi yordam ko'rsatadi
		Ko'nikmalar:
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdni boshqarishda yordamchi harakatlarni bajarish, asosiy qurilmalarning sozligini tekshirish, poyezdning holati va yaxlitligini nazorat qilish, vaziyat xavfsizligini baholay olish
		Texnologik radioaloqa tizimlarining liniyali va radial tarmoqlarida ishlash uchun mo'ljallangan radiostansiyalardan foydalana olish
		Belgilangan signallarni bera olish
		Temir yo'l harakat tarkibi birliklarini ajrata olish
		Birinchi yordam ko'rsata olish
		Xavfsiz ish usullari va uslublarini qo'llay olish
		Bilimlar:

		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida texnik ekspluatatsiya qoidalari va ishlarni tartibga soluvchi boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlar
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdni boshqarish va undan foydalanish qoidalari
		Tormoz uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va ularni boshqarish qoidalari, Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezd tormoz tizimi tuzilishi
		Signalizatsiya, strelkalarni va signallarni markazlashtirish, yo'l blokirovkasi qurilmalarining asosiy ishlash prinsiplari va foydalanish qoidalari
		Lokomotiv tortish nazariyasi asoslari
		Birinchi yordam ko'rsatish qoidalari
		Mehnatni muhofaza qilish, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi hamda sanitariya-epidemiologiya talablari
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz va elektropoyezdlarning samarali harakatini ta'minlash jarayonida ularning texnik holatini nazorat qilishda ishtirok etish.
		2. Harakat jarayonida xavfsizlik talablariga qat'iy rioya qilish va belgilangan tartiblarni bajarish.
		3. Aniqlangan nosozliklar haqida o'z vaqtida xabar berish hamda ularni bartaraf etishda ishtirok etish.
		4. Ish jarayonida amaldagi texnik reglamentlar va yo'riqnomalarga muvofiq harakat qilish.
		5. Oddiy nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etishda mustaqil va mas'uliyatli qarorlar qabul qilish.
		6. Harakat samaradorligini oshirish va ish jarayonini yaxshilash bo'yicha tashabbus ko'rsatish.

		7. Ishni to'g'ri tashkil etish va berilgan topshiriqlarni samarali bajarish uchun mustaqil harakat qilish.
		8. Favqulodda holatlarda mashinist yoki mas'ul shaxs ko'rsatmalariga asosan tezkor va to'g'ri choralar ko'rish.
B3.3 Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdning texnik xizmatini bajarish bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarish	B3.01.3 Yo'l davomida yuzaga kelgan nosozliklarni bartaraf etishda yordamchi funksiyalarni bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Yo'l davomida yuzaga kelgan nosozliklarini aniqlaydi va ularni bartaraf etish usulini tanlaydi
		2. Aniqlangan nosozliklar haqida mashinistni xabardor qiladi
		3. Yo'l davomida yuzaga kelgan nosozliklarni bartaraf etish uchun zarur asbob-uskunalarni tanlaydi
		4. Poyezdda yo'l davomida yuzaga kelgan nosozliklarni bartaraf etadi
		5. Nosozliklar bartaraf etilgandan so'ng uskunalarining ishlashini tekshiradi
		Ko'nikmalar:
		Yo'l davomida yuzaga kelgan nosozliklarni aniqlash bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish
		Nosozliklarni belgilangan texnologiya asosida bartaraf eta olish
		Nosozliklarni bartaraf etishda asbob-uskunalaridan to'g'ri foydalana olish
		Xavfsiz ish usullari va uslublarini qo'llay olish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida texnik ekspluatatsiya qoidalari va ishlarni tartibga soluvchi boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlar
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Xizmat ko'rsatilayotgan dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezd uskunalari, uzal va agregatlarining tuzilishi va ulardan foydalanish qoidalari
		Yo'l davomida va to'xtash vaqtida dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdga texnik xizmat ko'rsatish qoidalari

		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdning mexanik, elektr, tormoz, yordamchi va gidravlik uskunalaridagi nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish usullari
		Harakat tarkibini ta'mirlovchi 3-razryadli chilangar darajasidagi chilangarlik ishlari asoslari
		Mexanika asoslari
		Elektrotexnika asoslari
		Xavfsiz ish usullari va uslublari
		Mehnatni muhofaza qilish, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi hamda sanitariya-epidemiologiya talablari
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
	B3.02.3 Yo'l davomida dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdning texnik xizmatini bajarishda yordamchi funksiyalarni bajaradi.	Mehnat harakatlari:
		1. Yo'l davomida poyezdning asosiy agregat va uzellarining, dizel dvigatelinig, yoqilg'i, elektr, mexanik, gidravlik, tormoz va yordamchi uskunalarning, nazorat-o'lchov asboblarning, yong'inni aniqlash va o'chirish tizimlarining, radioaloqa qurilmalarining sozligini tekshiradi
		2. Aniqlangan nosozliklar haqida mashinistni xabardor qiladi
		3. Aniqlangan nosozliklarni bartaraf etadi
		Ko'nikmalar:
		Dizel dvigateli, yoqilg'i, elektr, mexanik, gidravlik, tormoz va yordamchi uskunalar ishida yuzaga keladigan asosiy nosozliklarning sabablarini aniqlash va ularni bartaraf eta olish
		Harakat tarkibini ta'mirlovchi 3-razryadli chilangar darajasida chilangarlik ishlarini bajara olish
		Xavfsiz ish usullari va uslublarini qo'llay olish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida texnik ekspluatatsiya qoidalari va ishlarni tartibga soluvchi boshqa me'yoriy-

		huquqiy hujjatlar
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdning tuzilishi va texnik tavsiflari.
		Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezdni ekspluatatsiya qilish va boshqarish asoslari.
		Tormoz uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va ularni boshqarish qoidalari, Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz, elektrpoyezd tormoz tizimi tuzilishi
		Signalizatsiya, strelkalarni va signallarni markazlashtirish, yo'l blokirovkasi qurilmalarining ishlash prinsiplari va foydalanish qoidalari
		Dizel dvigateli, yoqilg'i, elektr, mexanik, gidravlik, tormoz va yordamchi uskunalarda yuzaga keladigan asosiy nosozliklar sabablari, ularni aniqlash va bartaraf etish usullari
		Harakat tarkibini ta'mirlovchi 3-razryadli chilangar darajasidagi chilangarlik ishlari
		Mexanika asoslari
		Elektrotexnika asoslari
		Mehnatni muhofaza qilish, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi hamda sanitariya-epidemiologiya talablari
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Dizel poyezd, lokomotiv, parovoz va elektr poyezdlarning texnik holatini tekshirish va texnik xizmat ko'rsatish ishlarida ishtirok etish.
		2. Texnik xizmat jarayonida xavfsizlik talablariga qat'iy rioya qilish.
		3. Aniqlangan nosozliklar haqida o'z vaqtida xabar berish va ularni bartaraf etishda ishtirok etish.
		4. Ish jarayonida belgilangan texnik reglamentlar va yo'riqnomalarga muvofiq harakat qilish.
		5. Oddiy nosozliklarni aniqlash va bartaraf etishda mustaqil hamda mas'uliyatli yondashish.

		6. Ish jarayonida yuzaga keladigan muammolarni hal qilish uchun tashabbus ko'rsatish. 7. Texnik xizmat ishlarini samarali tashkil etish va topshiriqlarni o'z vaqtida bajarish uchun mustaqil harakat qilish. 8. Favqulodda holatlarda mas'ul shaxslar ko'rsatmalariga asosan tezkor va to'g'ri choralar ko'rish.
	Texnik va/yoki texnologik talab:	Mashinist kabinasi – Lokomotivni boshqarishda mashinistga yordam berish, signal va ko'rsatkichlarni kuzatish hamda favqulodda holatlarda to'g'ri harakat qilishni o'rganish uchun. Tormoz va boshqaruv tizimlari – Tormoz tizimi, boshqaruv pultlari va asosiy mexanizmlarning ishlashini amaliy o'rganish uchun. Kompyuter va dasturiy ta'minot – Signalizatsiya tizimlari, harakat grafigi va marshrutlarni tushunish hamda nazorat qilish bo'yicha o'quv dasturlari. Amaliy laboratoriya uskunalari – Lokomotiv agregatlari, elektr va pnevmatik tizimlarni tekshirish hamda oddiy nosozliklarni aniqlash bo'yicha mashg'ulotlar uchun. Aloqa vositalari (radiostansiyalar) – Mashinist va dispetcher bilan uzluksiz aloqa olib borish ko'nikmalarini shakllantirish uchun. O'quv lokomotivi yoki poligoni – Real sharoitda mashinistga yordam berish, kuzatuv va amaliy harakatlarni bajarishni o'rganish uchun. Signalizatsiya va xavfsizlik qurilmalari – Signal belgilarini to'g'ri tushunish, kuzatish va xavfsizlik qoidalariga amal qilishni o'rgatish uchun. Interaktiv ta'lim vositalari – Video darslar, animatsiyalar va virtual muhit orqali mashinist yordamchisining vazifalarini bosqichma-bosqich o'rganish uchun.

Kasbning nomi:	Drezina haydovchisi	
Mashg'ulot nomining kodi:	83110	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba(ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Maxsus o'zi yurar harakat tarkibi mashinistining amaldagi mashinist yordamchisi (mashinist yordamchisi nazarda tutilmagan harakatdagi tarkib bundan mustasno) sifatida 12 oydan kam bo'lmagan mehnat stajiga ega bo'lish.	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	Maxsus ruxsatlar: - tortish harakatdagi tarkibni ta'mirlash (tegishlilik) bo'yicha uchinchi razryaddan past bo'lmagan malaka pasportiga (sertifikatiga) ega bo'lish; - qonun hujjatlarida belgilangan tartibda majburiy dastlabki (ishga kirishda) va davriy tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan), shuningdek, navbatdan tashqari tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan) o'tish. Ishga munosabat va xulq atvor: rahbarlariga o'z vaqtida va to'g'ri ma'lumotlarni taqdim etish; o'z bilimi, tajribasi va vakolati doirasida qarorlar qabul qilish; belgilangan vazifalarni ish vaqtidan unumli va oqilona foydalangan holda bajarish; mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik texnikasi, atrof muhitni muhofaza qilish, sanitariya gigiyena, yong'in va elektr xavfsizligi qoidalariga rioya qilish; o'z tajribasini hamkasblari bilan bo'lishish; jamoalar bilan inoq ishlash; o'z vazifalariga bog'liq yangilik va innovatsiyalarni kuzatib borish, o'zlashtirish va joriy qilish.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	o'rta maxsus ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	boshlang'ich professional ta'lim yoki o'rta maxsus ta'lim yoki umumiy o'rta ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi:		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	3–6 razryadli Drezina haydovchisi	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:

	3	Dizel poyezd, avtomotrisa mashinisti
	3	Lokomotiv, motovoz, paravoz mashinisti
	4	Elektopoyezd mashinisti
	4	Elektrovoz mashinisti

Mehnat funksiyalarining tavsifi

Kodi va nomi	Mehnat vazifalari
D1.4 O'zi yurar maxsus temir yo'l harakat tarkibini boshqarish, texnik xizmat ko'rsatish va reja asosidagi profilaktik ta'mirlash	O'qitish natijalari
	Mehnat harakatlari:
	1. Berilgan razryadga muvofiq, ma'lum tur va vazifaga ega o'zi yurar maxsus temir yo'l harakat tarkibini boshqaradi
	2. Texnologik jarayon asosida temir yo'lning yuqori tuzilmasi, sun'iy inshootlar, yer polotnosi va ballast qatlamini qurish, joriy saqlash va ta'mirlashda quvvat qurilmalari, kran uskunalar hamda boshqa ishchi mexanizmlar va organlarni boshqaradi
	3. Yo'l geometriyasini o'lchash jarayonida o'zi yurar maxsus temir yo'l harakat tarkibini boshqaradi
	4. Temir yo'lga yotqizilgan relslar nuqsonlarini aniqlash uchun ultratovush va magnit nazorat ishlarida o'zi yurar maxsus temir yo'l harakat tarkibini boshqaradi
	5. Berilgan razryadga muvofiq maxsus harakat tarkibi bilan manyovr ishlarini bajaradi
	6. Amaldagi qoidalarga muvofiq yuk ortish-tushirish ishlarini bajaradi
	7. Yukning to'g'ri orilishi, joylashtirilishi va mahkamlanishini nazorat qiladi (maxsus harakat tarkibi va tirkama platformalarda)
	8. Belgilangan tartibda maxsus temir yo'l harakat tarkibining uzal va agregatlari ishlashini nazorat qiladi
	9. Xavfsizlik qurilmalari ishlashini nazorat qiladi
	10. Temir yo'l transportida belgilangan aloqa (so'zlashuv) reglamentiga rioya qiladi
D1.01.4 Ta'mirlash, qurilish va tozalash ishlarini bajarishda o'zi yurar maxsus temir yo'l harakat tarkibini boshqarish	

		11. Radiouzaloqa qurilmalarining ishlashini nazorat qiladi
		12. Maxsus harakat tarkibining oqilona ish rejimlariga rioya qiladi
		13. Yoqilg'i-energetika resurslari va moylash materiallarini tejamkor sarflashni ta'minlaydi
		14. Nazorat-o'lchov asboblari ko'rsatkichlarini kuzatib boradi
		Ko'nikmalar:
		Ta'mirlash, montaj va yuk ortish-tushirish ishlarida quvvat, kran qurilmalari hamda boshqa maxsus mexanizmlar va uskunalarni boshqarish metodlarini qo'llash
		Bilimlar:
		Berilgan razryadga muvofiq maxsus temir yo'l harakat tarkibining vazifasi, tuzilishi, ishlash qoidalari, mexanizmlari, uskunalari va asboblari
		Yo'l va sun'iy inshootlarni joriy saqlash va ta'mirlash texnologiyasi (bajariladigan ishlar doirasida)
		Maxsus harakat tarkibi uzellari va mexanizmlaridagi nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish usullari
		Muzokara (aloqa) olib borish reglamenti
		Aloqa qurilmalaridan foydalanish qoidalari
		Elektr, pnevmatik, gidravlik va mexanik uskunalarni sozlash va tartibga keltirish qoidalari
		Kran uskunalari va ishchi maydonchalar yordamida yuk ortish-tushirish ishlarini bajarish usullari
		Poyezdlar harakati xavfsizligini ta'minlash bo'yicha yo'l ishlari yo'riqnoma
		Temir yo'llarda poyezdlar harakati va manyovr ishlari bo'yicha yo'riqnoma
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida signalizatsiya bo'yicha yo'riqnoma
		O'zbekiston Respublikasi temir

		yo'llarining texnik ekspluatatsiya qoidalar
		Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha qoidalar va yo'riqnomalar
		Elektrlashtirilgan temir yo'llarda ishlovchi xodimlar uchun elektr xavfsizligi qoidalar
		Maxsus temir yo'l harakat tarkibini transport holatiga keltirish, tashish va kuzatib borish tartibi bo'yicha qo'llanma
		Mexanika, gidravlika, pnevmatika, elektrotexnika, elektronika va avtomatika asoslari (ish doirasida)
		Yonilg'i-moylash materiallarining xususiyatlari va ularga qo'yiladigan talablar
		Qo'llaniladigan yoqilg'i va moylash materiallarining turlari, sifati va sarf me'yorlari
	D1.02.4 Ish bajariladigan joyga temir yo'l orqali harakatlanishda o'zi yurar maxsus temir yo'l harakat tarkibini boshqarish	Mehnat harakatlari:
		1. Berilgan razryadga muvofiq, ma'lum tur va vazifaga ega, odam va yuk tashish, asbob-uskunalar, materiallar, mexanizmlar, qurilmalarni transport qilish uchun mo'ljallangan o'zi yurar maxsus temir yo'l harakat tarkibini boshqaradi, ish bajariladigan joyga temir yo'l orqali harakatlanadi
		2. Berilgan razryadga muvofiq, maxsus temir yo'l harakat tarkibini boshqarishda oqilona ish rejimlari va belgilangan texnologiyaga rioya qiladi
		3. Mashinist yordamchisi, maxsus temir yo'l harakat tarkibi brigadasi a'zolari, poyezd dispetcheri yoki stansiya navbatchisi bilan belgilangan reglament bo'yicha aloqa qurilmasi orqali muzokara olib boradi va bir-birining ish faoliyati va hushyorligini nazorat qiladi
		4. Temir yo'l stansiyasi hududida manyovr ishlarini bajaradi
		5. Berilgan razryadga muvofiq maxsus harakat tarkibining oqilona ish rejimlari va manyovr ishlarini bajarish

		texnologiyasiga rioya qiladi
		6. Maxsus temir yo'l harakat tarkibining xavfsizlik qurilmalarini belgilangan tartibda nazorat qiladi
		7. Maxsus temir yo'l harakat tarkibining radiouzaloqa qurilmalarini belgilangan tartibda nazorat qiladi
		8. Maxsus temir yo'l harakat tarkibining uzellari va agregatlari ishlashini belgilangan tartibda nazorat qiladi
		9. Yoqilg'i-energetika resurslarini tejankor ishlatishni ta'minlaydi
		10. Berilgan razryadga muvofiq maxsus temir yo'l harakat tarkibi va tirkama platformada yukning to'g'ri ortilishi, joylashtirilishi va mahkamlanishini nazorat qiladi
		11. Maxsus temir yo'l harakat tarkibi yordamida muzlatilgan kontakt simlarini tozalash ishlarini bajaradi (muzlatilgan simlarni tozalash qurilmasi yordamida)
		12. Berilgan razryadga muvofiq, o'zi yurar maxsus temir yo'l harakat tarkibining dizel dvigateli, elektrouskuna, gaz taqsimlash mexanizmi (gaz ballonli va gaz generatorli motovozlar uchun), tormoz tizimi, oziqlantirish va moylash tizimi, signal qurilmalari, yurish qismlari, ko'tarish uskunalari, ishchi organlar va boshqa uzal, agregatlar va tizimlarini xizmatga tayyor holatda saqlaydi
		13. Berilgan razryadga muvofiq maxsus temir yo'l harakat tarkibi nazorat-o'lchov asboblari ko'rsatkichlarini vizual tekshiradi
		Ko'nikmalar:
		Berilgan razryadga muvofiq maxsus temir yo'l harakat tarkibini boshqarish metodlarini qo'llash
		Berilgan razryadga muvofiq maxsus temir yo'l harakat tarkibini xizmatga tayyor holatda saqlash metodlarini qo'llash

		Bilimlar:
		Berilgan razryadga muvofiq maxsus temir yo'l harakat tarkibining vazifasi, tuzilishi, ishlash qoidalari, mexanizmlari, uskunolari va asboblari
		Maxsus harakat tarkibi uzal, agregat, mexanizm va uskunalaridagi nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish usullari
		Berilgan razryadga muvofiq maxsus harakat tarkibining muzlatilgan simlarni tozalash qurilmalari bilan ishlash qoidalari
		Muzokara (aloqa) reglamenti va aloqa qurilmalaridan foydalanish qoidalari
		Berilgan razryadga muvofiq maxsus harakat tarkibida odam va yuk tashish qoidalari, tirkama platformalar bilan ishlash
		Mexanika, gidravlika, pnevmatika, elektrotexnika, elektronika va avtomatika asoslari (ish doirasida)
		Temir yo'llarda poyezdlar harakati va manyovr ishlari bo'yicha yo'riqnoma
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida signalizatsiya bo'yicha yo'riqnoma
		Yoqilg'i va elektr energiyasi sarfi me'yorlari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarining texnik ekspluatatsiya qoidalari
		Yonilg'i-moylash materiallarining xususiyatlari va ularga qo'yiladigan talablar
		Qo'llaniladigan yoqilg'i va moylash materiallarining turlari, sifati va sarf me'yorlari
	D1.03.4 O'zi yurar maxsus temir yo'l harakat tarkibiga texnik xizmat ko'rsatish va uni reja asosida profilaktik ta'mirlashda ishtirok	Mehnat harakatlari:
		1. Berilgan razryadga muvofiq, ma'lum tur va vazifaga ega maxsus temir yo'l harakat tarkibiga (o'zi yurar) kunlik texnik xizmat ko'rsatish va davriy texnik xizmat ko'rsatishni amalga oshiradi
		2. Berilgan razryadga muvofiq maxsus

	etish	temir yo'l harakat tarkibining rejalashtirilgan oldini oluvchi ta'mir ishlarida ishtirok etadi
		3. Berilgan razryadga muvofiq maxsus temir yo'l harakat tarkibining uzal, agregat, mexanizm, ko'tarish va boshqa maxsus uskunalaridagi nosozliklarni bartaraf etadi
		4. Berilgan razryadga muvofiq maxsus temir yo'l harakat tarkibining dizel dvigateli, elektr uskunolari, gaz taqsimlash mexanizmi (gaz ballonli va gaz generatorli motovozlar uchun), tormoz tizimi, oziqlantirish va moylash tizimi, signal qurilmalari, yurish qismlari, ko'tarish uskunolari, ishchi organlar va boshqa uzal, agregat va tizimlarini xizmatga tayyor holatda saqlaydi
		5. Yonilg'i-moylash materiallarini tejamkor ishlatishni ta'minlaydi
		Ko'nikmalar:
		Berilgan razryadga muvofiq maxsus temir yo'l harakat tarkibini texnik xizmat ko'rsatish va rejalashtirilgan oldini oluvchi ta'mir ishlarini bajarish metodlarini qo'llash
		Berilgan razryadga muvofiq maxsus temir yo'l harakat tarkibini xizmatga tayyor holatda saqlash metodlarini qo'llash
		Bilimlar:
		Berilgan razryadga muvofiq maxsus temir yo'l harakat tarkibining uzal, g'ildirak juftligi va uskunalarini texnik ko'rikdan o'tkazish, ta'mirlash va tekshirish davrlari
		Mashina va mexanizmlarni rejalashtirilgan oldini oluvchi ta'mirlash tartibi
		Berilgan razryadga muvofiq maxsus temir yo'l harakat tarkibining uzal, agregat, mexanizm va uskunalaridagi nosozliklarni oldini olish va bartaraf etish usullari

		Berilgan razryadga muvofiq maxsus temir yo'l harakat tarkibining uzeli, g'ildirak juftligi, kran uskunalari, ishchi va o'tish maydonchalarini texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash qoidalari, turlari va muddatlari
		Berilgan razryadga muvofiq maxsus temir yo'l harakat tarkibining elektr, pnevmatik, gidravlik va mexanik uskunalarini sozlash va tartibga solish qoidalari
		Ish doirasida mexanika, gidravlika, pnevmatika, elektrotexnika, elektronika va avtomatika asoslari
		Yonilg'i-moylash materiallari xususiyatlari va ularga qo'yiladigan talablar
		Qo'llaniladigan yoqilg'i va moylash materiallari turlari, sifati va sarf me'yorlari
		Ish doirasida mehnat muhofazasi bo'yicha qoidalar va yo'riqnomalar
		Berilgan turdagi maxsus temir yo'l harakat tarkibi uchun zaxira qismlarning sarf me'yorlari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Drezinaning texnik holatini muntazam tekshirish va reja asosida profilaktik xizmat ko'rsatishda ishtirok etish.
		2. Harakat va texnik xizmat jarayonlarida xavfsizlik talablariga qat'iy rioya qilish.
		3. Aniqlangan nosozliklar va og'ishlar haqida o'z vaqtida xabar berish hamda ularni bartaraf etishda ishtirok etish.
		4. Ish jarayonida belgilangan texnik reglamentlar va yo'riqnomalarga muvofiq harakat qilish.
		5. Oddiy nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etishda mustaqil va mas'uliyatli qarorlar qabul qilish.
		6. Ish jarayonida yuzaga keladigan muammolarni hal qilish uchun tashabbus ko'rsatish.
		7. Ishni to'g'ri rejalashtirish va

QCL7527		samaradorlikni oshirish uchun mustaqil harakat qilish.
		8. Favqulodda holatlarda tezkor va to'g'ri choralar ko'rish, zarur bo'lganda mas'ul shaxsga xabar berish
Texnik va/yoki texnologik talab:		Drezina kabinasi – drezinani boshqarish, harakat rejimini o'rganish va favqulodda holatlarda to'g'ri harakat qilish ko'nikmalarini shakllantirish uchun. Kompyuter va dasturiy ta'minot – yo'l harakati, signalizatsiya va marshrut rejalashtirishni o'rganish bo'yicha o'quv dasturlari. Amaliy laboratoriya uskunalari – drezina nosozliklarini aniqlash va texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha amaliy mashg'ulotlar uchun. Aloqa va signalizatsiya tizimlari – drezina harakatini muvofiqlashtirish va dispetcherlik tizimlarini o'rgatish uchun. O'quv drezina yoki poligon – haqiqiy sharoitda amaliy mashg'ulotlar va drezina boshqaruvi ko'nikmalarini rivojlantirish uchun. Interaktiv ta'lim vositalari – video darsliklar, 3D modellar va virtual haqiqat texnologiyalari orqali o'quv jarayonini samarali qilish uchun.

QCL7527

Kasbning nomi:	Elektrovoz mashinisti yordamchisi	
Mashg'ulot nomining kodi:	83110	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba(ish taji)ga qo'yilgan talablar:	Tortish harakatdagi tarkib mashinistining amaldagi mashinist yordamchisi (mashinist yordamchisi nazarda tutilmagan tortish harakatdagi tarkib bundan mustasno) sifatida 12 oydan kam bo'lmagan mehnat stajiga ega bo'lish.	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	Maxsus ruxsatlar: - tortish harakatdagi tarkibni ta'mirlash (tegishlilik) bo'yicha uchinchi razryaddan past bo'lmagan malaka pasportiga (sertifikatiga) ega bo'lish; - qonun hujjatlarida belgilangan tartibda majburiy dastlabki (ishga kirishda) va davriy tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan), shuningdek, navbatdan tashqari tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan) o'tish. Ishga munosabat va xulq atvor: rahbarlariga o'z vaqtida va to'g'ri ma'lumotlarni taqdim etish; o'z bilimi, tajribasi va vakolati doirasida qarorlar qabul qilish; belgilangan vazifalarni ish vaqtidan unumli va oqilona foydalangan holda bajarish; mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik texnikasi, atrof muhitni muhofaza qilish, sanitariya gigiyena, yong'in va elektr xavfsizligi qoidalariga rioya qilish; o'z tajribasini hamkasblari bilan bo'lishish; jamo'a bilan inoq ishlash; o'z vazifalariga bog'liq yangilik va innovatsiyalarni kuzatib borish, o'zlashtirish va joriy qilish.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	boshlang'ich professional ta'lim yoki o'rta maxsus ta'lim yoki umumiy o'rta ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	boshlang'ich professional ta'lim yoki o'rta maxsus ta'lim yoki umumiy o'rta ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi:		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	2–6 razryadli Elektrovoz mashinisti yordamchisi	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:

	3	Teplovoz mashinist yordamchisi
	4	Elektropoyezd mashinisti
	4	Elektrovoz mashinisti

Mehnat funksiyalarining tavsifi

Kodi va nomi	Mehnat vazifalari
E1.3 Ish jarayonining tayyorlov va yakuniy bosqichlarida yordamchi vazifalarni bajarish	O'qitish natijalari
	Mehnat harakatlari:
	1. Elektrovozni qabul qilish (topshirish), jihozlash va ishga tayyorlash jarayonida texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha yordamchi ishlarni bajarish uchun zarur asbob-uskunalarni tayyorlaydi
	2. Elektrovozni qabul qilish (topshirish) va ishga tayyorlashda elektr, mexanik, tormoz, tom va yordamchi uskunalar, nazorat-o'lchov asboblari, lokomotiv xavfsizlik qurilmalari, qayd etuvchi (qiluvchi) qurilmalar, yong'inni aniqlash va o'chirish tizimlari, qum sepish qurilmalarining sozligini tekshiradi
	3. Qum, moylash va artish materiallari mavjudligini, tortish transformatorlarining kengaytiruvchi baklarida transformator moyi darajasini tekshiradi
	4. Elektrovozning pnevmatik tizimini puflab tozalaydi
	5. Qabul qilish (topshirish) va ishga tayyorlash jarayonida aniqlangan nosozliklarni bartaraf etadi yoki ular haqida mashinistga xabar beradi
	6. Muhrlarning (plombalar) mavjudligi va butligini, inventar jihozlar, yong'in o'chirish vositalari, tormoz boshmoqlari, signal jihozlari va tibbiy aptechkaning mavjudligini tekshiradi
	Ko'nikmalar:
	Elektrovoz tizimlarida qabul qilish, topshirish va ishga tayyorlash jarayonida aniqlanadigan asosiy nosozliklarning sabablarini aniqlash va ularni bartaraf etish
	Elektrovozning pnevmatik tizimini puflab tozalay olish

		Harakat tarkibini ta'mirlovchi 3-razryadli chilangar darajasida chilangarlik ishlarini bajara olish
		Xavfsiz ish usullari va uslublarini qo'llay olish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida texnik ekspluatatsiya qoidalari va ishlarni tartibga soluvchi boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlar
		Temir yo'lining elektr ta'minoti tizimi asoslari va kontakt tarmog'i qurilmasi
		Elektrovozning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Tormoz uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va ularni boshqarish qoidalari, elektrovozlar, yuk va yo'lovchi vagonlari tormoz tizimi tuzilishi
		Elektrovoz tizimlarida qabul qilish, topshirish va ishga tayyorlash jarayonida yuzaga keladigan asosiy nosozliklar sabablari va ularni aniqlash usullari
		Harakat tarkibini ta'mirlovchi 3-razryadli chilangar darajasidagi chilangarlik ishlari
		Mexanika asoslari
		Elektrotexnika asoslari
		Mehnatni muhofaza qilish, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi hamda sanitariya-epidemiologiya talablari
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va korxonada mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
	E1.02.3 Elektrovozni ishga tayyorlash va uni jihozlash (ekipirovka qilish) bo'yicha yordamchi ishlarni bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Elektrovozni qum, suv, moylash va artish materiallari bilan ta'minlaydi
		2. Elektrovozning uzal va detallarini moylaydi
		3. Avtomatik ulash qurilmalari (avtosepkalar) va seksiyalararo ulanishlarning ishonchliligini tekshiradi
		4. Elektrovoz va poyezd tarkibini o'z-o'zidan harakatlanib ketishining oldini olish uchun tormoz boshmoqlari bilan mustahkamlaydi
		Ko'nikmalar:
		Elektrovozni ishga tayyorlash va jihozlash

		bo'yicha yordamchi ishlarni bajarishda asbob-uskunalaridan foydalana olish
		Tormoz bashmaklaridan to'g'ri foydalana olish
		Xavfsiz ish usullari va uslublarini qo'llay olish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida texnik ekspluatatsiya qoidalari va ishlarni tartibga soluvchi boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlar
		Temir yo'lning elektr ta'minoti tizimi asoslari va kontakt tarmog'i qurilmasi
		Xizmat ko'rsatilayotgan elektrovoz uskunalari, uzal va agregatlarining tuzilishi va ulardan foydalanish qoidalari
		Elektrovozning texnik tavsiflari
		Elektrovozni ishga tayyorlashda yordamchi ishlarni bajarishda harakat tarkibini ulash va ajratish qoidalari
		Elektrovozni ishga tayyorlash jarayonida tormoz bashmaklaridan foydalanish qoidalari
		Mexanika asoslari
		Elektrotexnika asoslari
		Xavfsiz ish usullari va uslublari
		Mehnatni muhofaza qilish, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi hamda sanitariya-epidemiologiya talablari
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
	E1.03.3 Tormozlarni sinovdan o'tkazishda ishtirok etish	Mehnat harakatlari:
		1. Tormoz qurilmalarining ishlashini tekshiradi
		2. Elektrovoz pnevmatik tizimidagi havo bosimini tekshiradi
		Ko'nikmalar:
		Tormoz qurilmalarining ishlashini tekshirishi
		Elektrovoz pnevmatik tizimidagi havo bosimini tekshirishi
		Xavfsiz ish usullari va uslublarini qo'llay olishi
		Bilimlar:

		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida texnik ekspluatatsiya qoidalari va ishlarni tartibga soluvchi boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlar
		Elektrovozning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Elektrovozdan foydalanish va boshqarish qoidalari
		Tormoz uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va ularni boshqarish qoidalari, elektrovozlar, yuk va yo'lovchi vagonlari tormoz tizimi tuzilishi
		Mexanika asoslari
		Mehnatni muhofaza qilish, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologiya talablari
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
	E1.04.3 Belgilangan hujjatlarni yuritish	Mehnat harakatlari:
		1. Belgilangan hujjatlarni qabul qiladi va topshiradi
		2. Belgilangan shakllar va jurnallarni to'ldiradi
		Ko'nikmalar:
		Elektrovozlarni ekspluatatsiya qilish tizimida hisobot yurita olish
		Xavfsiz ish usullari va uslublarini qo'llay olish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida texnik ekspluatatsiya qoidalari va ishlarni tartibga soluvchi boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlar
		Elektrovozlarni ekspluatatsiya qilish tizimida hisobot yuritish tartibi
		Mehnatni muhofaza qilish, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologiya talablari
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Elektrovozni ishga tayyorlash va yakuniy ishlar jarayonida uning texnik holatini tekshirishda ishtirok etish.
		2. Tayyorlov va yakuniy ishlar davomida

		xavfsizlik talablariga qat'iy rioya qilish.
		3. Aniqlangan nosozliklar haqida o'z vaqtida xabar berish va ularni bartaraf etishda ishtirok etish.
		4. Ish jarayonida belgilangan texnik reglamentlar va yo'riqnomalarga muvofiq harakat qilish.
		5. Oddiy nosozliklarni aniqlash va bartaraf etishda mustaqil hamda mas'uliyatli yondashish.
		6. Ish jarayonida yuzaga keladigan muammolarni hal qilish uchun tashabbus ko'rsatish.
		7. Tayyorlov va yakuniy ishlarni samarali tashkil etish hamda topshiriqlarni o'z vaqtida bajarish uchun mustaqil harakat qilish.
		8. Favqulodda holatlarda mashinist yoki mas'ul shaxs ko'rsatmalariga asosan tezkor va to'g'ri choralar ko'rish.
E2.3 Poyezdni oqilona boshqarish rejimida tashishni amalga oshirish bo'yicha yordamchi ishlarni bajarish	E2.01.3 Elektrovozni boshqarishda yordamchi ishlarni bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Belgilangan talablar bo'yicha o'z vaqtida signal beradi va signal harakatlarini bajaradi
		2. Signal chiroqlari ko'rsatkichlariga muvofiq elektrovozning harakat tezligini nazorat qiladi
		3. Poyezd va manevr marshrutlarining to'g'ri tayyorlanganligiga ishonch hosil qiladi
		4. Elektrovoz va poyezd tarkibidagi vagonlarning tormoz tizimi ishini tekshirishda tormoz magistralining zichligini nazorat qiladi
		5. Yo'l davomida va bekatlarda elektrovozga xizmat ko'rsatadi
		6. Majburiy to'xtash holatida elektrovoz va poyezd tarkibini tormoz boshmoqlari bilan mustahkamlaydi
		7. Radiosuhbatlarni belgilangan tartibga muvofiq olib boradi
		Ko'nikmalar:
		Belgilangan signal berish qoidalarini bajarish
		Elektrovoz va vagonlarning texnik holatini

		aniqlash
		Lineer va radiyal texnologik radiotarmoqlarda ishlash uchun mo'ljallangan radiosutkalardan foydalanish
		Tormoz boshmaklaridan foydalanish
		Xavfsiz ish usullari va uslublarini qo'llay olish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida texnik ekspluatatsiya qoidalari va ishlarni tartibga soluvchi boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlar
		Temir yo'lning elektr ta'minoti tizimi asoslari va kontakt tarmog'i qurilmasi
		Yo'l rejalari va profili, signal, signal ko'rsatkichlari va belgilar joylashuvi, ularning maqsadi, belgilangan harakat tezligi
		Elektrovozning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Elektrovozdan foydalanish va boshqarish asoslari
		Tormoz uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va tormozlarni boshqarish qoidalari, elektrovoz, yuk va yo'lovchi vagonlari tormoz tizimi tuzilishi
		Signalizatsiya, o'tkazish va markazlash tizimlari, marshrut blokirovkalari ishlashining asosiy prinsiplari va qoidalari
		Yo'l davomida va bekatlarda elektrovozga xizmat ko'rsatish va parvarishlash tartibi
		Lokomotiv tortish nazariyasi asoslari
		Xavfsiz ish usullari va uslublari
		Mehnatni muhofaza qilish, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologiya talablari
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
	E2.02.3 Depo va stansiya yo'llarida manevr ishlarini bajarishda yordamchi ishlarni bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Elektrovoz va vagonlarning depo va stansiya yo'llarida xavfsiz harakatlanishini ta'minlash bo'yicha yordamchi ishlarni bajaradi
		2. Havo shlanglarining to'g'ri ulanganligini

		va ularning oxirgi kranlarining ochilishini tekshiradi
		3. Manevrlarda harakat tezligini nazorat qiladi
		Ko'nikmalar:
		Texnologik radiotarmoqlarda ishlash uchun mo'ljallangan radiosutkalardan foydalanish
		Belgilangan signal berish qoidalarini bajarish
		Xavfsiz ish usullari va uslublarini qo'llay olish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida texnik ekspluatatsiya qoidalarini va ishlarni tartibga soluvchi boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlar
		Temir yo'lning elektr ta'minoti tizimi asoslari va kontakt tarmog'i qurilmasi
		Elektrovozning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Elektrovozdan foydalanish va boshqarish qoidalarini
		Tormoz uskunalari texnik xizmat ko'rsatish va tormozlarni boshqarish qoidalarini, elektrovoz, yuk va yo'lovchi vagonlari tormoz tizimi tuzilishi
		Yo'l rejalari va profili, signal, signal ko'rsatkichlari va belgilar joylashuvi, ularning maqsadi, belgilangan harakat tezligi
		Signalizatsiya, o'tkazish va markazlash tizimlari, marshrut blokirovkalari ishlashining asosiy prinsiplari va qoidalarini
		Lokomotiv tortish nazariyasi asoslari
		Mehnatni muhofaza qilish, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologiya talablari
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
	E2.03.3 Tashish xavfsizligiga ta'sir etuvchi sharoitlarni nazorat qilish bo'yicha yordamchi	Mehnat harakatlari:
		1. Poyezd harakati davomida temir yo'l holatini, yo'l o'tkazgich (strelka)larini, svetofor ko'rsatkichlarini, signal belgilarini, ko'rsatkichlarni hamda temir yo'l

QCL7527	ishlarni bajarish	xodimlari tomonidan berilayotgan signallarni baholaydi
		2. Kontakt tarmog'i holatini, qarama-qarshi kelayotgan poyezdlarni, signalizatsiya, markazlashtirish va blokirovka (keyingi o'rinlarda – SMB) hamda aloqa qurilmalarini baholaydi
		3. Temir yo'l, strelkalar, qarshi poyezdlar, kontakt tarmog'i, SMB va aloqa qurilmalari, nazorat-o'lchov asboblari, elektrovozning kompleks bort boshqaruv tizimida nosozliklar aniqlansa, mashinistni xabardor qiladi
		4. Favqulodda vaziyatlarda yo'lovchilarni xabardor qiladi, zaruratga ko'ra temir yo'l harakat tarkibi birliklarini ajratadi
		5. Temir yo'l obyektlarida jarohatlangan yoki to'satdan kasallangan shaxsga birinchi yordam ko'rsatadi
		Ko'nikmalar:
		Temir yo'l yo'li, strelkalar, qarshi poyezdlar, kontakt tarmog'i, SSB va aloqa qurilmalari holatini aniqlash
		Harakat tarkibi birliklarini ajrata olish
		Xavfsiz ish usullari va texnikalarini qo'llash
		Birinchi yordam ko'rsatish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarining texnik ekspluatatsiya qoidalari va ishlarni tartibga soluvchi boshqa me'yoriy hujjatlar
		Temir yo'l elektr ta'minoti tizimi asoslari va kontakt tarmog'i qurilmasi
		Yo'l rejasi va profili, signal va belgilar joylashuvi, ularning vazifasi, belgilangan harakat tezliklari
		Signalizatsiya, strelkalarni markazlashtirish, signal va yo'l blokirovkasi qurilmalarining ishlash prinsiplari va foydalanish qoidalari
		Mexanika asoslari
		Elektrotexnika asoslari
		Xavfsiz ish usullari va texnikalari
		Mehnatni muhofaza qilish talablari, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi hamda sanitariya-epidemiologik talablar

	E2.04.3 Elektrovozning uzal va agregatlari holatini nazorat qilish bo'yicha yordamchi ishlarni bajarish	Sifat menejment tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
		Mehnat harakatlari:
		1. Harakat davomida elektrovozning uzallari va agregatlari, elektr, mexanik hamda tormoz uskunalarining texnik holatini tekshiradi
		2. Harakat davomida nazorat-o'lchov asboblari, kompleks bort boshqaruv tizimi, uskunalar va elektrovoz radiouzaloqa qurilmalarining ishlash parametrlarini tekshiradi
		3. Uzallar va agregatlar, uskunalar, nazorat-o'lchov asboblari, elektrovozning kompleks bort boshqaruv tizimi hamda poyezd tarkibidagi vagonlarda nosozliklar aniqlanganda mashinistni xabardor qiladi
		4. To'xtash vaqtida elektrovozning texnik holatini tekshiradi, aniqlangan kamchiliklarni bartaraf etadi yoki ular haqida mashinistga xabar beradi
		5. Elektrovoz yoki poyezd tarkibidagi vagonlar tormozlarining ishga tushish sabablarini aniqlashda poyezd tormoz magistralining zichligi va yaxlitligini tekshiradi, aniqlangan nosozliklarni bartaraf etadi hamda bu haqda mashinistni xabardor qiladi
		Ko'nikmalar:
		Harakat davomida elektrovoz uzallari va agregatlari, uskunalar, nazorat-o'lchov asboblari hamda kompleks bort boshqaruv tizimining texnik holatini aniqlash
		To'xtash vaqtida harakat tarkibining texnik holatini tekshirish
		Elektrovoz va poyezd tarkibining tormoz uskunalar holatini tekshirish
		Uzallar, agregatlar, uskunalar, nazorat-o'lchov asboblari va boshqaruv tizimidagi nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish
		Xavfsiz ish usullari va texnikalarini qo'llash
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarining

		texnik ekspluatatsiya qoidalari va ishlarni tartibga soluvchi boshqa me'yoriy hujjatlar
		Temir yo'l elektr ta'minoti tizimi asoslari va kontakt tarmog'i qurilmasi
		Xizmat ko'rsatilayotgan elektrovoz uskunolari, uzellari va agregatlarining tuzilishi hamda ulardan foydalanish qoidalari
		Elektrovozning texnik tavsiflari
		Harakat davomida va to'xtash vaqtida elektrovoz hamda poyezd tarkibidagi vagonlarga texnik xizmat ko'rsatish qoidalari
		Tormoz tizimi tuzilishi va ularni boshqarish texnologiyasi
		Elektrovozning mexanik, elektr, tormoz va yordamchi uskunalaridagi nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish usullari
		Mexanika asoslari
		Elektrotexnika asoslari
		Xavfsiz ish usullari va texnikalari
		Mehnatni muhofaza qilish talablari, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi hamda sanitariya-epidemiologik talablar
		Sifat menejment tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
	E2.05.3 Favqulodda tormozlashni qo'llash	Mehnat harakatlari:
		1. To'siq yuzaga kelganda yoki to'xtash signali berilganda poyezdni to'xtatish uchun favqulodda tormozlashni qo'llaydi
		2. Temir yo'l uchastkasini poyezd egallab turgan holatda uni bo'shatish choralari ko'radi, yo'lda xavfsiz harakatni ta'minlaydi
		3. Favqulodda vaziyatlarda yo'lovchilarni xabardor qiladi, temir yo'l harakat tarkibi birliklarini ajratadi
		4. Temir yo'l obyektlarida jarohatlangan yoki to'satdan kasallangan shaxsga birinchi yordam ko'rsatadi
		Ko'nikmalar:
		Elektrovozni boshqarish va poyezd tormoz tizimini boshqarishda yordamchi harakatlarni bajarish
		Asosiy qurilmalarning sozligini tekshirish,

		poyezd va kontakt tarmog'ining holati hamda yaxlitligini nazorat qilish, xavfsizlikni baholash
		Texnologik radiouzaloqa tizimining liniyaviy va radial tarmoqlarida ishlash uchun mo'ljallangan radiostansiyalardan foydalanish
		Belgilangan signallarni berish
		Harakat tarkibi birliklarini ajrata olish
		Birinchi yordam ko'rsatish
		Xavfsiz ish usullari va texnikalarini qo'llash
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarining texnik ekspluatatsiya qoidalari va ishlarni tartibga soluvchi boshqa me'yoriy hujjatlar
		Elektrovozning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Elektrovozni ekspluatatsiya qilish va boshqarish qoidalari
		Tormoz uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va ularni boshqarish qoidalari, elektrovozlar, yuk va yo'lovchi vagonlari tormoz tizimi tuzilishi
		Signalizatsiya, strelkalarni markazlashtirish va signal qurilmalari, yo'l blokirovkasi qurilmalarining ishlash prinsiplari va foydalanish qoidalari
		Lokomotiv tortish nazariyasi asoslari
		Birinchi yordam ko'rsatish qoidalari
		Mehnatni muhofaza qilish talablari, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi hamda sanitariya-epidemiologik talablar
		Sifat menejment tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Elektrovoz harakatini oqilona boshqarish rejimida amalga oshirishda mashinistga yordam berish va texnik ko'rsatkichlarni kuzatib borish.
		2. Harakat jarayonida xavfsizlik talablariga qat'iy rioya qilish va belgilangan tartiblarni bajarish.
		3. Aniqlangan nosozliklar va og'ishlar haqida o'z vaqtida xabar berish hamda ularni bartaraf etishda ishtirok etish.
		4. Ish jarayonida amaldagi texnik reglamentlar, yo'riqnomalar va harakat

		qoidalariga muvofiq harakat qilish.
		5. Oddiy nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etishda mustaqil va mas'uliyatli qarorlar qabul qilish.
		6. Poyezd harakatining samaradorligini oshirish va yoqilg'i-energiya tejamliligini ta'minlash bo'yicha tashabbus ko'rsatish.
		7. Harakat jarayonini to'g'ri tashkil etish va topshiriqlarni samarali bajarish uchun mustaqil harakat qilish.
		8. Favqulodda holatlarda mashinist yoki mas'ul shaxs ko'rsatmalariga asosan tezkor va to'g'ri choralar ko'rish
E3.3 Elektrovozni texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha yordamchi ishlarni bajarish	E3.01.3 Yo'l davomida yuzaga kelgan nosozliklarni bartaraf etish bo'yicha yordamchi ishlarni bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Harakat davomida elektrovoz va poyezd tarkibidagi vagonlarda yuzaga kelgan nosozliklarni aniqlaydi hamda ularni bartaraf etish usulini tanlaydi
		2. Aniqlangan nosozliklar haqida mashinistni xabardor qiladi
		3. Harakat davomida yuzaga kelgan elektrovoz yoki vagon nosozliklarini bartaraf etish uchun zarur asbob-uskunalarni tanlaydi
		4. Harakat davomida yuzaga kelgan elektrovoz va poyezd tarkibidagi vagonlardagi nosozliklarni bartaraf etadi
		5. Nosozliklar bartaraf etilgandan so'ng elektrovoz va poyezd tarkibidagi vagonlar uskunalarining ishlashini tekshiradi
		Ko'nikmalar:
		Harakat davomida yuzaga kelgan elektrovoz va vagon nosozliklarini aniqlash bo'yicha amallarni bajarish
		Nosozliklarni bajariladigan ish texnologiyasiga muvofiq bartaraf etish
		Nosozliklarni bartaraf etishda asbob-uskunalaridan foydalanish
		Xavfsiz ish usullari va texnikalarini qo'llash
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarining texnik ekspluatatsiya qoidalar va ishlarni tartibga soluvchi boshqa me'yoriy hujjatlar
		Temir yo'l elektr ta'minoti tizimi asoslari va kontakt tarmog'i qurilmasi

		Elektrovozning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Xizmat ko'rsatilayotgan elektrovoz uskunalari, uzellari va agregatlarining tuzilishi hamda ulardan foydalanish qoidalari
		Harakat davomida va to'xtash vaqtida elektrovoz hamda poyezd tarkibidagi vagonlarga texnik xizmat ko'rsatish qoidalari
		Elektrovozning mexanik, elektr, tormoz, tom (krysha) va yordamchi uskunalaridagi nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish usullari
		Harakat tarkibini ta'mirlovchi 3-razryadli chilangar uchun belgilangan hajmda chilangarlik ishlari asoslari
		Mexanika asoslari
		Elektrotexnika asoslari
		Xavfsiz ish usullari va texnikalari
		Mehnatni muhofaza qilish talablari, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi hamda sanitariya-epidemiologik talablar
		Sifat menejment tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
	E3.02.3 Yo'l davomida elektrovozga texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha yordamchi ishlarni bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Harakat davomida elektrovozning asosiy agregatlari va uzellari, elektr, mexanik, tormoz, tom va yordamchi uskunalari, nazorat-o'lchov asboblari, yong'inni aniqlash va o'chirish tizimlari, qum sepish qurilmalari hamda radiouzaloqa vositalarining sozligini tekshiradi
		2. Aniqlangan nosozliklar haqida mashinistni xabardor qiladi
		3. Aniqlangan nosozliklarni bartaraf etadi
		Ko'nikmalar:
		Elektr, mexanik, pnevmatik, tormoz, tom (krysha) va yordamchi uskunalari ishida yuzaga keladigan asosiy nosozliklarning sabablarini aniqlash va bartaraf etish
		Harakat tarkibini ta'mirlovchi 3-razryadli chilangar darajasida chilangarlik ishlarni bajarish
		Xavfsiz ish usullari va texnikalarini qo'llash

		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarining texnik ekspluatatsiya qoidalari va ishlarni tartibga soluvchi boshqa me'yoriy hujjatlar
		Temir yo'l elektr ta'minoti tizimi asoslari va kontakt tarmog'i qurilmasi
		Elektrovozning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Elektrovozni ekspluatatsiya qilish va boshqarish asoslari
		Tormoz uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va ularni boshqarish qoidalari, elektrovozlar, yuk va yo'lovchi vagonlarining tormoz tizimi tuzilishi
		Signalizatsiya, strelkalarni markazlashtirish va signal qurilmalari, yo'l blokirovkasi qurilmalarining ishlash prinsiplari va foydalanish qoidalari
		Mexanik, elektr, pnevmatik, tormoz, tom (krysha) va yordamchi uskunalarda yuzaga keladigan asosiy nosozliklar sabablari, ularni aniqlash va bartaraf etish usullari
		Harakat tarkibini ta'mirlovchi 3-razryadli chilangar uchun belgilangan hajmda chilangarlik ishlari asoslari
		Mexanika asoslari
		Elektrotexnika asoslari
		Mehnatni muhofaza qilish talablari, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi hamda sanitariya-epidemiologik talablar
		Sifat menejment tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Elektrovozga texnik xizmat ko'rsatish jarayonida uning texnik holatini tekshirishda ishtirok etish.
		2. Texnik xizmat ko'rsatish davomida xavfsizlik talablariga qat'iy rioya qilish.
		3. Aniqlangan nosozliklar haqida o'z vaqtida xabar berish va ularni bartaraf etishda ishtirok etish.
		4. Ish jarayonida belgilangan texnik reglamentlar va yo'riqnomalarga muvofiq harakat qilish.
		5. Oddiy nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etishda mustaqil hamda mas'uliyatli qaror qabul qilish.

		6. Ish jarayonida yuzaga keladigan muammolarni hal qilish uchun tashabbus ko'rsatish. 7. Texnik xizmat ishlarini samarali tashkil etish va topshiriqlarni o'z vaqtida bajarish uchun mustaqil harakat qilish. 8. Favqulodda holatlarda mashinist yoki mas'ul shaxs ko'rsatmalariga asosan tezkor va to'g'ri choralar ko'rish.
Texnik va/yoki texnologik talab:		Mashinist kabinasi – elektrovoz boshqaruvida mashinistga yordam berish, signal va ko'rsatkichlarni kuzatish hamda favqulodda holatlarni mashq qilish uchun. Tormoz va boshqaruv tizimlari – tormoz tizimi, boshqaruv pultlari va elektrovozning asosiy mexanizmlarini amaliy o'rganish uchun. Kompyuter va dasturiy ta'minot – signalizatsiya tizimlari, harakat grafigi va marshrutlarni tushunish hamda nazorat qilish bo'yicha o'quv dasturlari. Amaliy laboratoriya uskunalari – elektrovozning elektr va pnevmatik tizimlari, agregatlari va oddiy nosozliklarni aniqlash bo'yicha mashg'ulotlar uchun. Aloqa vositalari (radiostansiyalar) – mashinist va dispatcher bilan uzluksiz aloqa olib borish ko'nikmalarini shakllantirish uchun. O'quv elektrovozi yoki poligoni – real sharoitda mashinistga yordam berish, kuzatuv va amaliy harakatlarni bajarishni o'rganish uchun. Signalizatsiya va xavfsizlik qurilmalari – signal belgilarini to'g'ri tushunish, kuzatish va xavfsizlik qoidalariga amal qilishni o'rgatish uchun. Interaktiv ta'lim vositalari – video darslar, animatsiyalar va virtual muhit orqali mashinist yordamchisining vazifalarini bosqichma-bosqich o'rganish uchun.

Kasbning nomi:	Teplovoz mashinisti yordamchisi	
Mashg'ulot nomining kodi:	831100	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	- depoda 1 yildan kam bo'lmagan chilangar (3-razryad) stajiga ega bo'lish; - temir yo'l transporti sohasiga tegishli oliy ta'lim muassasalarini (lokomotiv xo'jaligiga tegishli yo'nalishlar bo'yicha) tamomlagan xodimlar uchun yuqorida ko'rsatilgan mehnat staji talabi qo'llanilmaydi.	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	Maxsus ruxsatlar: - qonun hujjatlarida belgilangan tartibda majburiy dastlabki (ishga kirishda) va davriy tibbiy ko'rikdan, shuningdek, navbatdan tashqari tibbiy ko'rikdan o'tish. Ishga munosabat va xulq atvor: - rahbarlariga o'z vaqtida va to'g'ri ma'lumotlarni taqdim etish; - o'z bilimi, tajribasi va vakolati doirasida qarorlar qabul qilish; - belgilangan vazifalarni ish vaqtidan unumli va oqilona foydalangan holda bajarish; - mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik texnikasi, atrof muhitni muhofaza qilish, sanitariya gigiyena, yong'in va elektr xavfsizligi qoidalariga rioya qilish; - o'z tajribasini hamkasblari bilan bo'lishish; - jamoa bilan inoq ishlash; - o'z vazifalariga bog'liq yangilik va innovatsiyalarni kuzatib borish, o'zlashtirish va joriy qilish.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	boshlang'ich professional ta'lim yoki o'rta maxsus ta'lim yoki umumiy o'rta ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	boshlang'ich professional ta'lim yoki o'rta maxsus ta'lim yoki umumiy o'rta ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	4–6 razryadli Teplovoz mashinisti yordamchisi	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	3	Dizelpoyezd, lokomotiv, parovoz, elektropoyezd mashinist yordamchisi

	3	Elektrovoz mashinisti yordamchisi
	3	Lokomotiv, motovoz, paravoz mashinisti
	3	Teplovoz mashinisti

Mehnat funksiyalarining tavsifi

Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
F1.3 Yordamchi ishlar doirasida belgilangan funksional vazifalarni bajarish	F1.01.3 Teplovozni qabul qilishda (topshirishda), asosiy uzellar, tizimlar va asboblarning ishlashini ko'zdan kechirish va tekshirishda yordamchi funksiyalarni bajarish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Teplovozni qabul qilish (topshirish), jihozlash, ishga tayyorlashda unga texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarish uchun asboblarni tayyorlaydi
		2. Asosiy agregatlar, dizel, yonilg'i apparaturasi, elektr, mexanik, tormoz va yordamchi uskunalar uzellari, nazorat-o'lchov asboblari, yong'inni aniqlash va o'chirish tizimlari, teplovozning qum uzatish qurilmalari, lokomotiv xavfsizlik qurilmalari va teplovozni qabul qiladi (topshiradi), uni ishga tayyorlashni qayd etish qurilmalarining sozligini tekshiradi
		3. Yoqilg'i tizimi himoya vositalarining holati va butligini, yoqilg'i, qum, sovutish suyuqligi, moylash va artish materiallari mavjudligini tekshiradi
		4. Teplovozning pnevmatik tizimini havo bilan to'ldiradi
		5. Moy-nam ajratgichlardan kondensatni to'kadi
		6. Teplovozni qabul qilish (topshirish) va ishga tayyorlashda aniqlangan nosozliklarni bartaraf etadi yoki ular haqida mashinistni xabardor qiladi
		7. Teplovoz tizimlarining butunligini, ruxsatsiz kirishdan himoyalanganligini, plombalarning butunligini, inventar, yong'in o'chirish vositalari, tormoz boshmoqlari, signal jihozlarining mavjudligini tekshiradi
		Ko'nikmalar:
		Qabul qilish, topshirish va ishga tayyorlashda aniqlangan teplovoz

		tizimlaridagi asosiy nosozliklarning sabablarini aniqlash va bartaraf etish
		Teplovozning pnevmatik tizimini havo bilan to'ldirish
		moy-nam ajratgichlardan kondensatni to'kish
		3-razryadli harakatlanuvchi tarkibni ta'mirlash bo'yicha chilangar uchun ko'zda tutilgan hajmda chilangarlik ishlarini bajarish
		xavfsiz ish usullari va uslublarini qo'llash
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'ldan texnik foydalanish qoidalari va boshqa texnik-normativ huquqiy hujjatlarning ishlarni bajarishni tartibga soluvchi qismi
		Temir yo'l transporti xodimlarining intizomi to'g'risidagi nizomi
		Teplovozning tuzilishi, texnik tavsiflari
		Tormoz uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va tormozlarni boshqarish qoidalari, teplovozning tormoz uskunalari konstruksiyasi
		Teplovoz tizimlarini qabul qilish, topshirish va ishga tayyorlashda asosiy nosozliklarning kelib chiqish sabablari va ularni aniqlash usullari
		3-razryadli harakatlanuvchi tarkibni ta'mirlash uchun mo'ljallangan hajmdagi chilangarlik ishi
		Shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llaridan texnik foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida poyezdlar harakati va manevr ishlari bo'yicha yo'riqnoma
		Temir yo'llarda signalizatsiya bo'yicha ko'rsatmalar va bajarilgan ishlar doirasiga tegishli boshqa normativ hujjatlar
		Xizmat ko'rsatiladigan temir yo'l

		stansiyalari, uchastkalarining texnik va ma'muriy hujjatlari
		Mexanika asoslari
F1.02.3 Teplovozni ishga tayyorlash va uni jihozlash bo'yicha yordamchi vazifalarni bajarish		Elektrotexnika asoslari
		Mehnatni muhofaza qilish talablari, yong'in xavfsizligi va elektr xavfsizligini ta'minlash talablari, sanitariya-epidemiologiya talablari
		Sifat menejmenti tizimi, korxonada mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi hujjatlari
		Mehnat harakatlari:
		1. Teplovozni yoqilg'i, qum, suv, moylash va artish materiallari bilan ta'minlashda ishtirok etadi
		2. Teplovozning uzal va detallarini moylaydi
		3. Avtotirkamalar, seksiyalararo birikmalarning ishonchliligini tekshiradi
		4. O'z-o'zidan harakatlanishni oldini olish uchun teplovoz va poyezd tarkibini tormoz boshmoqlari bilan mahkamlaydi
		Ko'nikmalar:
		Teplovozni tayyorlash, uni jihozlash bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarish uchun zarur bo'lgan vositadan foydalanish
		Tormoz boshmoqlaridan foydalanish
		Xavfsiz ish usullari va uslublarini qo'llash
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'ldan texnik foydalanish qoidalari va boshqa texnik-normativ huquqiy hujjatlarning ishlarni bajarishni tartibga soluvchi qismi
		Temir yo'l transporti xodimlarining intizomi to'g'risidagi nizomi
		Teplovozning tuzilishi, texnik tavsiflari
		Tormoz uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va tormozlarni boshqarish qoidalari, teplovozning tormoz uskunalari konstruksiyasi

		Teplovoz tizimlarini qabul qilish, topshirish va ishga tayyorlashda asosiy nosozliklarning kelib chiqish sabablari va ularni aniqlash usullari
		3-razryadli harakatlanuvchi tarkibni ta'mirlash uchun mo'ljallangan hajmdagi chilangarlik ishi
		Shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llaridan texnik foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida poyezdlar harakati va manevr ishlari bo'yicha yo'riqnoma
		Temir yo'llarda signalizatsiya bo'yicha ko'rsatmalar va bajarilgan ishlar doirasiga tegishli boshqa normativ hujjatlar
		Xizmat ko'rsatiladigan temir yo'l stansiyalari, uchastkalarining texnik va ma'muriy hujjatlari
		Mexanika asoslari
		Elektrotexnika asoslari
		Mehnatni muhofaza qilish talablari, yong'in xavfsizligi va elektr xavfsizligini ta'minlash talablari, sanitariya-epidemiologiya talablari
		Sifat menejmenti tizimi, korxonada mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi hujjatlari
	F1.03.3 Teplovozning tormoz uskunasi ishini tekshirishda yordamchi vazifalarni bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Tormoz qurilmalarining ishlashini tekshiradi
		2. Teplovozning pnevmatik tizimidagi havo bosimini nazorat qiladi
		Ko'nikmalar:
		Tormoz qurilmalarining ishlashini tekshirish
		teplovozning pnevmatik tizimidagi havo bosimini nazorat qilish
		xavfsiz ish usullari va uslublarini qo'llash
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir

		yo'ldan texnik foydalanish qoidalari va boshqa texnik-normativ huquqiy hujjatlarning ishlarni bajarishni tartibga soluvchi qismi
		Temir yo'l transporti xodimlarining intizomi to'g'risidagi nizomi
		Teplovozning tuzilishi, texnik tavsiflari
		Tormoz uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va tormozlarni boshqarish qoidalari, teplovozning tormoz uskunalari konstruksiyasi
		Teplovoz tizimlarini qabul qilish, topshirish va ishga tayyorlashda asosiy nosozliklarning kelib chiqish sabablari va ularni aniqlash usullari
		3-razryadli harakatlanuvchi tarkibni ta'mirlash uchun mo'ljallangan hajmdagi chilangarlik ishi
		Shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llaridan texnik foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida poyezdlar harakati va manevr ishlari bo'yicha yo'riqnoma
		Temir yo'llarda signalizatsiya bo'yicha ko'rsatmalar va bajarilgan ishlar doirasiga tegishli boshqa normativ hujjatlar
		Xizmat ko'rsatiladigan temir yo'l stansiyalari, uchastkalarining texnik va ma'muriy hujjatlari
		Mexanika asoslari
		Elektrotexnika asoslari
		Mehnatni muhofaza qilish talablari, yong'in xavfsizligi va elektr xavfsizligini ta'minlash talablari, sanitariya-epidemiologiya talablari
		Sifat menejmenti tizimi, korxonada mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi hujjatlari
	F1.04.3 Depoda yordamchi ishlarni bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Teplovozni chiniqtirishda yordamchi vazifalarni bajaradi

		2. Teplovozni ishga yaroqli holatda ushlab turadi
		Ko'nikmalar:
		Teplovozga o'rnatilgan radioaloqa asboblardan foydalanish
		Belgilangan signallarni berish
		Ishning xavfsiz usul va uslublarini qo'llash
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'ldan texnik foydalanish qoidalari va boshqa texnik-normativ huquqiy hujjatlarning ishlarni bajarishni tartibga soluvchi qismi
		Temir yo'l transporti xodimlarining intizomi to'g'risidagi nizomi
		Teplovozning tuzilishi, texnik tavsiflari
		Tormoz uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va tormozlarni boshqarish qoidalari, teplovozning tormoz uskunalari konstruksiyasi
		Teplovoz tizimlarini qabul qilish, topshirish va ishga tayyorlashda asosiy nosozliklarning kelib chiqish sabablari va ularni aniqlash usullari
		Yo'lning rejasi va profili, signallar, signal ko'rsatkichlari, belgilar joylashadigan joylar va ularning vazifasi, belgilangan harakat tezligi
		Shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llaridan texnik foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida poyezdlar harakati va manevr ishlari bo'yicha yo'riqnoma
		Temir yo'llarda signalizatsiya bo'yicha ko'rsatmalar va bajarilgan ishlar doirasiga tegishli boshqa normativ hujjatlar
		Xizmat ko'rsatiladigan temir yo'l stansiyalari, uchastkalarining texnik va ma'muriy hujjatlari
		Lokomotiv tortish nazariyasi asoslari

		Elektrotexnika asoslari
		Mehnatni muhofaza qilish talablari, yong'in xavfsizligi va elektr xavfsizligini ta'minlash talablari, sanitariya-epidemiologiya talablari
		Sifat menejmenti tizimi, korxonada mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi hujjatlari
	F1.05.3 O'rnatilgan hujjatlarni yuritish	Mehnat harakatlari:
		1. Belgilangan hujjatlarni qabul qiladi va topshiradi
		2. O'rnatilgan shakllar va jurnallarni to'ldiradi
		Ko'nikmalar:
		Teplovozlarni ekspluatatsiya qilish tizimida hisobot yuritish
		ishning xavfsiz usul va uslublarini qo'llash
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'ldan texnik foydalanish qoidalari va boshqa texnik-normativ huquqiy hujjatlarning ishlarni bajarishni tartibga soluvchi qismi
		Temir yo'l transporti xodimlarining intizomi to'g'risidagi nizomi
		Tormoz uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va tormozlarni boshqarish qoidalari, teplovozning tormoz uskunalari konstruksiyasi
		Teplovoz tizimlarini qabul qilish, topshirish va ishga tayyorlashda asosiy nosozliklarning kelib chiqish sabablari va ularni aniqlash usullari
		Yo'lning rejasi va profili, signallar, signal ko'rsatkichlari, belgilar joylashadigan joylar va ularning vazifasi, belgilangan harakat tezligi
		Shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llaridan texnik foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida poyezdlar harakati va

QCL7527		manevr ishlari bo'yicha yo'riqnoma
		Temir yo'llarda signalizatsiya bo'yicha ko'rsatmalar va bajarilgan ishlar doirasiga tegishli boshqa normativ hujjatlar
		Xizmat ko'rsatiladigan temir yo'l stansiyalari, uchastkalarining texnik va ma'muriy hujjatlari
		Mehnatni muhofaza qilish talablari, yong'in xavfsizligi va elektr xavfsizligini ta'minlash talablari, sanitariya-epidemiologiya talablari
		Sifat menejmenti tizimi, korxonada mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi hujjatlari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Teplovozning texnik holatini muntazam tekshirish va profilaktik xizmat ko'rsatish
		2. Xavfsizlik talablariga qat'iy rioya qilish
		3. Aniqlangan nosozliklarni vaqtida bartaraf etish va hisobot berish
		4. Ish jarayonida belgilangan texnik reglamentlarga muvofiq harakat qilish
		5. Nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha mustaqil qaror qabul qilish
		6. Ish jarayonida muammolarni hal qilish uchun tashabbus ko'rsatish
		7. Ishni rejalashtirish va samaradorlikni oshirish uchun mustaqil harakat qilish
		8. Favqulodda holatlarda tezkor va to'g'ri choralar ko'rish.
	F2.3 Teplovozdan poyezdni ratsional rejimda foydalanishni amalga oshirishga ko'maklashuvchi funksiyalarni bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Belgilangan talablarga muvofiq signallarni o'z vaqtida beradi, signal harakatlarini bajaradi
		2. Teplovoz harakatining tezlik rejimini svetofor signallariga muvofiq xavfsizlik asboblari ko'rsatkichlariga qarab baholaydi
		3. Ko'p birliklar tizimi bo'yicha ish rejimida teplovozni boshqarish bo'yicha yordamchi funksiyalarni

		bajaradi
		4. Poyezd va manevr marshrutlarining to'g'ri tayyorlanganligiga ishonch hosil qiladi
		5. Tormoz magistralining zichligini, teplovoz tormozlari, poyezd tarkibidagi vagonlarning ishga tushishini tekshiradi
		6. Yo'lda va boshqa to'xtash joylarida teplovozga xizmat ko'rsatadi
		7. Majburiy to'xtash paytida teplovoz va poyezd tarkibini tormoz boshmoqlari bilan mahkamlaydi
		8. Muzokaralar reglamenti talablariga muvofiq mashinist bilan muzokaralar olib boradi
		9. Muzokaralar reglamenti talablariga muvofiq radiostansiya orqali muzokaralar olib boradi
		Ko'nikmalar:
		O'rnatilgan signallarni berish
		Teplovoz va vagonlar uskunalarining texnik holatini aniqlash
		Teplovozga o'rnatilgan radioaloqa asboblardan foydalanish
		Tormoz boshmoqlaridan foydalanish
		Ishning xavfsiz usul va uslublarini qo'llash
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'ldan texnik foydalanish qoidalari va boshqa texnik-normativ huquqiy hujjatlarning ishlarni bajarishni tartibga soluvchi qismi
		Temir yo'l transporti xodimlarining intizomi to'g'risidagi nizomi
		Tormoz uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va tormozlarni boshqarish qoidalari, teplovozning tormoz uskunolari konstruksiyasi
		Teplovoz tizimlarini qabul qilish, topshirish va ishga tayyorlashda asosiy nosozliklarning kelib chiqish sabablari va ularni aniqlash usullari
		Yo'lining rejasi va profili, signallar,

		signal ko'rsatkichlari, belgilar joylashadigan joylar va ularning vazifasi, belgilangan harakat tezligi
		Shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llaridan texnik foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida poyezdlar harakati va manevr ishlari bo'yicha yo'riqnoma
		Temir yo'llarda signalizatsiya bo'yicha ko'rsatmalar va bajarilgan ishlar doirasiga tegishli boshqa normativ hujjatlar
		Xizmat ko'rsatiladigan temir yo'l stansiyalari, uchastkalarining texnik va ma'muriy hujjatlari
		Teplovozni yo'lda va to'xtash joylarida saqlash va texnik xizmat ko'rsatish tartibi
		Lokomotiv tortish nazariyasi asoslari
		Sifat menejmenti tizimi, korxonada mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi hujjatlari
		Mehnatni muhofaza qilish talablari, yong'in xavfsizligi va elektr xavfsizligini ta'minlash talablari, sanitariya-epidemiologiya talablari
	F2.02.3 Ishlab chiqarishda yordamchi funksiyalarni, shuningdek, yo'lda va umumiy foydalanishdagi manevr ishlarini bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Umumiy va umumiy bo'lmagan yo'nalishlarda teplovoz va vagonlarning xavfsiz harakatlanishini ta'minlash bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajaradi
		2. Havo dastalarining to'g'ri ulanganligini, ular orasidagi oxirgi jo'mraklarning ochilganligini tekshiradi
		3. Manevr paytida harakat tezligini boshqaradi
		Ko'nikmalar:
		Teplovozga o'rnatilgan radioaloqa asboblardan foydalanish
		Belgilangan signallarni berish

		Ishning xavfsiz usul va uslublarini qo'llash
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'ldan texnik foydalanish qoidalari va boshqa texnik-normativ huquqiy hujjatlarning ishlarni bajarishni tartibga soluvchi qismi
		Temir yo'l transporti xodimlarining intizomi to'g'risidagi nizomi
		Tormoz uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va tormozlarni boshqarish qoidalari, teplovozning tormoz uskunalari konstruksiyasi
		Teplovoz tizimlarini qabul qilish, topshirish va ishga tayyorlashda asosiy nosozliklarning kelib chiqish sabablari va ularni aniqlash usullari
		Yo'lning rejasi va profili, signallar, signal ko'rsatkichlari, belgilar joylashadigan joylar va ularning vazifasi, belgilangan harakat tezligi
		Shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llaridan texnik foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida poyezdlar harakati va manevr ishlari bo'yicha yo'riqnoma
		Temir yo'llarda signalizatsiya bo'yicha ko'rsatmalar va bajarilgan ishlar doirasiga tegishli boshqa normativ hujjatlar
		Xizmat ko'rsatiladigan temir yo'l stansiyalari, uchastkalarining texnik va ma'muriy hujjatlari
		Teplovozni yo'lda va to'xtash joylarida saqlash va texnik xizmat ko'rsatish tartibi
		Lokomotiv tortish nazariyasi asoslari
		Sifat menejmenti tizimi, korxonada mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi hujjatlari
		Mehnatni muhofaza qilish talablari,

		yong'in xavfsizligi va elektr xavfsizligini ta'minlash talablari, sanitariya-epidemiologiya talablari
	F2.03.3 Tashish xavfsizligiga ta'sir ko'rsatuvchi shartlarni nazorat qilish bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Temir yo'llardagi vaziyatni, shu jumladan yo'llar, signal qurilmalari, o'tish joylari va infratuzilmaning boshqa elementlari holatini baholaydi
		2. Harakat xavfsizligiga tahdid soluvchi aniqlangan qoidabuzarliklar haqida haydovchini xabardor qiladi
		3. Yo'lovchilarni xabardor qiladi, avariya holatlari yuzaga kelganda temir yo'l harakat tarkibi bo'linmalarini ajratadi
		4. Temir yo'l transporti obyektlarida jarohatlash ishoralari bilan aniqlangan odamga to'satdan kasal bo'lganda birinchi yordam ko'rsatadi
		Ko'nikmalar:
		Temir yo'llarda tashish xavfsizligiga ta'sir ko'rsatuvchi vaziyatni baholash
		Tashish xavfsizligiga ta'sir qiluvchi infratuzilma elementlarining nosozliklarini aniqlash
		Teplovozga o'rnatilgan radioaloqa asboblardan foydalanish
		Birinchi tibbiy yordamni ko'rsatish
		Ishning xavfsiz usul va uslublarini qo'llash
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'ldan texnik foydalanish qoidalari va boshqa texnik-normativ huquqiy hujjatlarning ishlarni bajarishni tartibga soluvchi qismi
		Temir yo'l transporti xodimlarining intizomi to'g'risidagi nizomi
		Tormoz uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va tormozlarni boshqarish qoidalari, teplovozning tormoz uskunalari konstruksiyasi
		Teplovoz tizimlarini qabul qilish, topshirish va ishga tayyorlashda asosiy nosozliklarning kelib chiqish

		sabablari va ularni aniqlash usullari
		Yo'lning rejasi va profili, signallar, signal ko'rsatkichlari, belgilar joylashadigan joylar va ularning vazifasi, belgilangan harakat tezligi
		Shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llaridan texnik foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida poyezdlar harakati va manevr ishlari bo'yicha yo'riqnoma
		Temir yo'llarda signalizatsiya bo'yicha ko'rsatmalar va bajarilgan ishlar doirasiga tegishli boshqa normativ hujjatlar
		Xizmat ko'rsatiladigan temir yo'l stansiyalari, uchastkalarining texnik va ma'muriy hujjatlari
		Teplovozni yo'lda va to'xtash joylarida saqlash va texnik xizmat ko'rsatish tartibi
		Lokomotiv tortish nazariyasi asoslari
		Sifat menejmenti tizimi, korxonada mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi hujjatlari
		Mehnatni muhofaza qilish talablari, yong'in xavfsizligi va elektr xavfsizligini ta'minlash talablari, sanitariya-epidemiologiya talablari
	F2.04.3 Teplovoz uzellari va agregatlari holatini nazorat qilish bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Yo'lda teplovoz uzellari va agregatlari, elektr, mexanik, yordamchi uskunalar, dizel, gidrouzatmalarining texnik holatini tekshiradi
		2. Nazorat-o'lchov asboblari, kompleks bort boshqaruv tizimi, uskunalar, teplovoz radioaloqa qurilmalarining yo'lda ishlash parametrlarini tekshiradi
		3. Poyezd tarkibidagi uzal va agregatlar, asbob-uskunalar, nazorat-o'lchov asboblari, teplovoz,

		vagonlarni boshqarishning kompleks bort tizimi nosozligi aniqlanganda mashinistni xabardor qiladi
		4. Teplovozning texnik holatini tekshiradi, aniqlangan nomuvofiqliklarni bartaraf etadi yoki ular haqida mashinistni xabardor qiladi
		5. Teplovoz tormozlari, poyezd tarkibidagi vagonlarning ishlashi sabablarini aniqlash, aniqlangan nomuvofiqliklarni bartaraf etish va bu haqda mashinistni xabardor qilishda poyezd tormoz yo'lining zichligi va butunligini tekshiradi
		Ko'nikmalar:
		Uzellar va agregatlar, asbob-uskunalar, nazorat-o'lchov asboblari, teplovozning qatnov yo'lidagi kompleks bort boshqaruv tizimi, to'xtash joylaridagi harakatlanuvchi tarkibning texnik holatini aniqlash
		Teplovoz tormoz uskunalari va poyezd tarkibining texnik holatini tekshirish
		Uzellar va agregatlar, asbob-uskunalar, nazorat-o'lchov priborlari, teplovozni boshqarishning kompleks bort tizimi ishidagi nosozliklarni aniqlash va ularni keyinchalik bartaraf etish
		Ishning xavfsiz usul va uslublarini qo'llash
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'ldan texnik foydalanish qoidalari va boshqa texnik-normativ huquqiy hujjatlarning ishlarni bajarishni tartibga soluvchi qismi
		Temir yo'l transporti xodimlarining intizomi to'g'risidagi nizomi
		Tormoz uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va tormozlarni boshqarish qoidalari, teplovozning tormoz uskunalari konstruksiyasi
		Teplovoz tizimlarini qabul qilish, topshirish va ishga tayyorlashda

		asosiy nosozliklarning kelib chiqish sabablari va ularni aniqlash usullari
		Yo'lining rejasi va profili, signallar, signal ko'rsatkichlari, belgilar joylashadigan joylar va ularning vazifasi, belgilangan harakat tezligi
		Shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llaridan texnik foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida poyezdlar harakati va manevr ishlari bo'yicha yo'riqnoma
		Temir yo'llarda signalizatsiya bo'yicha ko'rsatmalar va bajarilgan ishlar doirasiga tegishli boshqa normativ hujjatlar
		Xizmat ko'rsatiladigan temir yo'l stansiyalari, uchastkalarining texnik va ma'muriy hujjatlari
		Teplovozni yo'lda va to'xtash joylarida saqlash va texnik xizmat ko'rsatish tartibi
		Lokomotiv tortish nazariyasi asoslari
		Sifat menejmenti tizimi, korxonada mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi hujjatlari
		Mehnatni muhofaza qilish talablari, yong'in xavfsizligi va elektr xavfsizligini ta'minlash talablari, sanitariya-epidemiologiya talablari
		Mexanika asoslari
		Elektrotexnika asoslari
	F2.05.3 Favqulodda tormozlashni qo'llash	Mehnat harakatlari:
		1. To'siq paydo bo'lganda yoki to'xtash signali berilganda poyezdni to'xtatish uchun favqulodda tormozlashni qo'llaydi
		2. Yo'lda xavfsiz harakatlanishni ta'minlash uchun poyezd egallagan temir yo'l uchastkasini bo'shatish choralarini ko'radi
		3. Yo'lovchilarni xabardor qiladi, avariya holatlari yuzaga kelganda

QCL7527		temir yo'l harakat tarkibi bo'linmalarini ajratadi
		4. Temir yo'l transporti obyektlarida jarohatlash ishoralari bilan aniqlangan odamga to'satdan kasal bo'lganda birinchi yordam ko'rsatadi
		Ko'nikmalar:
		Teplovoz va poyezdning tormoz tizimini boshqarish bo'yicha yordamchi harakatlarni bajarish, asosiy qurilmalarning sozligini tekshirish, poyezdning nosozligi va butunligini kuzatish, vaziyatning xavfsizligini baholash
		Teplovozga o'rnatilgan radioaloqa asboblardan foydalanish
		Belgilangan signallarni berish
		Temir yo'l harakatlanuvchi sostavi birliklarini bir-biridan ajratish
		Birinchi tibbiy yordamni ko'rsatish
		Ishning xavfsiz usul va uslublarini qo'llash
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'ldan texnik foydalanish qoidalari va boshqa texnik-normativ huquqiy hujjatlarning ishlarni bajarishni tartibga soluvchi qismi
		Temir yo'l transporti xodimlarining intizomi to'g'risidagi nizomi
		Tormoz uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va tormozlarni boshqarish qoidalari, teplovozning tormoz uskunalari konstruksiyasi
		Teplovoz tizimlarini qabul qilish, topshirish va ishga tayyorlashda asosiy nosozliklarning kelib chiqish sabablari va ularni aniqlash usullari
		Yo'lning rejasi va profili, signallar, signal ko'rsatkichlari, belgilar joylashadigan joylar va ularning vazifasi, belgilangan harakat tezligi
		Shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir

		yo'llaridan texnik foydalanish qoidalar
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida poyezdlar harakati va manevr ishlari bo'yicha yo'riqnoma
		Temir yo'llarda signalizatsiya bo'yicha ko'rsatmalar va bajarilgan ishlar doirasiga tegishli boshqa normativ hujjatlar
		Xizmat ko'rsatiladigan temir yo'l stansiyalari, uchastkalarining texnik va ma'muriy hujjatlari
		Teplovozni yo'lda va to'xtash joylarida saqlash va texnik xizmat ko'rsatish tartibi
		Lokomotiv tortish nazariyasi asoslari
		Sifat menejmenti tizimi, korxonada mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi hujjatlari
		Mehnatni muhofaza qilish talablari, yong'in xavfsizligi va elektr xavfsizligini ta'minlash talablari, sanitariya-epidemiologiya talablari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Teplovoz, signalizatsiya va aloqa tizimlarining uzluksiz ishlashini ta'minlash
		2. Poyezd harakati xavfsizligini nazorat qilish va nosozliklarni bartaraf etish
		3. Favqulodda holatlarda tezkor va to'g'ri qaror qabul qilish
		4. Nosozliklarni mustaqil aniqlash va bartaraf etish
		5. Poyezd harakatini optimallashtirish uchun tashabbus ko'rsatish
		6. Teplovozni yo'lda va to'xtash joylarida saqlash va mustaqil texnik xizmat ko'rsatish
		7. Signalizatsiya va boshqaruv tizimlarini mustaqil yuritish
F3.3 Teplovozga texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarish	F3.01.3 Yo'lda paydo bo'lgan nosozliklarni bartaraf etish bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Yo'lda paydo bo'lgan teplovoz, poyezd tarkibidagi vagonlarning nosozliklarini aniqlaydi va ularni bartaraf etish usulini tanlaydi
		2. Aniqlangan nosozliklar haqida

QCL7527	QCL7527	mashinistni xabardor qiladi
		3. Yo'lda paydo bo'lgan teplovoz yoki vagonlar tarkibidagi nosozliklarni bartaraf etish ishlarini bajarish uchun asboblarni tanlaydi
		4. Yo'lda paydo bo'lgan teplovoz, poyezd tarkibidagi vagonlardagi nosozliklarni bartaraf etadi
		5. Yo'lda paydo bo'lgan teplovoz, poyezd tarkibidagi vagonlardagi nosozliklar bartaraf etilgandan so'ng uskunalarining ishlashini tekshiradi
		Ko'nikmalar:
		Yo'lda paydo bo'lgan teplovoz, poyezd tarkibidagi vagonlar nosozliklarini aniqlash bo'yicha operatsiyalarni bajarish
		Bajariladigan ishlar texnologiyasiga muvofiq nosozliklarni bartaraf etish bo'yicha operatsiyalarni bajarish
		Nosozliklarni bartaraf etishda asbobdan foydalanish
		Ishning xavfsiz usul va uslublarini qo'llash
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'ldan texnik foydalanish qoidalari va boshqa texnik-normativ huquqiy hujjatlarning ishlarni bajarishni tartibga soluvchi qismi
		Temir yo'l transporti xodimlarining intizomi to'g'risidagi nizomi
		Tormoz uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va tormozlarni boshqarish qoidalari, teplovozning tormoz uskunolari konstruksiyasi
		Teplovoz tizimlarini qabul qilish, topshirish va ishga tayyorlashda asosiy nosozliklarning kelib chiqish sabablari va ularni aniqlash usullari
		Yo'lning rejasi va profili, signallar, signal ko'rsatkichlari, belgilar joylashadigan joylar va ularning vazifasi, belgilangan harakat tezligi
		Shaxsiy himoya vositalaridan

		foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llaridan texnik foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida poyezdlar harakati va manevr ishlari bo'yicha yo'riqnoma
		Temir yo'llarda signalizatsiya bo'yicha ko'rsatmalar va bajarilgan ishlar doirasiga tegishli boshqa normativ hujjatlar
		Xizmat ko'rsatiladigan temir yo'l stansiyalari, uchastkalarining texnik va ma'muriy hujjatlari
		Teplovozni yo'lda va to'xtash joylarida saqlash va texnik xizmat ko'rsatish tartibi
		Lokomotiv tortish nazariyasi asoslari
		Sifat menejmenti tizimi, korxonada mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi hujjatlari
		Mehnatni muhofaza qilish talablari, yong'in xavfsizligi va elektr xavfsizligini ta'minlash talablari, sanitariya-epidemiologiya talablari
		Mexanika asoslari
		Elektrotexnika asoslari
	F3.02.3 Yo'lda teplovozga texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha yordamchi funksiyalarni bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Yo'lda asosiy agregatlar, dizel, gidrouzatma, uzal-elektr, mexanik, tormoz va yordamchi uskunalar, nazorat o'lchov asboblari, yong'inni o'chirishni aniqlash tizimlari, teplovozning qum uzatish qurilmalari, radioaloqa asboblarning sozligini tekshiradi
		2. Aniqlangan nosozliklar haqida mashinistni xabardor qiladi
		3. Aniqlangan nosozliklarni bartaraf etadi
		Ko'nikmalar:
		Dizel, gidrouzatma, elektr, mexanik, pnevmatik, tormoz va yordamchi uskunalar ishidagi asosiy nosozliklarning kelib chiqish

		sabablarini aniqlash va bartaraf etish
		3-razryadli harakatlanuvchi tarkibni ta'mirlash bo'yicha chilangar uchun ko'zda tutilgan hajmda chilangarlik ishlarini bajarish
		Belgilangan signallarni berish
		Ishning xavfsiz usul va uslublarini qo'llash
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'ldan texnik foydalanish qoidalari va boshqa texnik-normativ huquqiy hujjatlarning ishlarni bajarishni tartibga soluvchi qismi
		Temir yo'l transporti xodimlarining intizomi to'g'risidagi nizomi
		Tormoz uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va tormozlarni boshqarish qoidalari, teplovozning tormoz uskunalari konstruksiyasi
		Teplovoz tizimlarini qabul qilish, topshirish va ishga tayyorlashda asosiy nosozliklarning kelib chiqish sabablari va ularni aniqlash usullari
		Yo'lning rejasi va profili, signallar, signal ko'rsatkichlari, belgilar joylashadigan joylar va ularning vazifasi, belgilangan harakat tezligi
		Shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llaridan texnik foydalanish qoidalari
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida poyezdlar harakati va manevr ishlari bo'yicha yo'riqnoma
		Temir yo'llarda signalizatsiya bo'yicha ko'rsatmalar va bajarilgan ishlar doirasiga tegishli boshqa normativ hujjatlar
		Xizmat ko'rsatiladigan temir yo'l stansiyalari, uchastkalarining texnik va ma'muriy hujjatlari
		Teplovozni yo'lda va to'xtash joylarida saqlash va texnik xizmat ko'rsatish

QCL7527		tartibi
		Lokomotiv tortish nazariyasi asoslari
		Sifat menejmenti tizimi, korxonada mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi hujjatlari
		Mehnatni muhofaza qilish talablari, yong'in xavfsizligi va elektr xavfsizligini ta'minlash talablari, sanitariya-epidemiologiya talablari
		Mexanika asoslari
		Elektrotexnika asoslari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Teplovoz, signalizatsiya va aloqa tizimlarining uzluksiz ishlashini ta'minlash
		2. Poyezd harakati xavfsizligini nazorat qilish va nosozliklarni bartaraf etish
		3. Favqulodda holatlarda tezkor va to'g'ri qaror qabul qilish
		4. Nosozliklarni mustaqil aniqlash va bartaraf etish
		5. Poyezd harakatini optimallashtirish uchun tashabbus ko'rsatish
		6. Teplovozni yo'lda va to'xtash joylarida saqlash va mustaqil texnik xizmat ko'rsatish
		7. Signalizatsiya va boshqaruv tizimlarini mustaqil yuritish
	Texnik va/yoki texnologik talab:	
	Teplovoz mashinisti yordamchisi kasbiga o'qitish uchun virtual boshqaruv muhiti, favqulodda holatlarni mashq qilish uchun. Kompyuter va dasturiy ta'minot – teplovoz boshqaruvi, signalizatsiya va marshrut rejalashtirish bo'yicha o'quv dasturlari. Teplovoz yoki o'quv poligoni – haqiqiy sharoitda mashinist yordamchisi amaliy mashg'ulotlarini o'tkazish uchun. Interaktiv ta'lim vositalari – Video darsliklar, 3D modellar va virtual haqiqat texnologiyalari bilan ta'lim berish.	

Kasbning nomi:	Tortish agregati mashinisti	
Mashg'ulot nomining kodi:	83110	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Tortish harakatdagi tarkib mashinistining amaldagi mashinist yordamchisi (mashinist yordamchisi nazarda tutilmagan tortish harakatdagi tarkib bundan mustasno) sifatida 12 oydan kam bo'lmagan mehnat stajiga ega bo'lish.	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	Maxsus ruxsatlar: - tortish harakatdagi tarkibni ta'mirlash (tegishliligi) bo'yicha uchinchi razryaddan past bo'lmagan malaka pasportiga (sertifikatiga) ega bo'lish; - qonun hujjatlarida belgilangan tartibda majburiy dastlabki (ishga kirishda) va davriy tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan), shuningdek, navbatdan tashqari tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan) o'tish. Ishga munosabat va xulq atvor: rahbarlariga o'z vaqtida va to'g'ri ma'lumotlarni taqdim etish; o'z bilimi, tajribasi va vakolati doirasida qarorlar qabul qilish; belgilangan vazifalarni ish vaqtidan unumli va oqilona foydalangan holda bajarish; mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik texnikasi, atrof muhitni muhofaza qilish, sanitariya gigiyena, yong'in va elektr xavfsizligi qoidalariga rioya qilish; o'z tajribasini hamkasblari bilan bo'lishish; jamoa bilan inoq ishlash; o'z vazifalariga bog'liq yangilik va innovatsiyalarni kuzatib borish, o'zlashtirish va joriy qilish.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	boshlang'ich professional ta'lim yoki o'rta maxsus ta'lim yoki umumiy o'rta ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	boshlang'ich professional ta'lim yoki o'rta maxsus ta'lim yoki umumiy o'rta ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reestrida mavjudligi:		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	1–6 razryadli Tortish agregati mashinisti	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:

	3	Drezina haydovchisi
	3	Teplovoz mashinisti
	4	Dizel poyezd, avtomotris mashinisti
	4	Elektropoyezd mashinisti
	4	Elektrovoz mashinisti

Mehnat funksiyalarining tavsifi

Kodi va nomi	Mehnat vazifalari
G1.3 Tortish agregatining uzluksiz va samarali ishlashini ta'minlash, uni ishga tayyorlash, ishga tushirish, boshqarish hamda texnologik jarayonlarga muvofiq foydalanishni amalga oshirish	O'qitish natijalari
	Mehnat harakatlari:
	1. Agregatni ishga tayyorlaydi va ishga tushiradi, texnik holatini tekshiradi, kerakli sozlashlarni amalga oshiradi
	2. Ish jarayonini boshqaradi va harakatlarni muvofiqlashtiradi, belgilangan texnologik rejimlarga rioya qiladi
	3. Texnik holatni muntazam nazorat qiladi, nosozlik belgilarini aniqlash va tezkor choralar ko'radi
	4. Texnik xizmat ko'rsatish va joriy ta'mirlash, agregatni doimiy ishlashga tayyor saqlaydi
	5. Xavfsizlik qoidalariga rioya qilish, shaxsiy va atrof-muhit xavfsizligini ta'minlaydi
	6. Resurslar va energiyadan samarali foydalanish, yoqilg'i, elektr va materiallarni tejaydi
	7. Hujjatlarni yuritish va hisobot berish, bajarilgan ishlar, nosozliklar va resurs sarfi bo'yicha qayd etadi
	Ko'nikmalar:
	Texnik bilim va ko'nikma agregatning tuzilishi, ishlash printsiplari va texnik xizmat ko'rsatishni bilish
	Boshqaruv ko'nikmasi agregatni xavfsiz va samarali boshqarish, harakatlarni muvofiqlashtirish
	Nazorat va monitoring ko'nikmasi texnik holatni tekshirish, nosozliklarni aniqlash va tezkor choralar ko'rish
	Xavfsizlik va mehnat muhofazasi ko'nikmasi mehnat xavfsizligi qoidalariga rioya qilish va favqulodda vaziyatlarda

		to'g'ri harakat qilish
		Resurslardan samarali foydalanish ko'nikmasi yoqilg'i, elektr va materiallarni tejash, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish
		Hujjatlar va hisobot yuritish ko'nikmasi ish jarayoni, nosozliklar va resurs sarfi bo'yicha belgilangan tartibda hujjatlarni to'ldirish va hisobot berish
		Bilimlar:
		Agregatning tuzilishi va ishlash printsiplari barcha asosiy mexanizm va tizimlarning qanday ishlashini bilish
		Texnologik jarayonlar bilimlari tortish ishlarini belgilangan rejim va texnologik yo'riqnomaga muvofiq bajarish
		Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash bilimlari agregatni tekshirish, moylash, sozlash va joriy ta'mirlash usullari
		Ishlab chiqarish xavfsizligi va mehnat muhofazasi bilimlari shaxsiy va atrof-muhit xavfsizligini ta'minlash qoidalari
		Resurslar va energiya tejash bilimlari yoqilg'i, elektr energiyasi va materiallarni samarali ishlatish
		Diagnostika va nosozliklarni aniqlash bilimlari texnik nosozliklarni aniqlash va oldini olish usullari
		Hujjatlarni yuritish va hisobot berish bilimlari ish jarayoni, resurs sarfi va nosozliklar bo'yicha hujjatlarni to'ldirish tartibi
	G1.02.3 Tortish ishlarini belgilangan texnologik rejimlar, yo'riqnomalar va ishlab chiqarish topshiriqlariga muvofiq bajarish, ish jarayonini nazorat qilish va kerakli hollarda tartibga solish	Mehnat harakatlari:
		1. Ish jarayonini rejalashtiradi va texnologik talablarni o'rganadi
		2. Agregatni ishga tayyorlaydi va ishga tushiradi
		3. Tortish ishlarini belgilangan texnologik rejimlar va ishlab chiqarish topshiriqlariga muvofiq amalga oshiradi
		4. Ish jarayonini uzluksiz nazorat qiladi va parametrlarni monitoring qiladi
		5. Nosozliklar va xatoliklarni aniqlash hamda oldini olish choralari ko'radi

		6. Texnologik yo'riqnomalarga qat'iy rioya qiladi
		7. Ish jarayonini muvofiqlashtiradi va kerak bo'lganda tartibga soladi
		8. Ish xavfsizligi, mehnat muhofazasi va atrof-muhit xavfsizligini ta'minlaydi
		9. Ish yakunida ish jarayoni, bajarilgan ishlar va nosozliklar bo'yicha hujjatlarni tayyorlaydi va hisobot beradi
		Ko'nikmalar:
		Texnik bilim va ko'nikma agregatning tuzilishi, ishlash printsiplari va texnik xizmat ko'rsatishni bilish
		Boshqaruv ko'nikmasi agregatni xavfsiz va samarali boshqarish, harakatlarni muvofiqlashtirish
		Nazorat va monitoring ko'nikmasi texnik holatni tekshirish, nosozliklarni aniqlash va tezkor choralar ko'rish
		Xavfsizlik va mehnat muhofazasi ko'nikmasi mehnat xavfsizligi qoidalariga rioya qilish va favqulodda vaziyatlarda to'g'ri harakat qilish
		Resurslardan samarali foydalanish ko'nikmasi yoqilg'i, elektr va materiallarni tejash, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish
		Hujjatlar va hisobot yuritish ko'nikmasi ish jarayoni, nosozliklar va resurs sarfi bo'yicha belgilangan tartibda hujjatlarni to'ldirish va hisobot berish
		Muammolarni tezkor hal etish va qaror qabul qilish ko'nikmasi ish jarayonidagi noxush holatlarni aniqlash va to'g'ri choralar ko'rish
		Bilimlar:
		Agregatning tuzilishi va ishlash printsiplari barcha asosiy mexanizm va tizimlarning qanday ishlashini bilish
		Texnologik jarayonlar bilimlari tortish ishlarini belgilangan rejim va texnologik yo'riqnoma muvofiq bajarish
		Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash bilimlari agregatni tekshirish, moylash, sozlash va joriy ta'mirlash usullari

		Ishlab chiqarish xavfsizligi va mehnat muhofazasi bilimlari shaxsiy va atrof-muhit xavfsizligini ta'minlash qoidalari
		Resurslar va energiya tejash bilimlari yoqilg'i, elektr energiyasi va materiallarni samarali ishlatish
		Diagnostika va nosozliklarni aniqlash bilimlari texnik nosozliklarni aniqlash va oldini olish usullari
		Hujjatlarni yuritish va hisobot berish bilimlari ish jarayoni, resurs sarfi va nosozliklar bo'yicha hujjatlarni to'ldirish tartibi
		Favqulodda vaziyatlarda harakat qilish va xavfsizlik choralarini bilish
		Ish samaradorligini oshirish va ishlab chiqarish jarayonini muvofiqlashtirish bilimlari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Ish faoliyatida o'z vazifalarini belgilangan tartibda va sifatli bajarish mas'uliyati agregatni boshqarish, texnik holatini nazorat qilish va ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarish jarayonida
		2. Ish jarayonida mustaqil qarorlar qabul qilish ko'nikmasi texnologik jarayonlar, nosozliklarni aniqlash va xavfsizlik choralarini o'z vaqtida qo'llashda
		3. Texnika xavfsizligi va mehnat muhofazasi qoidalariga rioya qilish mas'uliyati shaxsiy va atrof-muhit xavfsizligini ta'minlashda
		4. Resurslardan samarali foydalanish mas'uliyati yoqilg'i, elektr energiyasi va materiallarni tejashda
		5. Ish jarayonidagi nosozlik va favqulodda vaziyatlarda mas'uliyatni o'z zimmasiga olish va tezkor choralar ko'rish
		6. Hujjatlar va hisobotlarni mustaqil to'ldirish mas'uliyati bajarilgan ishlar, resurs sarfi va nosozliklar bo'yicha
		7. Ish jarayonini tartibga solish va muvofiqlashtirish mas'uliyati boshqa xodimlar bilan hamkorlikda samarali ishlashda
G2.3 Tortish ishlarini	G2.01.3 Tortish	Mehnat harakatlari:

belgilangan texnologik rejimlar, yo'riqnomalar va ishlab chiqarish topshiriqlariga muvofiq bajarish, ish jarayonini nazorat qilish va kerakli hollarda tartibga solish	ishlarini texnologik rejimlar va ishlab chiqarish talablariga muvofiqlashtirish	1. Ish boshlanishidan oldin texnologik rejim va ishlab chiqarish talablarini o'rganadi
		2. Agregatni ishga tayyorlaydi va ishga tushiradi
		3. Tortish ishlarini belgilangan texnologik rejim va ishlab chiqarish topshiriqlariga muvofiq bajaradi
		4. Ish jarayonini uzluksiz nazorat qiladi va parametrlarni monitoring qiladi
		5. Nosozliklar va xatoliklarni aniqlash hamda oldini olish choralari ko'radi
		6. Ish jarayonida texnologik yo'riqnomalarga qat'iy rioya qiladi
		7. Ish jarayonini muvofiqlashtiradi va zarur hollarda tartibga soladi
		8. Ish xavfsizligi va mehnat muhofazasi qoidalariga rioya qiladi
		9. Ish jarayonidagi resurs va energiya sarfini nazorat qiladi va tejash choralari ko'radi
		10. Ish yakunida ish jarayoni, bajarilgan ishlar va nosozliklar bo'yicha hujjatlarni tayyorlaydi va hisobot beradi
		Ko'nikmalar:
		Texnik bilim va ko'nikma agregatning tuzilishi, ishlash printsiplari va texnik xizmat ko'rsatishni bilish
		Boshqaruv ko'nikmasi agregatni xavfsiz va samarali boshqarish, harakatlarni muvofiqlashtirish
		Nazorat va monitoring ko'nikmasi texnik holatni tekshirish, nosozliklarni aniqlash va tezkor choralar ko'rish
		Xavfsizlik va mehnat muhofazasi ko'nikmasi mehnat xavfsizligi qoidalariga rioya qilish va favqulodda vaziyatlarda to'g'ri harakat qilish
		Resurslardan samarali foydalanish ko'nikmasi yoqilg'i, elektr va materiallarni tejash, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish
		Hujjatlar va hisobot yuritish ko'nikmasi ish jarayoni, nosozliklar va resurs sarfi bo'yicha belgilangan tartibda hujjatlarni

		to'ldirish va hisobot berish
		Muammolarni tezkor hal etish va qaror qabul qilish ko'nikmasi ish jarayonidagi noxush holatlarni aniqlash va to'g'ri choralar ko'rish
		Ish jarayonini muvofiqlashtirish va samarali tashkil etish ko'nikmasi boshqa xodimlar bilan hamkorlikda ishlash va ishlarni uzluksiz bajarilishini ta'minlash
		Bilimlar:
		Agregatning tuzilishi va ishlash printsiplari barcha asosiy mexanizm va tizimlarning qanday ishlashini bilish
		Texnologik jarayonlar bilimlari tortish ishlarini belgilangan rejim va texnologik yo'riqnomaga muvofiq bajarish
		Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash bilimlari agregatni tekshirish, moylash, sozlash va joriy ta'mirlash usullari
		Ishlab chiqarish xavfsizligi va mehnat muhofazasi bilimlari shaxsiy va atrof-muhit xavfsizligini ta'minlash qoidalari
		Resurslar va energiya tejash bilimlari yoqilg'i, elektr energiyasi va materiallarni samarali ishlatish
		Diagnostika va nosozliklarni aniqlash bilimlari texnik nosozliklarni aniqlash va oldini olish usullari
		Hujjatlarni yuritish va hisobot berish bilimlari ish jarayoni, resurs sarfi va nosozliklar bo'yicha hujjatlarni to'ldirish tartibi
		Favqulodda vaziyatlarda harakat qilish va xavfsizlik choralarini bilish
		Ish samaradorligini oshirish va ishlab chiqarish jarayonini muvofiqlashtirish bilimlari
		Boshqaruv va muvofiqlashtirish bilimlari ish jarayonini tashkil etish, boshqa xodimlar bilan hamkorlik qilish va ishlarni uzluksiz bajarilishini ta'minlash
	G2.02.3 Tortish jarayonini nazorat qilish, boshqarish	Mehnat harakatlari:
		1. Ish boshlanishidan oldin jarayonni rejalashtiradi va texnologik talablarni

	va tartibga solish	o'rganadi
		2. Agregatni ishga tayyorlaydi va ishga tushiradi
		3. Tortish ishlarini belgilangan texnologik rejimlarga muvofiq bajarilishini ta'minlaydi
		4. Ish jarayonini uzluksiz nazorat qiladi va parametrlarni monitoring qiladi
		5. Nosozliklar, xatoliklar va favqulodda holatlarni aniqlaydi
		6. Ish jarayonini zarur hollarda tartibga soladi va boshqaruv choralarini qo'llaydi
		7. Ish xavfsizligi va mehnat muhofazasi qoidalariga rioya qilishni ta'minlaydi
		8. Ish yakunida bajarilgan ishlar, nosozliklar va resurs sarfi bo'yicha hujjatlarni to'ldiradi va hisobot beradi
		Ko'nikmalar:
		Texnik bilim va ko'nikma agregatning tuzilishi, ishlash printsiplari va texnik xizmat ko'rsatishni bilish
		Boshqaruv ko'nikmasi agregatni xavfsiz va samarali boshqarish, harakatlarni muvofiqlashtirish
		Nazorat va monitoring ko'nikmasi texnik holatni tekshirish, nosozliklarni aniqlash va tezkor choralar ko'rish
		Xavfsizlik va mehnat muhofazasi ko'nikmasi mehnat xavfsizligi qoidalariga rioya qilish va favqulodda vaziyatlarda to'g'ri harakat qilish
		Resurslardan samarali foydalanish ko'nikmasi yoqilg'i, elektr va materiallarni tejash, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish
		Hujjatlar va hisobot yuritish ko'nikmasi ish jarayoni, nosozliklar va resurs sarfi bo'yicha belgilangan tartibda hujjatlarni to'ldirish va hisobot berish
		Muammolarni tezkor hal etish va qaror qabul qilish ko'nikmasi ish jarayonidagi noxush holatlarni aniqlash va to'g'ri choralar ko'rish
		Ish jarayonini muvofiqlashtirish va samarali tashkil etish ko'nikmasi boshqa xodimlar bilan hamkorlikda ishlash va

		ishlarni uzluksiz bajarilishini ta'minlash
		Texnologik jarayonlarni optimallashtirish ko'nikmasi ish samaradorligini oshirish, vaqt va resurslarni tejash imkoniyatlarini aniqlash va qo'llash
		Bilimlar:
		Agregatning tuzilishi va ishlash printsiplari barcha asosiy mexanizm va tizimlarning qanday ishlashini bilish
		Texnologik jarayonlar bilimlari tortish ishlarini belgilangan rejim va texnologik yo'riqnomaga muvofiq bajarish
		Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash bilimlari agregatni tekshirish, moylash, sozlash va joriy ta'mirlash usullari
		Ishlab chiqarish xavfsizligi va mehnat muhofazasi bilimlari shaxsiy va atrof-muhit xavfsizligini ta'minlash qoidalari
		Resurslar va energiya tejash bilimlari yoqilg'i, elektr energiyasi va materiallarni samarali ishlatish
		Diagnostika va nosozliklarni aniqlash bilimlari texnik nosozliklarni aniqlash va oldini olish usullari
		Hujjatlarni yuritish va hisobot berish bilimlari ish jarayoni, resurs sarfi va nosozliklar bo'yicha hujjatlarni to'ldirish tartibi
		Favqulodda vaziyatlarda harakat qilish va xavfsizlik choralarini bilish
		Ish samaradorligini oshirish va ishlab chiqarish jarayonini muvofiqlashtirish bilimlari
		Boshqaruv va muvofiqlashtirish bilimlari ish jarayonini tashkil etish, boshqa xodimlar bilan hamkorlik qilish va ishlarni uzluksiz bajarilishini ta'minlash
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Ish vazifalarini belgilangan tartibda va sifatli bajarish mas'uliyati agregatni boshqarish, texnik holatini nazorat qilish va ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarish jarayonida
		2. Ish jarayonida mustaqil qarorlar qabul qilish ko'nikmasi texnologik jarayonlar, nosozliklarni aniqlash va xavfsizlik

		choralarini o'z vaqtida qo'llashda
		3. Texnika xavfsizligi va mehnat muhofazasi qoidalariga rioya qilish mas'uliyati shaxsiy va atrof-muhit xavfsizligini ta'minlashda
		4. Resurslardan samarali foydalanish mas'uliyati yoqilg'i, elektr energiyasi va materiallarni tejashda
		5. Ish jarayonidagi nosozlik va favqulodda vaziyatlarda mas'uliyatni o'z zimmasiga olish va tezkor choralar ko'rish
		6. Hujjatlar va hisobotlarni mustaqil to'ldirish mas'uliyati bajarilgan ishlar, resurs sarfi va nosozliklar bo'yicha
		7. Ish jarayonini tartibga solish va muvofiqlashtirish mas'uliyati boshqa xodimlar bilan hamkorlikda samarali ishlashda
		8. Ish jarayonida sifat va samaradorlikni ta'minlash mas'uliyati texnologik jarayonlarni kuzatish va zarur chora ko'rishda
		9. Favqulodda holatlarda tezkor va mustaqil qarorlar qabul qilish qobiliyati ish xavfsizligini va ishlab chiqarish uzluksizligini ta'minlashda
		10. Ish jarayonida o'z faoliyatini baholash va takomillashtirish mas'uliyati jarayonni yaxshilash va nosozliklarni kamaytirishda
G3.3 Tortish agregatining texnik jihatdan soz holatda bo'lishini ta'minlash, uni muntazam tekshirish, texnik xizmat ko'rsatish va joriy ta'mirlash ishlarini bajarishda ishtirok etish	G3.01.3 Tortish agregatining texnik holatini kompleks nazorat qilish va monitoring qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Ish boshlanishidan oldin agregatning texnik holatini vizual tekshiradi
		2. Asosiy mexanizm va tizimlarni tekshiradi va ularning ish faoliyatini baholaydi
		3. Ishga tushirishdan oldin ishchi elementlar va tizimlarni sozlaydi
		4. Ish jarayonida agregat parametrlarini uzluksiz monitoring qiladi
		5. Nosozlik belgilarini aniqlaydi va tezkor choralar ko'radi
		6. Agregatning ishlash samaradorligini baholaydi va ish parametrlari bilan solishtiradi
		7. Texnik xizmat ko'rsatish va joriy

		ta'mirlash zaruratini aniqlaydi
		8. Ish jarayonida xavfsizlik choralari ta'minlaydi
		9. Energiyadan, yoqilg'idan va materiallardan samarali foydalanishni nazorat qiladi
		10. Nosozliklar va ish jarayonidagi xatoliklarni oldini olish bo'yicha choralar ko'radi
		11. Agregat ish faoliyatini doimiy qayd etadi va monitoring natijalarini tahlil qiladi
		12. Hujjatlar va hisobotlarni to'ldirish bo'yicha belgilangan tartibni bajaradi
		13. Agregatning texnik holati va ish samaradorligini oshirish bo'yicha takliflar beradi
		Ko'nikmalar:
		Texnik bilim va ko'nikma agregatning tuzilishi, ishlash printsiplari va texnik xizmat ko'rsatishni bilish
		Boshqaruv ko'nikmasi agregatni xavfsiz va samarali boshqarish, harakatlarni muvofiqlashtirish
		Nazorat va monitoring ko'nikmasi texnik holatni tekshirish, nosozliklarni aniqlash va tezkor choralar ko'rish
		Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash ko'nikmasi agregatni muntazam sozlash va joriy ta'mirlash ishlarini amalga oshirish
		Xavfsizlik va mehnat muhofazasi ko'nikmasi mehnat xavfsizligi qoidalariga rioya qilish va favqulodda vaziyatlarda to'g'ri harakat qilish
		Resurslardan samarali foydalanish ko'nikmasi yoqilg'i, elektr va materiallarni tejash, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish
		Hujjatlar va hisobot yuritish ko'nikmasi ish jarayoni, nosozliklar va resurs sarfi bo'yicha belgilangan tartibda hujjatlarni to'ldirish va hisobot berish
		Muammolarni tezkor hal etish va qaror qabul qilish ko'nikmasi ish jarayonidagi noxush holatlarni aniqlash va to'g'ri choralar ko'rish

		Ish jarayonini optimallashtirish va muvofiqlashtirish ko'nikmasi ish samaradorligini oshirish, vaqt va resurslarni tejash hamda boshqa xodimlar bilan hamkorlik qilish
		Bilimlar:
		Agregatning tuzilishi va ishlash printsiplari barcha asosiy mexanizm va tizimlarning qanday ishlashi
		Texnologik jarayonlar bilimlari tortish ishlarini belgilangan rejim va texnologik yo'riqnomaga muvofiq bajarish
		Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash bilimlari agregatni tekshirish, moylash, sozlash va joriy ta'mirlash usullari
		Ishlab chiqarish xavfsizligi va mehnat muhofazasi bilimlari shaxsiy va atrof-muhit xavfsizligini ta'minlash qoidalari
		Resurslar va energiya tejash bilimlari yoqilg'i, elektr energiyasi va materiallarni samarali ishlatish
		Diagnostika va nosozliklarni aniqlash bilimlari texnik nosozliklarni aniqlash va oldini olish usullari
		Hujjatlarni yuritish va hisobot berish bilimlari ish jarayoni, resurs sarfi va nosozliklar bo'yicha hujjatlarni to'ldirish tartibi
		Favqulodda vaziyatlarda harakat qilish va xavfsizlik choralarini bilish
		Ish samaradorligini oshirish va ishlab chiqarish jarayonini muvofiqlashtirish
		Boshqaruv va muvofiqlashtirish bilimlari ish jarayonini tashkil etish, boshqa xodimlar bilan hamkorlik qilish va ishlarni uzluksiz bajarilishini ta'minlash
		Tortish agregatining texnik holatini kompleks nazorat qilish va monitoring qilish
		Ish jarayonini optimallashtirish, nosozliklarni oldini olish va resurslarni tejash
	G3.02.3 Texnik xizmat ko'rsatish va joriy ta'mirlash	Mehnat harakatlari:
		1. Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash ishlarini rejalashtiradi va jadval asosida

	ishlarini tashkil etish va bajarilishini ta'minlash	tayyorlaydi
		2. Zarur asbob-uskunalar, ehtiyot qismlar va materiallarni tayyorlaydi
		3. Agregatni ish holatidan chiqaradi va texnik xizmat ko'rsatishga tayyorlaydi
		4. Tekshirish va diagnostika ishlarini amalga oshiradi
		5. Joriy ta'mirlash ishlarini bajaradi va texnik holatni tiklaydi
		6. Ish jarayonida xavfsizlik choralarini ta'minlaydi va mehnat muhofazasiga rioya qiladi
		7. Ta'mirlash va xizmat ko'rsatish jarayonini nazorat qiladi, ish sifatini baholaydi
		8. Ish yakunida bajarilgan ishlar bo'yicha hujjatlarni to'ldiradi va hisobot beradi
		Ko'nikmalar:
		Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash ko'nikmasi agregatni muntazam sozlash, moylash va joriy ta'mirlash ishlarini bajarish
		Diagnostika va nosozliklarni aniqlash ko'nikmasi texnik holatni tekshirish va nosozliklarni aniqlash
		Ish jarayonini rejalashtirish va muvofiqlashtirish ko'nikmasi xizmat ko'rsatish va ta'mirlash ishlarini samarali tashkil etish
		Boshqaruv ko'nikmasi ish jarayonini nazorat qilish va zarur hollarda tartibga solish
		Xavfsizlik va mehnat muhofazasi ko'nikmasi ish jarayonida xavfsizlik choralarini ta'minlash
		Resurslarni samarali ishlatish ko'nikmasi ehtiyot qismlar, asbob-uskunalar va materiallarni tejash
		Hujjatlar va hisobotlarni yuritish ko'nikmasi bajarilgan ishlar va ta'mirlash natijalarini to'g'ri qayd etish
		Bilimlar:
		Agregatning tuzilishi va ishlash printsiplari barcha asosiy mexanizm va tizimlarning qanday ishlashini bilish

		Texnologik jarayonlar bilimlari tortish ishlarini belgilangan rejim va texnologik yo'riqnomaga muvofiq bajarish
		Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash bilimlari agregatni tekshirish, moylash, sozlash va joriy ta'mirlash usullari
		Ishlab chiqarish xavfsizligi va mehnat muhofazasi bilimlari shaxsiy va atrof-muhit xavfsizligini ta'minlash qoidalari
		Resurslar va energiya tejash bilimlari yoqilg'i, elektr energiyasi va materiallarni samarali ishlatish
		Diagnostika va nosozliklarni aniqlash bilimlari texnik nosozliklarni aniqlash va oldini olish usullari
		Hujjatlarni yuritish va hisobot berish bilimlari ish jarayoni, resurs sarfi va nosozliklar bo'yicha hujjatlarni to'ldirish tartibi
		Favqulodda vaziyatlarda harakat qilish va xavfsizlik choralarini bilish
		Ish samaradorligini oshirish va ishlab chiqarish jarayonini muvofiqlashtirish
		Boshqaruv va muvofiqlashtirish bilimlari ish jarayonini tashkil etish, boshqa xodimlar bilan hamkorlik qilish va ishlarni uzluksiz bajarilishini ta'minlash
		Tortish agregatining texnik holatini kompleks nazorat qilish va monitoring qilish bilimlari
		Ish jarayonini optimallashtirish, nosozliklarni oldini olish va resurslarni tejash bo'yicha bilimlar
		Texnik xizmat ko'rsatish va joriy ta'mirlash ishlarini rejalashtirish va tashkil etish
		Ish jarayonida sifat va xavfsizlikni ta'minlash, ish samaradorligini baholash va takomillashtirish
	G3.03.3 Agregatni uzluksiz va samarali ishlashga tayyor holda saqlash	Mehnat harakatlari:
		1. Agregatning texnik holatini muntazam tekshiradi va vizual nazorat qiladi
		2. Ishchi mexanizm va tizimlarni moylaydi va sozlaydi
		3. Asbob-uskunalar, ehtiyot qismlar va materiallarni tayyorlaydi va yetkazib

		berishni ta'minlaydi
		4. Texnologik yo'riqnomaga muvofiq texnik xizmat ko'rsatish ishlarini bajaradi
		5. Nosozliklarni aniqlaydi va ularni oldini olish bo'yicha choralar ko'radi
		6. Ish jarayonida xavfsizlik choralarini ta'minlaydi
		7. Agregatni ishga tayyorlaydi va ishga tushirishni rejalashtiradi
		8. Ish jarayonini nazorat qiladi va parametrlarni monitoring qiladi
		9. Resurslar va energiya sarfini nazorat qiladi, tejash choralarini qo'llaydi
		10. Bajarilgan ishlar va texnik holat bo'yicha hujjatlarni to'ldiradi va hisobot beradi
		Ko'nikmalar:
		Texnik xizmat ko'rsatish va sozlash ko'nikmasi agregatni muntazam tayyorlash va ishlashga tayyor holatda saqlash
		Nazorat va monitoring ko'nikmasi ish jarayonidagi parametrlarni kuzatish va nosozliklarni aniqlash
		Diagnostika ko'nikmasi texnik holatni baholash va muammolarni aniqlash
		Boshqaruv ko'nikmasi ish jarayonini muvofiqlashtirish va zarur hollarda tartibga solish
		Xavfsizlik va mehnat muhofazasi ko'nikmasi ish jarayonida xavfsiz ishlashni ta'minlash
		Resurslarni tejash va samarali foydalanish ko'nikmasi yoqilg'i, elektr energiyasi va materiallarni tejash
		Hujjatlar va hisobotlarni yuritish ko'nikmasi bajarilgan ishlar va nosozliklar bo'yicha hujjatlarni to'ldirish
		Ish jarayonini optimallashtirish va samaradorlikni oshirish ko'nikmasi ishni uzluksiz va sifatli bajarilishini ta'minlash
		Bilimlar:
		Agregatning tuzilishi va ishlash printsiplari barcha mexanizm va tizimlarning qanday ishlashini bilish

QCL7527		Texnologik jarayonlar bilimlari tortish ishlarini belgilangan rejim va yo'riqnomaga muvofiq bajarish
		Texnik xizmat ko'rsatish va joriy ta'mirlash bilimlari agregatni tekshirish, moylash, sozlash va ta'mirlash usullari
		Ishlab chiqarish xavfsizligi va mehnat muhofazasi bilimlari ish jarayonida shaxsiy va atrof-muhit xavfsizligini ta'minlash
		Diagnostika va nosozliklarni aniqlash bilimlari texnik nosozliklarni aniqlash va oldini olish
		Resurslar va energiya tejash bilimlari yoqilg'i, elektr va materiallarni samarali ishlatish
		Ish jarayonini nazorat qilish va monitoring qilish bilimlari parametrlarni kuzatish va muammolarni aniqlash
		Hujjatlar va hisobotlarni yuritish bilimlari bajarilgan ishlar va texnik holat bo'yicha hujjatlarni to'ldirish
		Ish jarayonini optimallashtirish va uzluksiz ishlashni ta'minlash bilimlari ish samaradorligini oshirish va nosozliklarni kamaytirish
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Ish vazifalarini belgilangan tartibda va sifatli bajarish mas'uliyati agregatni boshqarish, texnik holatini nazorat qilish va ishlab chiqarish topshiriqlarini bajarish jarayonida
		2. Ish jarayonida mustaqil qarorlar qabul qilish ko'nikmasi texnologik jarayonlar, nosozliklarni aniqlash va xavfsizlik choralarini o'z vaqtida qo'llashda
		3. Texnika xavfsizligi va mehnat muhofazasi qoidalariga rioya qilish mas'uliyati shaxsiy va atrof-muhit xavfsizligini ta'minlashda
		4. Resurslardan samarali foydalanish mas'uliyati yoqilg'i, elektr energiyasi va materiallarni tejashda
		5. Ish jarayonidagi nosozlik va favqulodda vaziyatlarda mas'uliyatni o'z zimmasiga olish va tezkor choralar ko'rish
		6. Hujjatlar va hisobotlarni mustaqil

		to'ldirish mas'uliyati bajarilgan ishlar, resurs sarfi va nosozliklar bo'yicha
		7. Ish jarayonini tartibga solish va muvofiqlashtirish mas'uliyati boshqa xodimlar bilan hamkorlikda samarali ishlashda
		8. Ish jarayonida sifat va samaradorlikni ta'minlash mas'uliyati texnologik jarayonlarni kuzatish va zarur chora ko'rishda
		9. Favqulodda holatlarda tezkor va mustaqil qarorlar qabul qilish qobiliyati ish xavfsizligini va ishlab chiqarish uzluksizligini ta'minlashda
		10. Ish faoliyatini baholash va takomillashtirish mas'uliyati jarayonni yaxshilash va nosozliklarni kamaytirishda
G4.3 Bajarilgan ishlar, agregatning ishlash ko'rsatkichlari, yoqilg'i va energiya sarfi hamda aniqlangan nosozliklar bo'yicha belgilangan tartibda hujjatlarni to'ldirish	G4.01.3 Ish jarayoni va agregat faoliyati bo'yicha hujjatlarni yuritish	Mehnat harakatlari:
		1. Bajarilgan ishlar, texnik xizmat ko'rsatadi va ta'mirlash jarayonlarini tizimli ravishda qayd etadi
		2. Agregatning ishlash ko'rsatkichlari, texnologik parametrlar va monitoring natijalarini hujjatlashtiradi
		3. Yoqilg'i, energiya, suv va materiallar sarfini hisobga oladi va resurslarni samarali boshqarish uchun hujjatlarda qayd etadi
		4. Aniqlangan nosozliklar, ularni bartaraf etish choralari va texnik xatoliklarni tizimli qayd qiladi
		5. Ish jarayoni va texnologik parametrlarni belgilangan shaklda va me'yoriy tartibda hujjatlashtiradi
		6. Hisobotlarni tayyorlaydi, ularni tahlil qiladi va rahbariyatga taqdim etadi
		7. Avvalgi hujjatlarni o'rganadi, tahlil qiladi va kelgusida ish samaradorligini oshirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqadi
		8. Hujjatlarni yuritish jarayonida mehnat xavfsizligi, ish samaradorligi va texnologik talablarni hisobga olgan holda tizimni muntazam yangilaydi
		Ko'nikmalar:
		Hujjatlarni to'ldirish ko'nikmasi bajarilgan

		ishlar va texnik xizmat ko'rsatish natijalarini aniq va tizimli qayd etish
		Ish jarayoni monitoringi ko'nikmasi agregat parametrlarini kuzatish va ma'lumotlarni hujjatlashtirish
		Resurslarni hisobga olish ko'nikmasi yoqilg'i, energiya va materiallar sarfini qayd etish va nazorat qilish
		Nosozliklarni qayd etish va tahlil qilish ko'nikmasi aniqlangan xatoliklarni hujjatlarda belgilash
		Hisobot tayyorlash ko'nikmasi ma'lumotlarni jamlash, tahlil qilish va rahbariyatga taqdim etish
		Me'yoriy va tartibni bilish ko'nikmasi hujjatlarni belgilangan shakl va tartibda yuritish
		Tahlil va baholash ko'nikmasi avvalgi hujjatlar asosida ish samaradorligini baholash
		Axborotlarni tizimlash va saqlash ko'nikmasi ma'lumotlarni tartib bilan arxivlash va kelgusida foydalanish
		Ish samaradorligini oshirish ko'nikmasi hujjatlarni yuritish jarayonida tizimni optimallashtirish va ish jarayonini yaxshilash
		Bilimlar:
		Ish jarayonini va texnologik parametrlarni hujjatlashtirish qoidalari
		Bajarilgan ishlar va texnik xizmat ko'rsatish ishlarini tizimli qayd etish
		Agregatning ishlash ko'rsatkichlarini aniqlash va qayd etish
		Yoqilg'i, energiya va materiallar sarfini hisobga olish va nazorat qilish
		Aniqlangan nosozliklar va ularni bartaraf etish choralarini hujjatlashtirish bilimlari
		Ish jarayoni va texnologik parametrlarni belgilangan shakl va me'yoriy tartibda qayd etish
		Hisobot tayyorlash va rahbariyatga taqdim etish
		Avvalgi hujjatlarni o'rganish va tahlil qilish
		Ish samaradorligini oshirish va jarayonlarni

		optimallashtirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqish Hujjatlarni yuritishda mehnat xavfsizligi va texnologik talablarni hisobga olish Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash ishlarini hujjatlashtirish Ish jarayonini nazorat qilish va monitoring qilish Ma'lumotlarni tizimlash va arxivlash Ish samaradorligini baholash va takomillashtirish
	G4.02.3 Ishlab chiqarish ko'rsatkichlari va resurs sarfi bo'yicha hisobot tayyorlash	Mehnat harakatlari: 1. Ish jarayonidagi barcha ishlab chiqarish ko'rsatkichlarini muntazam kuzatadi va tizimli yig'adi 2. Yoqilg'i, elektr energiyasi, suv va materiallar sarfini batafsil hisobga oladi va qayd etadi 3. Ish samaradorligi va ishlab chiqarish natijalarini tahlil qiladi, muammolarni aniqlaydi 4. Aniqlangan nosozliklar, texnik xatoliklar va ish jarayonidagi kamchiliklarni hisobotga kiritadi 5. Hisobotlarni belgilangan shakl, me'yoriy tartib va standartlarga muvofiq tayyorlaydi 6. Tayyorlangan hisobotlarni rahbariyatga taqdim etadi va kerakli tavsiyalarni beradi 7. Hisobotlar asosida ishlab chiqarish jarayonini optimallashtiradi, resurslardan samarali foydalanadi va ish samaradorligini oshirish bo'yicha chora-tadbirlarni ishlab chiqadi Ko'nikmalar: Ma'lumot yig'ish ko'nikmasi ishlab chiqarish ko'rsatkichlari va resurs sarfini muntazam kuzatish Hisob-kitob ko'nikmasi yoqilg'i, elektr energiyasi, suv va materiallar sarfini to'g'ri hisoblash Tahlil va baholash ko'nikmasi ishlab chiqarish natijalarini baholash va muammolarni aniqlash Hujjatlar va hisobotlar tayyorlash ko'nikmasi belgilangan shakl va me'yoriy

QCL7527		tartibda hujjatlarni to'ldirish
		Nosozliklarni qayd etish ko'nikmasi aniqlangan xatolik va texnik kamchiliklarni hisobotga kiritish
		Hisobotlarni taqdim etish ko'nikmasi rahbariyatga ma'lumotlarni yetkazish va tavsiyalar berish
		Jarayonni optimallashtirish ko'nikmasi hisobot natijalari asosida ishlab chiqarish samaradorligini oshirish
		Resurslarni boshqarish ko'nikmasi yoqilg'i, energiya va materiallarni tejash va samarali ishlatishni nazorat qilish
		Bilimlar:
		Ish jarayoni va texnologik parametrlarni hujjatlashtirish qoidalari
		Ishlab chiqarish ko'rsatkichlarini to'g'ri aniqlash va qayd etish
		Resurslar va energiya sarfini hisobga olish va nazorat qilish
		Ish samaradorligini baholash va tahlil qilish
		Aniqlangan nosozliklar va xatoliklarni hujjatlashtirish
		Hisobotlarni belgilangan shakl va me'yoriy tartibda tayyorlash
		Rahbariyatga hisobot taqdim etish va tavsiyalar berish bilimlari
		Avvalgi hujjatlarni o'rganish va tahlil qilish
		Ish samaradorligini oshirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqish
		Hujjatlarni yuritishda mehnat xavfsizligi va texnologik talablarni hisobga olish
		Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash ishlarini hisobotga kiritish
		Ish jarayonini nazorat qilish va monitoring qilish
		Ma'lumotlarni tizimlash va arxivlash bilimlari
		Ish samaradorligini optimallashtirish va resurslardan samarali foydalanish
	G4.03.3 Aniqlangan nosozliklar va texnik hodisalar	Mehnat harakatlari:
		1. Ish jarayonida agregat va mexanizmlardagi nosozliklar, xatoliklar va texnik hodisalarni muntazam kuzatadi

	haqida ma'lumotlarni belgilangan tartibda qayd etish	2. Aniqlangan nosozlik va hodisalar turini, og'irlik darajasini va ta'sir doirasini baholaydi
		3. Nosozliklar va hodisalar sabablarini aniqlaydi, ularni oldini olish choralarini tahlil qiladi
		4. Belgilangan shakl va me'yoriy tartibda barcha ma'lumotlarni tizimli qayd etadi
		5. Nosozlik va hodisalar bo'yicha hisobotlar, jurnal va elektron tizimlarda ma'lumotlarni to'ldiradi
		6. Texnik xizmat va ta'mirlash ishlariga tavsiyalar kiritadi hamda ularni amalga oshirishni nazorat qiladi
		7. Rahbariyat, texnik xizmat va boshqa tegishli bo'limlarga ma'lumotlarni yetkazadi va muhim masalalarni muvofiqlashtiradi
		8. Avvalgi ma'lumotlarni tahlil qiladi va kelgusida ish samaradorligini oshiradi, nosozliklarni kamaytirish bo'yicha strategiyalar ishlab chiqadi
		Ko'nikmalar:
		Kuzatuv ko'nikmasi ish jarayonida nosozlik va texnik hodisalarni aniqlash va muntazam kuzatish
		Tahlil ko'nikmasi nosozlik va hodisalar sabablarini aniqlash va ularni baholash
		Hujjatlarni to'ldirish ko'nikmasi ma'lumotlarni belgilangan shakl va tartibda qayd etish
		Hisobot tayyorlash ko'nikmasi nosozliklar va hodisalar bo'yicha hisobotlar tuzish
		Tavsiyalar ishlab chiqish ko'nikmasi nosozliklarni bartaraf etish va oldini olish bo'yicha chora-tadbirlarni belgilash
		Axborot yetkazish ko'nikmasi ma'lumotlarni rahbariyat va texnik xizmatga yetkazish
		Tahlil va optimallashtirish ko'nikmasi avvalgi ma'lumotlardan foydalanib ish samaradorligini oshirish va nosozliklarni kamaytirish
		Bilimlar:

		Agregat va uning mexanizmlarining tuzilishi va ishlash printsiplari
		Ish jarayonidagi texnik nosozliklarni aniqlash va ularni tahlil qilish bilimlari
		Texnik hodisalar turini va og'irlik darajasini baholash bilimlari
		Nosozliklar va hodisalar sabablarini aniqlash va oldini olish choralarini belgilash bilimlari
		Ma'lumotlarni belgilangan shakl va tartibda qayd etish qoidalari
		Hujjatlarni to'ldirish va hisobotlar tayyorlash bilimlari
		Elektron va qog'oz shakldagi jurnal va hisobot tizimlarini yuritish bilimlari
		Texnik xizmat va ta'mirlash ishlariga tavsiyalar ishlab chiqish bilimlari
		Ma'lumotlarni rahbariyat va tegishli bo'limlarga yetkazish bilimlari
		Avvalgi ma'lumotlarni tahlil qilish va ish samaradorligini oshirish bilimlari
		Ish xavfsizligi va texnologik talablarni hisobga olish bilimlari
		Nosozliklarni kamaytirish va ishlab chiqarish jarayonini optimallashtirish bilimlari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Ish vazifalarini belgilangan tartibda va sifatli bajarish mas'uliyati ish jarayonida texnik nosozlik va hodisalarni qayd etishda
		2. Ish jarayonida mustaqil qarorlar qabul qilish ko'nikmasi nosozlik va hodisalarni aniqlash va ularni belgilangan tartibda qayd etishda
		3. Texnika xavfsizligi va mehnat muhofazasi qoidalarga rioya qilish mas'uliyati shaxsiy va atrof-muhit xavfsizligini ta'minlashda
		4. Aniqlangan nosozlik va hodisalarni to'g'ri va vaqtda qayd etish mas'uliyati ish jarayonini uzluksiz va samarali davom ettirishda
		5. Hujjatlarni to'ldirish va hisobot berish mas'uliyati ma'lumotlarni aniqlik bilan qayd etishda
		6. Nosozliklarni bartaraf etish va oldini

QCL7527		olish choralarini taklif qilish mas’uliyati ish samaradorligini oshirishda 7. Rahbariyat va tegishli bo’limlarga ma’lumotlarni yetkazish mas’uliyati ish jarayonini muvofiqlashtirishda 8. Avvalgi ma’lumotlarni tahlil qilish va kelgusida ish samaradorligini oshirish mas’uliyati 9. Ish jarayonida sifat va samaradorlikni ta’minlash mas’uliyati texnik hodisalar va nosozliklarni kamaytirishda 10. Favqulodda holatlarda tezkor va mustaqil qarorlar qabul qilish qobiliyati ish xavfsizligi va ishlab chiqarish uzluksizligini ta’minlashda
	Texnik va/yoki texnologik talab: QCL7527	Agregat va uning mexanizmlarini belgilangan texnik parametrlar va ish rejimlariga mos ravishda ishlatish Ish jarayonida texnologik yo’riqnomalar va ishlab chiqarish standartlariga qat’iy rioya qilish Nosozlik va texnik hodisalarni aniqlash va belgilangan tartibda qayd etish Texnik xizmat ko’rsatish va joriy ta’minlash ishlarini texnologik talablar asosida bajarish Ish jarayonida xavfsizlik va mehnat muhofazasi qoidalariga muvofiq harakat qilish Yoqilg’i, energiya va materiallar sarfini texnologik me’yorlarga muvofiq nazorat qilish Ish jarayonini optimallashtirish va ishlab chiqarish samaradorligini oshirish uchun texnologik tavsiyalarga amal qilish Hujjatlar va hisobotlarni belgilangan shakl va texnologik talablar asosida yuritish Agregatni uzluksiz va samarali ishlashga tayyor holda saqlash bo’yicha texnik va texnologik talablarni bajarish Favqulodda vaziyatlarda texnologik talablar va xavfsizlik qoidalariga muvofiq tezkor choralar ko’rish QCL7527

Kasbning nomi:	Dizel poyezd, avtomotrisa mashinisti	
Mashg'ulot nomining kodi:	83110	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	4	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Tortish harakatdagi tarkib mashinistining amaldagi mashinist yordamchisi (mashinist yordamchisi nazarda tutilmagan tortish harakatdagi tarkib bundan mustasno) sifatida 12 oydan kam bo'lmagan mehnat stajiga ega bo'lish.	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	Maxsus ruxsatlar: - tortish harakatdagi tarkibni ta'mirlash (tegishliligi) bo'yicha uchinchi razryaddan past bo'lmagan malaka pasportiga (sertifikatiga) ega bo'lish; - qonun hujjatlarida belgilangan tartibda majburiy dastlabki (ishga kirishda) va davriy tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan), shuningdek, navbatdan tashqari tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan) o'tish.	
	Ishga munosabat va xulq atvor: - rahbarlariga o'z vaqtida va to'g'ri ma'lumotlarni taqdim etish; - o'z bilimi, tajribasi va vakolati doirasida qarorlar qabul qilish; - belgilangan vazifalarni ish vaqtidan unumli va oqilona foydalangan holda bajarish; - mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik texnikasi, atrof muhitni muhofaza qilish, sanitariya gigiyena, yong'in va elektr xavfsizligi qoidalariga rioya qilish; - o'z tajribasini hamkasblari bilan bo'lishish; - jamoa bilan inoq ishlash; - o'z vazifalariga bog'liq yangilik va innovatsiyalarni kuzatib borish, o'zlashtirish va joriy qilish.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	o'rta professional ta'lim yoki umumiy o'rta (o'rta maxsus) ta'lim yoki boshlang'ich professional ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	o'rta professional ta'lim yoki umumiy o'rta (o'rta maxsus) ta'lim yoki boshlang'ich professional ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	5-6 razryadli Dizel poyezd, avtomotrisa mashinisti	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	3	Lokomotiv, motovoz, parovoz

		mashinisti
	3	Teplovoz mashinisti
	4	Elektropoyezd mashinisti
	4	Elektrovoz mashinisti

Mehnat funksiyalarining tavsifi

Kodi va nomi	Mehnat vazifalari
H1.4 Ish jarayonining tayyorlov va yakuniy bosqichlarida vazifalarni bajarish	O'qitish natijalari
	Mehnat harakatlari:
	1. Oldingi mashinistlarning qaydlarini o'rganadi, ularning bartaraf etilganini nazorat qiladi, oxirgi texnik xizmat (ta'mir) sanasini tekshiradi hamda lokomotiv xavfsizlik qurilmalarining sozligiga ishonch hosil qiladi
	2. Asbob-uskunalarini tayyorlaydi va dizel-poyezd, avtomotrisani qabul qilish (topshirish), ekipirovka qilish hamda ishga tayyorlash jarayonida texnik xizmat ko'rsatish ishlarining ketma-ketligini belgilaydi
	3. Dizel-poyezd, avtomotrisani qabul qilish (topshirish) va ishga tayyorlashda asosiy agregatlar, dizel dvigatel, yoqilg'i apparaturasi, elektr, mexanik, tormoz va yordamchi jihozlar, o'lchov-nazorat asboblari, yong'inni aniqlash va o'chirish tizimlari, qum berish qurilmalari, lokomotiv xavfsizlik asboblari va ro'yxatga oluvchi qurilmalar, tezlik o'lchagichlar, isitish agregatlari, konditsionerlar, xabardor qilish tizimi hamda axborot stendlarining to'liq jihozlanganligini tekshiradi
	4. Dizel-poyezd, avtomotrisani qabul qilish (topshirish) va ishga tayyorlash jarayonida aniqlangan nosozliklarni bartaraf etadi yoki ular haqida lokomotiv deposi navbatchisiga xabar beradi
	5. Dizel-poyezd, avtomotrisada inventar, yong'in o'chirish vositalari, tormoz boshmoqlari va signal jihozlari

		mavjudligini tekshiradi
		6. Yo'lovchi salonlari va hojatxona majmualarining sanitariya holatini, tarkibning yuvish, dezinfeksiya vositalari va tozalash inventarlari bilan ta'minlanganligini nazorat qiladi
		7. Dizel-poyezd, avtomotrisani yo'lovchilarni qabul qilishga chiqarishdan oldin amaldagi sanitariya me'yorlariga muvofiq vagonlarni isitadi (yozda sovitadi)
		8. Yoqilg'i, qum, sovituvchi suyuqlik, moylash va artish materiallarining mavjudligini tekshiradi
		9. Yoqilg'i tizimini himoya qilish joylarining holati va butunligini tekshiradi
		Ko'nikmalar:
		Dizel dvigatel, yoqilg'i, mexanik, elektr, pnevmatik, gidravlik, tormoz va yordamchi jihozlar ishida yuzaga kelgan nosozlik sabablarini aniqlash va bartaraf etish
		Kamida 3-razryadli harakatlanuvchi tarkib ta'miri chilangari darajasida chilangarlik ishlarini bajarish
		Ishlarni bajarishda shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida texnik ekspluatatsiya qoidalari va ishlarni bajarishni tartibga soluvchi boshqa me'yoriy hujjatlar
		Dizel-poyezd, avtomotrisaning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Dizel-poyezd, avtomotrisani boshqarish va ekspluatatsiya qilish qoidalari
		Tormoz qurilmalarining ishlash prinsiplari va ulardan foydalanish qoidalari
		Avtomatika va aloqa qurilmalarining ishlash prinsiplari va ulardan foydalanish qoidalari
		Mexanik, elektr, pnevmatik, gidravlik, tormoz va yordamchi jihozlarda

		nosozliklar yuzaga kelish sabablari hamda ularni aniqlash va bartaraf etish usullari
		Kamida 3-razryad darajasidagi chilangarlik ishlari asoslari
		Mexanika va elektrotexnika asoslari
		Mehnatni muhofaza qilish, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologik talablar
		Sifat menejmenti tizimi (SMT) hujjatlari va korxonada mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi (MMBT) hujjatlari
	H1.02.4 Dizel-poyezd, avtomotrisani ishga tayyorlash va uni jihozlash (ekipirovka qilish)	Mehnat harakatlari:
		1. Dizel-poyezd, avtomotrisada yoritish, isitish va ventilyatsiyani yoqadi (o'chiradi).
		2. Dizel-poyezd, avtomotrisa qurilmalari va tizimlarining to'g'ri o'rnatilganini va ishlashini tekshiradi
		3. Dizel-poyezd, avtomotrisani yoqilg'i, qum, suv, moylash va artish materiallari bilan ta'minlash ishlarida ishtirok etadi
		Ko'nikmalar:
		Dizel, yoqilg'i, mexanik, elektr, pnevmatik, gidravlik, tormoz va yordamchi jihozlarda yuzaga kelgan nosozlik sabablarini aniqlash va bartaraf etish
		Dizel-poyezd, avtomotrisani jihozlash ishlarini bajarish
		Ish jarayonida shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida texnik ekspluatatsiya qoidalari va ishlarni bajarishni tartibga soluvchi boshqa me'yoriy hujjatlar
		Dizel-poyezd, avtomotrisaning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Dizel-poyezd, avtomotrisani boshqarish va ekspluatatsiya qilish qoidalari
		Avtomatika va aloqa qurilmalarining ishlash prinsiplari va ulardan foydalanish qoidalari

		Mexanik, elektr, pnevmatik, gidravlik, tormoz va yordamchi jihozlarda nosozliklar yuzaga kelish sabablari va ularni aniqlash va bartaraf etish usullari Kamida 3-razryadli harakatlanuvchi tarkib ta'miri chilangari darajasida chilangarlik ishlari Elektrotexnika asoslari Mehnatni muhofaza qilish, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologik talablar Sifat menejmenti tizimi (SMT) va korxonada mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi (MMBT) hujjatlari
	H1.03.4 Tormozlarni sinovdan o'tkazish	Mehnat harakatlari: 1. Tormoz qurilmalarining ishlashini tekshiradi 2. Tormozlarning pnevmatik tizimidagi havo bosimini nazorat qiladi Ko'nikmalar: Dizel-poyezd, avtomotrisani boshqarish, shu jumladan tormoz tizimini nazorat qilish va boshqarish Pnevmatik, tormoz va yordamchi jihozlarda yuzaga kelgan nosozlik sabablarini aniqlash va bartaraf etish Ish jarayonida shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish Bilimlar: O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida texnik ekspluatatsiya qoidalari va ishlarni bajarishni tartibga soluvchi boshqa me'yoriy hujjatlar Dizel-poyezd, avtomotrisaning tuzilishi va texnik tavsiflari Dizel-poyezd, avtomotrisani boshqarish va ekspluatatsiya qilish qoidalari Tormozlarni boshqarish tuzilishi va texnologiyasi Pnevmatik, tormoz va yordamchi jihozlarda nosozliklar yuzaga kelish sabablari va ularni aniqlash va bartaraf etish usullari Mexanika asoslari Mehnatni muhofaza qilish, yong'in

		xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologik talablar
		Sifat menejmenti tizimi (SMT) va korxonada mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi (MMBT) hujjatlari.
	H1.04.4 Belgilangan hujjatlarni yuritish	Mehnat harakatlari:
		1. Belgilangan hujjatlarni qabul qiladi va topshiradi
		2. Belgilangan shakllar va jurnallarni to'ldiradi, ularning vaqtida va to'g'ri to'ldirilishini nazorat qiladi
		3. Normativ, ma'lumot va buyruq hujjatlarning saqlanishini, foydalanish tartibini va ularning qo'llanilishini ta'minlaydi
		Ko'nikmalar:
		Dizel-poyezd, avtomotrisalar ekspluatatsiya tizimida hisobot yuritish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida texnik ekspluatatsiya qoidalari va ishlarni bajarishni tartibga soluvchi boshqa me'yoriy hujjatlar
		Dizel-poyezd, avtomotrisalar ekspluatatsiya tizimida hisobot yuritish tartibi
		Mehnatni muhofaza qilish, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologik talablar
		Sifat menejmenti tizimi (SMT) va korxonada mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi (MMBT) hujjatlari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Dizel-poyezd, avtomotrisaning texnik holatini muntazam tekshirish va profilaktik xizmat ko'rsatish. Yo'lovchilar xavfsizligini ta'minlash va xavfsizlik talablariga qat'iy rioya qilish.
		2. Aniqlangan nosozliklarni vaqtida bartaraf etish va tegishli hisobot berish.
		3. Ish jarayonida belgilangan texnik reglamentlarga muvofiq harakat qilish.
		4. Nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha mustaqil qaror qabul qilish.
		5. Ish jarayonida yuzaga kelgan

		muammolarni hal qilish uchun tashabbus ko'rsatish.
H2.4 Dizel-poyezd, avtomotrisani boshqarishda oqilona (ratsional) rejimda tashishni amalga oshirish	H2.01.4 Dizel-poyezd, avtomotrisani boshqarish	Mehnat harakatlari:
		1. Mos turdagi dizel poyezdni boshqaradi, uni belgilangan tezlikda va oqilona rejimda yuritishni ta'minlaydi, yo'lovchilarni tashishda harakatning silliqligini ta'minlab, harakat jadvali, reja va temir yo'l profili asosida boshqaradi
		2. Yo'lovchilarni tushirish va chiqarishda xavfsizlikni ta'minlaydi
		3. Radiostansiya orqali belgilangan aloqa reglamenti talablariga muvofiq muzokaralar olib boradi
		4. Zaruratga ko'ra yo'lovchilarni vagon ichidagi ovozli axborot tizimi orqali xabardor qiladi
		5. Belgilangan talablar asosida signal berishning to'g'riligini va o'z vaqtida bajarilishini nazorat qiladi, signal berish harakatlarini rejalashtiradi va amalga oshiradi
		Ko'nikmalar:
		Dizel-poyezd, avtomotrisani boshqarish, shu jumladan tormoz tizimini nazorat qilish va boshqarish
		Lokomotiv brigadasi ishini muvofiqlashtirish
		Radioaloqa qurilmalari bilan ishlash
		Belgilangan signallarni berish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'llardan texnik foydalanish qoidalari va ish faoliyatini tartibga soluvchi boshqa normativ-huquqiy hujjatlar
		Dizel-poyezd, avtomotrisaning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Dizel-poyezd, avtomotrisani boshqarish va foydalanish qoidalari
		Tormoz tizimining tuzilishi va boshqarish texnologiyasi
		Xizmat ko'rsatiladigan uchastkada yo'l sxemasi va profili, yo'l belgilar, belgilangan harakat tezliklari

		Avtomatika va aloqa qurilmalarining ishlash prinsiplari va ulardan foydalanish qoidalari
		Lokomotiv tortish nazariyasining asoslari
H2.02.4 Depo va stansiya yo'llarida manevr ishlarini bajarish		Mehnat muhofazasi, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologik talablar
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
		Mehnat harakatlari:
		1. Dizel-poyezd, avtomotrisaning stansiya va depo yo'llarida xavfsiz harakatlanishini ta'minlaydi
		2. Manevrlar vaqtida harakat tezligini nazorat qiladi va tartibga soladi
		3. Signallar va ko'rsatmalarga rioya etilishini kuzatadi, tashqi signal va ko'rsatmalarga qat'i amal qiladi
		Ko'nikmalar:
		Dizel-poyezd, avtomotrisani boshqarish, shu jumladan poyezd tarkibida tormoz tizimini nazorat qilish va boshqarish
		Lokomotiv brigadasi ishini muvofiqlashtirish
		Radioaloqa qurilmalari bilan ishlash
		Belgilangan signallarni berish va qabul qilish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'llardan texnik foydalanish qoidalari va ish faoliyatini tartibga soluvchi boshqa normativ-huquqiy hujjatlar
		Dizel-poyezd, avtomotrisaning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Dizel-poyezd, avtomotrisani boshqarish va foydalanish qoidalari
		Tormoz tizimining tuzilishi va boshqarish texnologiyasi
		Xizmat ko'rsatiladigan uchastkada yo'l sxemasi va profili, yo'l belgilar, belgilangan harakat tezliklari
		Avtomatika va aloqa qurilmalarining

QCL7527	QCL7527	ishlash prinsiplari va ulardan foydalanish qoidalari
		Lokomotiv tortish nazariyasining asoslari
		Mehnat muhofazasi, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologik talablar
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
	H2.03.4 Tashish xavfsizligiga ta'sir qiluvchi holatlarni nazorat qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Yo'llardagi vaziyatni baholash, jumladan yo'lining holati, signal qurilmalari, temir yo'l kesishmalari va infratuzilmaning boshqa elementlarini tekshiradi
		2. Avariya holatlarining oldini olish choralari ko'radi
		3. Harakat xavfsizligiga tahdid soluvchi xavflar, aniqlangan kamchiliklar haqida, belgilangan shakldagi kitobga qayd etgan holda ma'lumot beradi
		Ko'nikmalar:
		Dizel-poyezd, avtomotrisani boshqarish, shu jumladan tormoz tizimini nazorat qilish va boshqarish
		Harakat xavfsizligiga tahdid soluvchi xavflar aniqlash
		Belgilangan signallarni berish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'llardan texnik foydalanish qoidalari va ish faoliyatini tartibga soluvchi boshqa normativ-huquqiy hujjatlar
		Xizmat ko'rsatiladigan uchastkada yo'l sxemasi va profili, yo'l belgilar, belgilangan harakat tezliklari
		Avtomatika va aloqa qurilmalarining ishlash prinsiplari va ulardan foydalanish qoidalari
		Mehnat muhofazasi, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologik talablar
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT)

H2.04.4 Elektr, mexanik va yordamchi jihozlar, dizel dvigatel hamda gidrouzatmaning sozligi va ishlashini nazorat qilish		hujjatlari
		Mehnat harakatlari:
		1. Yo'l davomida videokuzatuv kameralaridan va bort boshqaruvi tizimlaridan foydalanib dizel poyezdning uzal va agregatlarining texnik holatini nazorat qiladi
		2. Uskunalar, qurilmalar va nazorat-o'lchov asboblari nosozliklari aniqlanganda, lokomotiv depo navbatchisini xabardor qiladi
		3. O'z vakolatlari doirasida to'xtash vaqtida dizel-poyezd, avtomotrisaning holatini tekshiradi, aniqlangan nosozliklarni bartaraf etadi yoki ular haqida lokomotiv depo navbatchisini xabardor qiladi
		4. Dizel-poyezd, avtomotrisa tormozlarining ishlashini tekshirishda tormoz magistralining zichligini nazorat qiladi, aniqlangan kamchiliklarni o'z vakolati doirasida bartaraf etadi yoki bu haqda lokomotiv depo navbatchisini xabardor qiladi
		Ko'nikmalar:
		Dizel-poyezd, avtomotrisani boshqarish, shu jumladan tormoz tizimini nazorat qilish va boshqarish
		Dizel, yoqilg'i, mexanik, elektr, pnevmatik, gidravlik, tormoz va yordamchi uskunalaridagi nosozlik sabablarini aniqlash va bartaraf etish
		Ish jarayonida shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish
		Kamida 3-razryadli harakat tarkibini ta'mirlash chilangari darajasida chilangarlik ishlarini bajarish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'llardan texnik foydalanish qoidalari va ish faoliyatini tartibga soluvchi boshqa normativ-huquqiy hujjatlar
		Dizel-poyezd, avtomotrisaning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Dizel-poyezd, avtomotrisani boshqarish

		va foydalanish qoidalari
		Tormoz tizimining tuzilishi va boshqarish texnologiyasi
		Avtomatika va aloqa qurilmalarining ishlash prinsiplari va ulardan foydalanish qoidalari
		Mexanik, elektr, pnevmatik, gidravlik, tormoz va yordamchi uskunalarda nosozliklarning yuzaga kelish sabablari, ularni aniqlash va bartaraf etish usullari
		Kamida 3-razryadli harakat tarkibini ta'mirlash chilangari darajasidagi chilangarlik ishlari
		Mexanika asoslari
		Elektrotexnika asoslari
		Mehnat muhofazasi, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologik talablar
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
	H2.05.4 Oxirgi stansiyalarda to'xtash vaqtida mexanik qism, buksa uzellari va g'ildirak juftliklarining holatini tekshirish	Mehnat harakatlari:
		1. Oxirgi stansiyalardagi to'xtash vaqtida mexanik qism, buksa uzellari va g'ildirak juftliklarining holatini baholaydi
		2. Nosozliklar aniqlangan taqdirda, lokomotiv depo navbatchisini xabardor qiladi
		3. Dizel-poyezd, avtomotrisada aniqlangan va bartaraf etilgan nosozliklar haqida belgilangan shakldagi jurnalga tegishli yozuvlar kiritadi
		Ko'nikmalar:
		Dizel, yoqilg'i, mexanik, elektr, pnevmatik, gidravlik, tormoz va yordamchi uskunalardagi nosozlik sabablarini aniqlash va bartaraf etish
		Kamida 3-razryadli harakat tarkibini ta'mirlash chilangari darajasida chilangarlik ishlarini bajarish
		Ish jarayonida shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish
		Dizel-poyezd, avtomotrisalarni

		ekspluatatsiya qilish tizimida hisobot yuritish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'llardan texnik foydalanish qoidalari va ish faoliyatini tartibga soluvchi boshqa normativ-huquqiy hujjatlar
		Dizel-poyezd, avtomotrisaning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Dizel-poyezd, avtomotrisani boshqarish va foydalanish qoidalari
		Avtomatika va aloqa qurilmalarining ishlash prinsiplari va ulardan foydalanish qoidalari
		Mexanik, elektr, pnevmatik, gidravlik, tormoz va yordamchi uskunalarda nosozliklarning yuzaga kelish sabablari, ularni aniqlash va bartaraf etish usullari
		Kamida 3-razryadli harakat tarkibini ta'mirlash chilangari darajasidagi chilangarlik ishlari
		Mexanika asoslari
		Dizel-poyezd, avtomotrisalarni ekspluatatsiya qilish tizimida hisobot yuritish tartibi
		Mehnat muhofazasi, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologik talablar
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
	H2.06.4 Zarurat tug'ilganda favqulodda tormozlashni qo'llash	Mehnat harakatlari:
		1. To'satdan to'siq paydo bo'lganda yoki to'xtash signali berilganda poyezdni to'xtatish uchun favqulodda tormozlashni qo'llaydi
		2. Yo'lda xavfsiz harakatni ta'minlash uchun poyezd egallab turgan temir yo'l uchastkasini bo'shatish choralarini ko'radi
		3. Jabrlanganlarga birinchi tibbiy yordam ko'rsatadi
		Ko'nikmalar:
		Dizel-poyezd, avtomotrisani boshqarish, shu jumladan tormoz

		tizimini nazorat qilish va boshqarish
		Radioaloqa orqali muzokaralar olib borish
		Belgilangan signallarni berish
		Birinchi yordam ko'rsatish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'llardan texnik foydalanish qoidalari va ish faoliyatini tartibga soluvchi boshqa normativ-huquqiy hujjatlar
		Dizel-poyezd, avtomotrisaning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Dizel-poyezd, avtomotrisani boshqarish va foydalanish qoidalari
		Tormoz tizimining tuzilishi va boshqarish texnologiyasi
		Avtomatika va aloqa qurilmalarining ishlash prinsiplari va ulardan foydalanish qoidalari
		Lokomotiv tortish nazariyasining asoslari
		Birinchi yordam ko'rsatish qoidalari
		Mehnat muhofazasi, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologik talablar
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Dizel-poyezdning motorli va tirkama vagonlari, avtomotrisaa dvigateli, signalizatsiya va aloqa uskunalarining texnik holatini muntazam tekshirish va profilaktik xizmat ko'rsatish.
		2. Yo'lovchi va ishchi-xodimlar xavfsizligini ta'minlash va xavfsizlik talablariga qat'iy rioya qilish.
		3. Aniqlangan nosozliklarni vaqtida bartaraf etish va tegishli hisobotlarni topshirish.
		4. Ish jarayonida dizel-poyezd texnik reglamentlariga va standartlariga muvofiq harakat qilish.
		5. Nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha mustaqil

H3.4 Dizel-poyezd, avtomotrisaga texnik xizmat ko'rsatish	H3.01.4 Yo'l davomida yuzaga kelgan nosozliklarni bartaraf etish	qarorlar qabul qilish.
		6. Ish jarayonida yuzaga kelgan muammolarni hal qilish uchun tashabbus ko'rsatish.
		Mehnat harakatlari:
		1. Yo'l davomida yuzaga kelgan dizel-poyezd, avtomotrisa nosozliklarini aniqlash, ularni bartaraf etish uchun usul va asboblarni tanlaydi
		2. O'z vakolati doirasida yo'l davomida yuzaga kelgan nosozliklarni bartaraf etish va bajarilgan ishlar sifatini tekshiradi
		3. Yo'l davomida aniqlangan va bartaraf etilgan dizel-poyezd, avtomotrisa nosozliklari haqida belgilangan shakldagi jurnalga tegishli yozuvlar kiritadi
		Ko'nikmalar:
		Dizel, yoqilg'i, mexanik, elektr, pnevmatik, gidravlik, tormoz va yordamchi uskunalardagi nosozlik sabablarini aniqlash va bartaraf etish
		Ish jarayonida shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish
		Kamida 3-razryadli harakat tarkibini ta'mirlash chilangari darajasida chilangarlik ishlarini bajarish
		Dizel-poyezd, avtomotrisalarni ekspluatatsiya qilish tizimida hisobot yuritish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'llardan texnik foydalanish qoidalari va ish faoliyatini tartibga soluvchi boshqa normativ-huquqiy hujjatlar
		Dizel-poyezd, avtomotrisaning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Dizel-poyezd, avtomotrisani boshqarish va foydalanish qoidalari
		Mexanik, elektr, pnevmatik, gidravlik, tormoz va yordamchi uskunalarida nosozliklarning yuzaga kelish sabablari, ularni aniqlash va bartaraf etish usullari
		Kamida 3-razryadli harakat tarkibini

		ta'mirlash chilangari darajasidagi chilangarlik ishlari
		Mexanika asoslari
		Elektrotexnika asoslari
		Dizel-poyezd, avtomotrisaarni ekspluatatsiya qilish tizimida hisobot yuritish tartibi
		Mehnat muhofazasi, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologik talablar
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
	H3.02.4 Yo'l davomida dizel-poyezd, avtomotrisaga texnik xizmat ko'rsatish	Mehnat harakatlari:
		1. Yo'l davomida dizel-poyezd, avtomotrisaning asosiy agregatlari va uzellarining sozligini tekshiradi, jumladan dizel, yoqilg'i, elektr, mexanik, tormoz va yordamchi uskunalar, nazorat-o'lchov asboblari, yong'inni aniqlash va o'chirish tizimlari, qum berish qurilmalari hamda radioaloqa asboblarini nazorat qiladi
		2. Aniqlangan nosozliklarni bartaraf etadi yoki ular haqida lokomotiv depo navbatchisini xabardor qiladi
		Ko'nikmalar:
		Dizel, yoqilg'i, mexanik, elektr, pnevmatik, gidravlik, tormoz va yordamchi uskunalaridagi nosozlik sabablarini aniqlash va bartaraf etish
		Ish jarayonida shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish
		Kamida 3-razryadli harakat tarkibini ta'mirlash chilangari darajasida chilangarlik ishlarini bajarish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'llardan texnik foydalanish qoidalari va ish faoliyatini tartibga soluvchi boshqa normativ-huquqiy hujjatlar
		Dizel-poyezd, avtomotrisaning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Dizel-poyezd, avtomotrisani boshqarish va foydalanish qoidalari

		Tormoz tizimining tuzilishi va boshqarish texnologiyasi
		Avtomatika va aloqa qurilmalarining ishlash prinsiplari va ulardan foydalanish qoidalari
		Mexanik, elektr, pnevmatik, gidravlik, tormoz va yordamchi uskunalarda nosozliklarning yuzaga kelish sabablari, ularni aniqlash va bartaraf etish usullari
		Kamida 3-razryadli harakat tarkibini ta'mirlash chilangari darajasidagi chilangarlik ishlari
		Mexanika asoslari
		Elektrotexnika asoslari
		Mehnat muhofazasi, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologik talablar
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Dizel-poyezdning motorli va tirkama vagonlari, avtomotrisaa dvigateli, signalizatsiya va aloqa uskunalarini muntazam tekshirish va profilaktik xizmat ko'rsatish.
		2. Yo'lovchi va ishchi-xodimlar xavfsizligi va harakat xavfsizligi talablariga qat'iy rioya qilish
		3. Aniqlangan nosozliklarni vaqtida bartaraf etish va tegishli hisobot berish.
		4. Ish jarayonida dizel-poyezdning texnik reglamentlariga va standartlariga muvofiq harakat qilish.
		5. Nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha mustaqil qaror qabul qilish.
		6. Ish jarayonida yuzaga kelgan muammolarni hal qilish uchun tashabbus ko'rsatish.
H4.4 Lokomotiv brigadasini boshqarish va xodimlarni o'qitish	H4.01.4 Lokomotiv brigadasi ishiga rahbarlik qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Lokomotiv brigadasi ishini tashkil etadi va nazorat qiladi, brigada a'zolari tomonidan texnik talablar hamda xavfsizlik qoidalariga rioya etilishini ta'minlaydi

		2. O'z vakolati doirasida lokomotiv brigadasi a'zolari o'rtasida vazifalar va topshiriqlarni taqsimlaydi
		3. Lokomotiv brigadasi a'zolari tomonidan belgilangan ishlarning bajarilishini ta'minlaydi va nazorat qiladi
		Ko'nikmalar:
		Lokomotiv brigadasi ishini muvofiqlashtirish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'llardan texnik foydalanish qoidalari va ish faoliyatini tartibga soluvchi boshqa normativ-huquqiy hujjatlar
		Mehnat muhofazasi, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologik talablar
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
	H4.02.4 Mashinist yordamchisini va dizel-poyezd mashinisti stajyorini o'qitish	Mehnat harakatlari:
		1. Dizel-poyezd, avtomotrisa mashinisti yordamchisi va mashinist-stajyorni amaliy o'qitishni amalga oshiradi
		2. Mashinist yordamchisi va mashinist-stajyor tomonidan dizel-poyezd, avtomotrisani ekspluatatsiya qilish bo'yicha yo'riqnomalar hamda qoidalarga rioya etilishini nazorat qiladi
		3. O'qitish va stajirovka jarayonida xavfsizlikni ta'minlaydi
		Ko'nikmalar:
		Dizel-poyezd, avtomotrisani boshqarish ko'nikmalariga ega bo'lish
		Turli ekspluatatsiya sharoitlarida nazariy va amaliy o'qitish ko'nikmalariga ega bo'lish
		Kommunikatsiya (muloqot) ko'nikmalariga ega bo'lish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasida temir yo'llardan texnik foydalanish qoidalari va ish faoliyatini tartibga soluvchi boshqa normativ-huquqiy hujjatlar

		Dizel-poyezd, avtomotrisaning tuzilishi va texnik tavsiflari
		Dizel-poyezd, avtomotrisani boshqarish va foydalanish qoidalari
		Tormoz tizimining tuzilishi va boshqarish texnologiyasi
		Mehnat muhofazasi, yong'in xavfsizligi, elektr xavfsizligi va sanitariya-epidemiologik talablar
		Sifat menejmenti tizimi (SMK) va mehnatni muhofaza qilish tizimi (SUOT) hujjatlari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Lokomotiv va uning texnik holatini muntazam tekshirish va profilaktik xizmat ko'rsatishni tashkil etish.
		2. Brigadadagi barcha xodimlarning xavfsizlik talablariga qat'iy rioya qilishlarini ta'minlash.
		3. Aniqlangan nosozliklar va texnik muammolar yuzasidan xodimlarga ko'rsatmalar berish va tegishli hisobotlarni taqdim etish.
		4. Ish jarayonida belgilangan texnik reglamentlar va standartlarga muvofiq harakat qilishni nazorat qilish.
		5. Nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha xodimlarga mustaqil qaror qabul qilish imkoniyatini berish va rahbarlik qilish.
		6. Ish jarayonida yuzaga kelgan muammolarni hal qilish uchun tashabbus ko'rsatish va brigadani boshqarish.
		7. Xodimlarni malaka oshirish va kasbiy tayyorgarlik bo'yicha o'qitishni tashkil etish.
		8. Favqulodda holatlarda tezkor harakatlar rejalarini ishlab chiqish va amalga oshirish.
	Texnik va/yoki texnologik talab:	
	Dizel-poyezd, avtomotrisa kabinasi – mashinistni boshqaruvga o'rgatish va favqulodda holatlarni mashq qilish uchun virtual muhit. Kompyuter va dasturiy ta'minot – Dizel-poyezd, avtomotrisa boshqaruvi,	

	signalizatsiya va marshrut rejalashtirish bo'yicha o'quv dasturlari. Amaliy laboratoriya uskunalari – Nosozliklarni aniqlash va texnik xizmat bo'yicha amaliy mashg'ulotlar uchun. Aloqa va signalizatsiya tizimlari – Poyezd harakatini muvofiqlashtirish va dispetcherlik tizimlarini o'rgatish uchun. O'quv dizel-poyezdi yoki poligoni – Haqiqiy sharoitda mashinist amaliy mashg'ulotlarini o'tkazish uchun. Interaktiv ta'lim vositalari – Video darsliklar, 3D modellar va virtual haqiqat texnologiyalari bilan ta'lim berish.
--	---

V. Kasbiy standartning texnik ma'lumotlari

5.1. Kasbiy standartning rekvizitlari

1.	Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashining tasdiqlash hujjatlari:	Transport sohasida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashining 7-iyul 2026 yildagi 8-sonli bayoni
2.	Milliy malaka tizimini rivojlantirish institutining xulosasi:	KS-0145-sonli xulosa, 02.06.2026
3.	Kasbiy standart versiyasi va ishlab chiqilgan sanasi:	1.0-talqin, 27.05.2026.
4.	Taxminiy qayta ko'rib chiqish sanasi:	26.05.2031.

5.2. Kasbiy standartni ishlab chiqishga mas'ul tashkilot

“O‘zbekiston temir yo‘llari” AJ

(tashkilot nomi)

Narzullayev Zufar Giyasovich

(rahbarning lavozimi, imzosi va F.I.O.)

5.3. Kasbiy standartni ishlab chiqishda ishtirok etgan tashkilot (korxona)lar to'g'risida ma'lumot

T/r	Ishlab chiquvchilar to'g'risida ma'lumot	
	Ish joyi va lavozimi	Familiyasi, ismi, otasining ismi
1	“Temir yo‘l infratuzilma” AJ Lokomotivlardan foydalanish boshqarmasi bosh muhandisi	Rasulov Ramz Alisherovich
2	“Temir yo‘l infratuzilma” AJ Lokomotivlardan foydalanish boshqarmasi boshlig'ining foydalanish bo'yicha o'rinbosari	Hamzayev Farrux Xusanovich
3	“Temir yo‘l infratuzilma” AJ Lokomotivlardan foydalanish boshqarmasi muhandisi	Zokirova Umida Rovshan qizi
4	“Temir yo‘l infratuzilma” AJ Personalni tayyorlash muassasasi o'quv-uslubiy bo'lim boshlig'i, ishchi guruh kotibi	Ibragimov Shuhrat Shoyizoqovish

**TRANSPORT VA AVTOMOBILSOZLIK SOHALARIDA KASBIY
MALAKALARNI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA TARMOQ
KENGASHI**

KASBIY STANDART

**TORTISH HARAQATDAGI TEMIR YO'L TARKIBINI
BOSHQARISH VA UNGA TEXNIK XIZMAT
KO'RSATISH**